

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως
Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ' Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η
περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

ΘΕΟΔΟΣΟΥΛΗ ΜΑΡΙΑ

Επιβλέπων καθηγητής: «Παναγιώτης Αναστασιάδης»

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2022

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».
[Αριθμ. ΦΕΚ 635 τ.Β΄/9.3.2016]**

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού
συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄
Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η
περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της
Ευρώπης»**

ΘΕΟΔΟΣΟΥΛΗ ΜΑΡΙΑ

Υπέθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ,ΕΔΙΒΕΑ, 2018

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού
συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού
στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής
ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης» »

Μαρία Θεοδοσούλη

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

«Ευαγγελία Μανούσου»

«Καθηγήτρια Σύμβουλος Ε.Α.Π.»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

«Παναγιώτης Αναστασιάδης»

«Καθηγητής Δια Βίου και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης με την χρήση των ΤΠΕ Παιδαγωγικού
Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

«Κωνσταντίνος Στρατικόπουλος»

«Διδάκτορας Πανεπιστημίου Κρήτης»

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2022

«Στον παππού μου Μανώλη που με βλέπει από ψηλά»

Περίληψη

Στην μεταπτυχιακή αυτή εργασία δημιουργήθηκε εκπαιδευτικό υλικό βασιζόμενο στη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για μαθητές της (ΣΤ') τάξης Δημοτικού Σχολείου, στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας στην ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης». Η εργασία συνολικά ακολούθησε πορεία τριών βημάτων, αποτελούμενων από: α. τον σχεδιασμό, β. την υλοποίηση και γ. την αποτίμηση του ΕΥ.

Το ΕΥ δημιουργήθηκε στην ψηφιακή πλατφόρμα διαχείρισης μάθησης «H5P» και στη συνέχεια μεταφορτώθηκε στη διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα «Chamilo» όπου και πήρε την τελική του μορφή για να μελετηθεί από τους μαθητές. Ο μετασχηματισμός σε ΕΥ έγινε σύμφωνα με: α. τη μεθοδολογία και τις αρχές της εξΑΕ, β. τις αρχές της Πολυμεσικής και Πολυμορφικής Μάθησης, γ. τις θεωρίες μάθησης και δ. τις αρχές, το σκοπό και τους στόχους διδασκαλίας, όπως ορίζονται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (Α.Π.Σ.), Γεωλογία – Γεωγραφία, του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), πρώην Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ).

Εφαρμόστηκε η μεθοδολογία της Ποιοτικής Έρευνας με χρήση ερωτηματολογίων ανοικτού τύπου για τους συμμετέχοντες.

Στόχος της έρευνας ήταν να απαντηθούν τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- ✓ Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;
- ✓ Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
- ✓ Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό με τίτλο: «Η ταυτότητα της Ευρώπης»;

Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από την αξιολόγηση του ΕΥ, σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, που δόθηκαν στα παραπάνω ερευνητικά ερωτήματα είναι ότι το εν λόγω εκπαιδευτικό υλικό πληροί τις προϋποθέσεις της μεθοδολογίας της εξΑΕ, τις αρχές της πολυμεσικής μάθησης και τις αρχές μάθησης σύγχρονων θεωριών. Οι εκπαιδευτικοί διατήρησαν θετική στάση απέναντι στο εκπαιδευτικό

υλικό θεωρώντας ταυτόχρονα ότι ανταποκρίνεται στους στόχους του προγράμματος σπουδών, παρέχει ποικίλα μαθησιακά ερεθίσματα και τις απαραίτητες γνώσεις αναφορικά με την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» στους μαθητές.

Λέξεις – Κλειδιά

Πολυμορφικό Εκπαιδευτικό Υλικό, Συμπληρωματική Σχολική εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Σχολική Γεωγραφία, Ποιοτική Έρευνα, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, Ψηφιακή Πλατφόρμα

Abstract

In this postgraduate thesis, educational material was created based on the methodology of distance education for students of the (6th) grade of Primary School, in the context of the Geography course in the section "The identity of Europe". A three step procedure was followed, consisting of: a. the design, b. the implementation and c. the valuation of the curriculum.

The curriculum was primarily designed by the use of H5P, an online open-source software, and in order to receive it's final form it was uploaded on the e-learning platform 'Chamilo' to receive its final form. For the curriculum conversion, the following factors were taken into account:

- a) the distance learning methodology
- b) the multimedia and multiform learning methodology
- c) contemporary learning theories, and
- d) the premise, the purpose, and teaching aims as stated in the Interdisciplinary Common Curriculum Framework and the Geology – Geography Curriculum of the Institute of Educational Policy (former Pedagogical Institute of Greece).The methodology of the Quality Research was applied using open questionnaires to the participants.

The research aimed to answering the following questions:

- ✓ Is the educational material governed by the principles and methodology of distance education?
- ✓ Has the educational material been created in accordance with the principles of Multimedia Learning?
- ✓ What are the views of primary school teachers on the educational material entitled: "Europe's identity"?

The conclusions drawn from the evaluation of the curriculum, according to the answers of the participants, given to the above research questions is that this educational material meets the requirements of the methodology of distance learning, the principles of multimedia learning and the principles of learning modern theories. Teachers maintained a positive attitude towards the educational material, at the same time considering that it meets the objectives of the curriculum, and provides a variety

Θεοδοσούλη Μαρία, «Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

of learning stimuli and the necessary knowledge regarding the section "The identity of Europe" to students.

Keywords

Supplementary school distance learning education, e-learning platform, multiform curriculum, primary education, qualitative research method

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	5
Abstract	7
Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων.....	11
Κατάλογος Πινάκων	13
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια	17
1. Εισαγωγή.....	18
1.1 Προβληματική της εργασίας	18
1.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας	19
1.3 Ερευνητικά ερωτήματα	20
1.4 Σημαντικότητα έρευνας και περιορισμοί	20
1.5 Δομή της εργασίας.....	21
2. Το θεωρητικό πλαίσιο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης.....	22
2.1 Η έννοια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	22
2.2 Μορφές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τη χρήση των Τ.Π.Ε (e Learning)	23
2.3 Σχολική εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.....	25
2.4 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού στην εξΑΕ.....	27
2.5 Βασικές αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	29
2.6 Τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού	34
2.7 Η Γεωγραφία ως γνωστικό αντικείμενο.....	35
2.8 Η διδακτική της Γεωγραφίας.....	38
2.9 Βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών σχετικά με τη μεθοδολογία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στη Γεωγραφία	41
3. Μεθοδολογία σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού	47
3.1 Σκοπός σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού με τίτλο «Η ταυτότητα της Ευρώπης»	47
3.2 Θεωρητικό πλαίσιο για τον σχεδιασμό του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού.....	47
3.2 Εφαρμογές ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού.....	49
3.2.2 Το εργαλείο δημιουργίας ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού H5P.....	50
3.3 Η δομή του εκπαιδευτικού υλικού.....	53

4. Μεθοδολογία της έρευνας.....	63
4.1 Σκοπός της έρευνας	64
4.2 Στόχοι της έρευνας.....	64
4.3 Ερευνητικά ερωτήματα	64
4.4 Είδος της έρευνας	65
4.5 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας	65
4.6 Το δείγμα της έρευνας.....	65
4.6.1 Μέθοδος δειγματοληψίας- Το δείγμα στην 1 ^η έρευνα.....	65
4.6.2 Μέθοδος δειγματοληψίας- Το δείγμα στην 2 ^η έρευνα.....	66
4.7 Μέθοδος έρευνας- Μέσα συλλογής δεδομένων	67
4.8 Ζητήματα δεοντολογίας	74
4.9 Περιορισμοί της έρευνας.....	75
5. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων	75
5.1 Πρώτη έρευνα.....	76
5.2 Δεύτερη έρευνα	103
6. Συμπεράσματα, συζήτηση.....	117
6.1 Συμπεράσματα πρώτης έρευνας	117
6.2 Συμπεράσματα δεύτερης έρευνας.....	121
6.3 Συνεισφορά της εργασίας.....	123
6.4 Περιορισμοί των ερευνών	123
6.5 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	124
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	125
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α : ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Της 1 ^{ΗΣ} ΕΡΕΥΝΑΣ	131
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 2 ^{ΗΣ} ΕΡΕΥΝΑΣ	138

Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων

Εικόνα 1: Η πλατφόρμα Chamilo

Εικόνα 2: Το διαδικτυακό εργαλείο H5P

Εικόνα 3: Το ψηφιακό λογισμικό Doodly

Εικόνα 4: Το ψηφιακό περιβάλλον Padlet

Εικόνα 5 : Το ψηφιακό λογισμικό plotagon studio

Εικόνα 6: Αρχική σελίδα Εκπαιδευτικού υλικού

Εικόνα 7: Περιγραφή μαθήματος & Μονοπάτι γνώσης

Εικόνα 8: Το κύριο μέρος του μαθήματος

Εικόνα 9 : Η δομή κάθε διδακτικής ενότητας

Εικόνα 10 : Εισαγωγή κάθε ενότητας

Εικόνα 11 : Αρχική σελίδα 1ης διδακτικής ενότητας

Εικόνα 12: Περιεχόμενα 1ης διδακτικής ενότητας

Εικόνα 13: Επεξήγηση συμβόλων

Εικόνα 14: Εισαγωγικό βίντεο

Εικόνα 15: Παρουσίαση της θεωρίας

Εικόνα 16 : Διαδραστικό βίντεο

Εικόνα 17 : Δραστηριότητα πολλαπλής επιλογής

Εικόνα 18: Δραστηριότητα συμπλήρωσης κενών

Εικόνα 19: Δραστηριότητα «Τοποθέτησε τις λέξεις στην κατάλληλη θέση»

Εικόνα 20 : Δραστηριότητα «Σωστό ή λάθος»

Εικόνα 21: Σύνοψη ενότητας

Εικόνα 22: Βιβλιογραφία

Σχήμα 1: Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Σχήμα 2: Κατηγοριοποίηση «κειμένων»

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Η δομή της εργασίας

Πίνακας 2: Η δομή του εκπαιδευτικού υλικού

Πίνακας 3 : Η δομή της ενότητας

Πίνακας 4: Οι συμμετέχοντες στην έρευνα

Πίνακας 5 : Αποτίμηση ΕΥ (1^η έρευνα)

Πίνακας 6 : Αποτίμηση ΕΥ (2^η έρευνα)

Πίνακας 7: Κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα (1^ο στάδιο)

Πίνακας 8: κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα (2^ο στάδιο)

Πίνακας 9: 1^η έρευνα-Το φύλο

Πίνακας 10: 1^η έρευνα-Ηλικία

Πίνακας 11: 1^η έρευνα- Έτη εκπαιδευτική προϋπηρεσίας

Πίνακας 12: 1^η έρευνα-Εξοικείωση με ΤΠΕ

Πίνακας 13: 1^η έρευνα-Χρήση ΤΠΕ

Πίνακας 14: 1^η έρευνα-Εξοικείωση με ΕξΑΕ

Πίνακας 15: 1^η έρευνα-Εξοικείωση με τη μελέτη του ΕΥ με την μέθοδο της ΕξΑΕ

Πίνακας 16: 1^η έρευνα-Βιβλιογραφική τεκμηρίωση

Πίνακας 17: 1^η έρευνα-Αναφορά σε διαφορετικές πηγές

Πίνακας 18: 1^η έρευνα-Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών

Πίνακας 19: 1^η έρευνα-Ερμηνεία-Συζήτηση πληροφοριών

Πίνακας 20: 1^η έρευνα-Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές

Πίνακας 21: 1^η έρευνα-Φιλικό ύφος

Πίνακας 22: 1^η έρευνα-Χρήση αντωνυμιών

Πίνακας 23: 1^η έρευνα-Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας

Πίνακας 24: 1^η έρευνα-Ευανάγνωστη γραφή

Πίνακας 25: 1^η έρευνα-Πυκνότητα πληροφοριών

Πίνακας 26: 1^η έρευνα-Τμηματική παρουσίαση

Πίνακας 27: 1^η έρευνα-Μόνο κείμενο

Πίνακας 28: 1^η έρευνα-Κείμενο και εικόνες

Πίνακας 29: 1^η έρευνα-Κείμενο, εικόνες, βίντεο

Πίνακας 30: 1^η έρευνα-Χρωματικές συνθέσεις

Πίνακας 31: 1^η έρευνα-Κουμπιά κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Πίνακας 32: 1^η έρευνα-Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Πίνακας 33: 1^η έρευνα-Εύκολη πλοήγηση

Πίνακας 34: 1^η έρευνα-Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων

Πίνακας 35: 1^η έρευνα-Συμβουλές μελέτης

Πίνακας 36: 1^η έρευνα-Έμφαση σε σημεία

Πίνακας 37: 1^η έρευνα-Επεξηγηματικά σχόλια

Πίνακας 38: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων

Πίνακας 39: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την διατύπωση ερωτήσεων

Πίνακας 40: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής

Πίνακας 41: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή απόψεων

Πίνακας 42: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας

Πίνακας 43: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες ενσωμάτωσης απόψεων στο ΕΥ

Πίνακας 44: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης

Πίνακας 45: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης

Πίνακας 46: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση

Πίνακας 47: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα

Πίνακας 48: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα

Πίνακας 49: 1^η έρευνα- Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε ΔΕ

Πίνακας 50: 1^η έρευνα- Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΔΕ

Πίνακας 51: 1^η έρευνα- Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων

Πίνακας 52: 1^η έρευνα- Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων

Πίνακας 53: 1^η έρευνα- Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων

Πίνακας 54: 1^η έρευνα- Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα

Πίνακας 55: 1^η έρευνα- Συνδυασμός κειμένου και εικόνas

Πίνακας 56: 1^η έρευνα- Χρήση εικόνων

Πίνακας 57: 1^η έρευνα- Στοιχεία αφήγησης

Πίνακας 58: 1^η έρευνα- Μη σχετικές πληροφορίες

Πίνακας 59: 1^η έρευνα- Φιλική γλώσσα

Πίνακας 60: 1^η έρευνα- Χρήση δεύτερου προσώπου

Πίνακας 61: 1^η έρευνα- Ηχητική παρουσίαση

Πίνακας 62: 1^η έρευνα- Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης

Πίνακας 63: 1^η έρευνα- Φιλικός χαρακτήρας

Πίνακας 64: 1^η έρευνα- Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου

Πίνακας 65: 1^η έρευνα- Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση

Πίνακας 66: 1^η έρευνα- Μακροσκελή κείμενα

Πίνακας 67: 1^η έρευνα- Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες

Πίνακας 68: 1^η έρευνα- Στοιχεία επισήμανσης

Πίνακας 69: 1^η έρευνα- Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης

Πίνακας 70: 1^η έρευνα- Δυνατά σημεία ΕΥ

Πίνακας 71: 1^η έρευνα- Προτάσεις βελτίωσης ΕΥ

Πίνακας 72: 2^η έρευνα- Το δείγμα κατά φύλο

Πίνακας 73: 2^η έρευνα- Οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα

Πίνακας 74: 2^η έρευνα- Οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας

Πίνακας 75: 2^η έρευνα- Εξοικείωση συμμετεχόντων με τις ΤΠΕ

Πίνακας 76: 2^η έρευνα- Χρήση ΤΠΕ από τους συμμετέχοντες

Πίνακας 77: 2^η έρευνα- Στάσεις απέναντι στο ΕΥ

Πίνακας 78: 2^η έρευνα- Τρόπος χρήσης του ΕΥ

Πίνακας 79: 2^η έρευνα- Βαθμός ανταπόκρισης στο πρόγραμμα σπουδών

Πίνακας 80: 2^η έρευνα- Συμφωνία δραστηριοτήτων με στόχους της διδακτικής ενότητας

Πίνακας 81: 2^η έρευνα- Ποικιλία πληροφοριών

Πίνακας 82: 2^η έρευνα- Ποικιλία δραστηριοτήτων

Πίνακας 83: 2^η έρευνα- Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού

Πίνακας 84: 2^η έρευνα- Δυνατά σημεία ΕΥ

Πίνακας 85: 2^η έρευνα- Αδύνατα σημεία ΕΥ

Πίνακας 86: 2^η έρευνα- Προτεινόμενες αλλαγές

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΑΠΣ	Αναλυτικό	Πρόγραμμα	Σπουδών
ΑΕΞΑΕ	Ανοιχτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		
ATLAS.TI.	Πρόγραμμα ηλεκτρονικών υπολογιστών επεξεργασίας και ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων		έρευνας
ΔΕ	Διπλωματική Εργασία		
ΔΕΠΠΣ	Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών		
ΔΤ	Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη		
ΕΥ	Εκπαιδευτικό υλικό		
εξΑΕ	Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		
Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α	Εργαστήριο Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών στη Δια Βίου και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		
ΜΔΕ	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία		
ΠΤΔΕ	Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε		
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών		
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας		

1. Εισαγωγή

1.1 Προβληματική της εργασίας

Ζούμε στην εποχή όπου τα εκπαιδευτικά συστήματα τόσο στην χώρα μας όσο και όλο τον κόσμο βρέθηκαν μπροστά σε μία πρωτόγνωρη κατάσταση, εξαιτίας της πανδημίας COVID-19. Το γεγονός αυτό ανέδειξε την ανάγκη μετάβασης σε ένα νέο περιβάλλον μάθησης και διδασκαλίας, στο οποίο θα κυριαρχεί η ανοιχτότητα, η διερευνητική-ανακαλυπτική μάθηση, η συνεργατική δημιουργικότητα και η κοινωνική αλληλεγγύη (Αναστασιάδης, 2020). Δεδομένων των συνθηκών λοιπόν έπεσε βάρος στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, που θα διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης. Λαμβάνοντας υπόψη λοιπόν τα νέα δεδομένα στην παρούσα εργασία έγινε σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τις αρχές των West-Λιοναράκη στα πλαίσια της εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης σχετικά με το μάθημα της Γεωγραφίας ΣΤ δημοτικού με τίτλο «Η ταυτότητα της Ευρώπης», με στόχο την συμβολή στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού πλαισίου και την αποτίμησή του ως συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό.

Οι νέες τεχνολογίες έχουν αλλάξει άρδην τη μορφή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σήμερα στις περισσότερες σχολικές αίθουσες υπάρχει ηλεκτρονικός, διαδίκτυο, βιντεοπροβολέας. Η εισαγωγή των ΤΠΕ πλέον και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση καθιερώνεται, ακολουθώντας τις απαιτήσεις της σύγχρονης ψηφιακής εποχής. *«Ολοένα και περισσότερα εκπαιδευτικά προγράμματα με τη χρήση νέων τεχνολογιών εφαρμόζονται στα δημοτικά σχολεία, δημιουργώντας νέες προοπτικές στην αξιοποίηση σύγχρονων ή ασύγχρονων περιβαλλόντων μάθησης»* (Αναστασιάδης, 2009). Η πρόκληση λοιπόν είναι, τα νέα μέσα των ΤΠΕ να εισάγονται με παιδαγωγική μεθοδολογία και να αξιοποιούνται μαθητοκεντρικά ανταποκρινόμενα στην παιδαγωγική στόχευση.

Το μάθημα της Γεωγραφίας στο σχολείο δίνει την δυνατότητα διαθεματικής προσέγγισης και αποτελεί πρόσφορο έδαφος για την χρήση των ΤΠΕ. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει η ύπαρξη ποικίλων ψηφιακών εφαρμογών και λογισμικών του διαδικτύου που υπάρχουν διαθέσιμα. Η χρήση των διαθέσιμων αυτών εργαλείων πρέπει να γίνεται με παιδαγωγικούς όρους και να λαμβάνεται υπόψη η μέθοδο της

συμπληρωματικής εξΑΕ. Η συμπληρωματική εξΑΕ στο μάθημα της Γεωγραφίας έχει μελετηθεί ελάχιστα. Για το λόγο αυτό η εργασία αυτή εστιάζει, εφαρμόζει, αναλύει και αξιολογεί τη μέθοδο της συμπληρωματικής εξΑΕ στη σχολική διδασκαλία του μαθήματος της Γεωγραφίας. Συγκεκριμένα, εστιάζει στο διδακτικό αντικείμενο της Γεωγραφίας, ΣΤ΄ τάξης του δημοτικού σχολείου, στη διδακτική ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης».

1.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Με βάση τη παραπάνω προβληματική, καθορίζεται ο σκοπός της παρούσας εργασίας που είναι η έρευνα εφαρμογής της μεθοδολογίας της συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (εξΑΕ) στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας με θέμα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» στην ΣΤ΄ Δημοτικού. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, μετασχηματίζεται το συμβατικό εκπαιδευτικό υλικό (υλικό Γεωγραφίας ΣΤ΄ σε έντυπη μορφή) σε πολυμορφικό εκπαιδευτικό υλικό με τη μέθοδο της εξΑΕ και σύμφωνα με τις προδιαγραφές των ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το συγκεκριμένο μάθημα. Στη συνέχεια διερευνάται εάν η συμπληρωματική εξΑΕ συμβάλλει ουσιαστικά και με ποιους τρόπους στη βελτίωση της διδασκαλίας του μαθήματος της Γεωγραφίας.

Οι στόχοι που τίθενται για την έρευνα είναι οι εξής:

- Να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- Να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης
- Να διερευνηθεί ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το ΕΥ.

Πέραν όμως των ευρύτερων στόχων της εργασίας, υπάρχουν και τίθενται οι στόχοι των διδακτικών εννοιών της συμπληρωματικής εξΑΕ, οι οποίοι αποβλέπουν στην καλύτερη απόδοση του διδακτικού έργου και πρωτίστως σε όφελος της διδακτικής πράξης και των μαθητών, θέτοντάς τους στο κέντρο της μάθησης ως υπεύθυνα άτομα που μπορούν και πρέπει να διαχειριστούν την μάθηση αυτόνομα και δημιουργικά. Οι στόχοι αυτοί τίθενται αναλυτικά για κάθε διδακτική ενότητα και διαχωρίζονται σε επίπεδο γνώσεων, σε

επίπεδο δεξιοτήτων και σε επίπεδο στάσεων. Σημαντικό είναι εδώ να αναφέρουμε ότι σε επίπεδο στάσεων επιδιώκεται η ανάπτυξη δημιουργικής, θετικής στάσης των μαθητών ως προς το φυσικό, κοινωνικό, πολιτιστικό περιβάλλον, καθώς και θετικής στάσης ως προς τη μάθηση σε περιβάλλον εξΑΕ.

1.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Ως συνέχεια των στόχων διαμορφώνονται τρία συγκεκριμένα Ερευνητικά Ερωτήματα (ΕΕ) της παρούσας διπλωματικής εργασίας, τα οποία διατυπώνονται ως εξής:

- ✓ Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;
- ✓ Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
- ✓ Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό με τίτλο: «Η ταυτότητα της Ευρώπης»;

1.4 Σημαντικότητα έρευνας και περιορισμοί

Στην ελληνική βιβλιογραφία υπάρχουν πολλές αναφορές για το μάθημα και τη διδασκαλία της Γεωγραφίας της ΣΤ΄ δημοτικού. Στην πλειονότητά τους όμως αφορούν στη χρήση του συμβατικού έντυπου υλικού (σχολικό εγχειρίδιο), στη χρήση διαφόρων βοηθημάτων και στο συμβατικό τρόπο διδασκαλίας. Παρόλο που γίνεται αναφορά και χρήση ψηφιακών λογισμικών και εφαρμογών ΤΠΕ (συχνά όμως γίνεται πρωτίστως εργαλειική χρήση) δεν υπάρχουν πολλές αναφορές για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση σχολικής συμπληρωματικής εξΑΕ στη Γεωγραφία δημοτικού και καθόλου για την συγκεκριμένη ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης». Αυτό ήταν και το κίνητρο για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος στην παρούσα διπλωματική εργασία. Μια παρέμβαση που προσπαθεί να καλύψει και ένα μέρος του ερευνητικού κενού για το διδακτικό αντικείμενο της Γεωγραφίας ΣΤ΄ τάξης δημοτικού στην ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης».

Το ΕΥ που δημιουργήθηκε, αν και απευθύνεται σε μαθητές δεν αποτέλεσε μέσο που χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο μια εκπαιδευτικής παρέμβασης. Το γεγονός αυτό αποτελεί, εκ των πραγμάτων, περιορισμό της έρευνας που διεξήχθη. Ως δεύτερος περιορισμός της έρευνας, θεωρείται το γεγονός ότι το δείγμα, τόσο της πρώτης έρευνας, όσο και της δεύτερης, ήταν απόρροια σκόπιμης δειγματοληψίας. Τέλος, το

ότι εφαρμόστηκε διαμορφωτική αξιολόγηση αποτελεί ακόμα έναν περιορισμό, αφού στόχος της είναι η βελτίωση του υλικού και όχι η ανάδειξη ευρημάτων, τα οποία να μπορούν να γενικευτούν.

1.5 Δομή της εργασίας

Η παρούσα εργασία αποτελείται από 7 ενότητες καθεμιά από τις οποίες περιλαμβάνει και υποενότητες. Στην πρώτη ενότητα γίνεται εισαγωγή και αναφέρεται η προβληματική της εργασίας, ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα καθώς και η σημαντικότητα της έρευνας με τους περιορισμούς. Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει το θεωρητικό πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Αναλύονται οι έννοιες της ανοιχτής και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι μορφές της εξΑΕ με την χρήση των ΤΠΕ, η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ακόμα, γίνεται λόγος για τον ρόλο του εκπαιδευτικού υλικού στην εξΑΕ και τις βασικές αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού με την μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού. Έπειτα, στην ενότητα αυτή αναφέρεται η Γεωγραφία ως γνωστικό αντικείμενο, η σχολική γεωγραφία και η διδακτική της καθώς και Βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών αναφορικά με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στη Γεωγραφία. Η ενότητα 3 αναφέρεται η Μεθοδολογία σχεδιασμού του ΕΥ, ο σκοπός σχεδιασμού του ΕΥ, το θεωρητικό πλαίσιο για τον σχεδιασμό του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού και οι εφαρμογές ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού αναλυτικά. Η ενότητα 4 αφορά στη μεθοδολογία της έρευνας, τον σκοπό και τους στόχους της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα, μεθοδολογική προσέγγιση, χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας και το είδος της. Ακόμα, αναφέρονται τα μέσα συλλογής δεδομένων, το δείγμα της έρευνας, οι περιορισμοί της έρευνας και τα ζητήματα δεοντολογίας. Η ενότητα 5 αναφέρεται στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας και η ενότητα 6 στα συμπεράσματα της έρευνας.

2. Το θεωρητικό πλαίσιο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

2.1 Η έννοια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση χρονολογείται έναν αιώνα πριν και πέρασε από τρεις ιστορικές φάσεις στο διάστημα αυτό. Σε πρώτη φάση η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν μέσω αλληλογραφίας, ύστερα πραγματοποιούνταν με την μορφή επικοινωνίας σε ηλεκτρονικά μέσα για να φτάσει τελικά στην ίδρυση των ανοιχτών Πανεπιστημίων (Chaney, 2006). Σύμφωνα με τον Wedemeyer (1973) η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αφορά σε ένα περιβάλλον με επίκεντρο τον μαθητή. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι μια προσέγγιση σύμφωνα με την οποία όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην μόρφωση σε όλη την διάρκεια της ζωής τους (Λιοναράκης & Λυκουργιώτης 1998). Δίνει την δυνατότητα ευελιξίας στον χώρο και τον χρόνο και ο εκπαιδευόμενος καθορίζει τον ρυθμό μελέτης του. Σύμφωνα με τον Λυκουργιώτη (1998) ένα από τα χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι το «αρθρωτό σύστημα» με την βοήθεια του οποίου ο εκπαιδευόμενος μπορεί να διαμορφώσει το μορφωτικό του προφίλ. Το σύστημα αυτό παρέχει μορφωτικές επιλογές και ποικίλα γνωστικά αντικείμενα στον εκπαιδευόμενο. Οι Σοφός & Κρον (2010) μιλούν για ένα ανοιχτό εκπαιδευτικό περιβάλλον όπου οι μαθητές επιλέγουν, έχουν ελευθερία ελέγχουν τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν.

Έχουν δοθεί πολλοί ορισμοί τα τελευταία χρόνια για την εξΑΕ. Οι διαφορετικοί ορισμοί έχουν να κάνουν με τις ανάγκες των εμπλεκόμενων και στηρίζονται στα μέσα μεταφοράς της πληροφορίας και τους εκπαιδευτικούς στόχους που τίθενται. Σύμφωνα με τον Moore (1973) η εξΑΕ *«είναι μία οικογένεια εκπαιδευτικών μεθόδων, στην οποία η διδασκαλία και η μάθηση εκτελούνται χωριστά σε σημείο τέτοιο που, όταν είναι απαραίτητο, η επικοινωνία μεταξύ καθηγητή και εκπαιδευόμενου να γίνεται αποκλειστικά και μόνο μέσω του έντυπου λόγου ή μέσω διαφόρων συσκευών»*. Σύμφωνα με τον Holmberg (1986, όπ. αναφ. στο Λιοναράκης, 2006) *«η εξΑΕ καλύπτει τις περισσότερες μορφές εκπαίδευσης όλων των επιπέδων, κατά τις οποίες οι σύμβουλοκαθηγητές δεν είναι παρόντες με συνεχή και άμεση επιτήρηση των σπουδαστών σε αίθουσες διδασκαλίας ή στους ίδιους χώρους, ωστόσο οι σπουδαστές*

ωφελούνται από το σχεδιασμό, την καθοδήγηση και τη διδασκαλία του εκπαιδευτικού φορές». Ο Perraton (1988, όπ. αναφ. στο Λιοναράκης, 2006) ορίζει την εξΑΕ «ως μια εκπαιδευτική διαδικασία, κατά την οποία ένα μεγάλο μέρος της διδασκαλίας καθοδηγείται από κάποιον που βρίσκεται σε χώρο και χρόνο σε απόσταση από τον σπουδαστή». Όλοι οι παραπάνω ορισμοί σχετίζονται με την εποχή που εκφράστηκαν, καθώς και με τους κοινωνικούς, εκπαιδευτικούς προβληματισμούς και επηρεασμούς της χρονικής περιόδου. Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2005, όπ. αναφ. στο Αναστασιάδης, 2014), καθώς τα τελευταία χρόνια τίθεται στο επίκεντρο του ερευνητικού ενδιαφέροντος η παιδαγωγική διάσταση της αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εξΑΕ, η εξ αποστάσεως Εκπαίδευση ορίζεται «η εκπαίδευση που διδάσκει κι ενεργοποιεί το μαθητή πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μία ευρετική πορεία αυτομάθησης».

Σύμφωνα με τον Keegan (1988, όπ. αναφ. στο Λιοναράκης, 2006) τα βασικά χαρακτηριστικά της εξΑΕ είναι τα ακόλουθα:

- Υπάρχει γεωγραφική απόσταση μεταξύ διδάσκοντα και διδασκόμενου.
- Απαιτείται εκπαιδευτικός οργανισμός που σχεδιάζει και παρέχει εκπαιδευτικό υλικό στους μαθητές και επιμελείται την υποστήριξη τους.
- Απαιτούνται τεχνολογικά μέσα τόσο για τη μεταφορά του εκπαιδευτικού περιεχομένου όσο και για την επικοινωνία μεταξύ διδάσκοντα και διδασκόμενου.
- Η χρήση εξατομικευμένης διδασκαλίας.

2.2 Μορφές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τη χρήση των Τ.Π.Ε (e Learning)

Η ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ διακρίνεται σε Ασύγχρονη, Σύγχρονη και Μεικτή – Συνδυαστική (Αναστασιάδης, 2014).

Ασύγχρονη μορφή ΕξΑΕ: πραγματοποιείται μέσω της χρήσης εκπαιδευτικών λογισμικών, είτε μέσω προηγμένων τεχνολογιών ασύγχρονης μετάδοσης (πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης). Η ασύγχρονη μορφή επιτρέπει στους

διδάσκοντες και διδασκόμενους να αλληλεπιδρούν σε διαφορετικό χρόνο ανεξάρτητα του γεωγραφικού χώρου στον οποίο μπορεί να βρίσκονται. Έτσι παρέχεται ευελιξία στον χώρο, τον χρόνο και τον ρυθμό της μάθησης.

Σύγχρονη μορφή ΕξΑΕ : οι διδάσκοντες και διδασκόμενους μπορούν να αλληλεπιδρούν μέσω ήχου, εικόνας και δεδομένων σε πραγματικό χρόνο ανεξάρτητα από το γεωγραφικό μέρος, στον οποίο μπορεί να βρίσκονται. Δίνεται έτσι αμεσότητα μέσω της επικοινωνίας.

Οι δυο μορφές αυτές δεν είναι αντίθετες αλλά μπορούν να συνδυάζονται. Έτσι λοιπόν προκύπτει το Μεικτού-Συνδυαστικού περιβάλλοντος μάθησης.

Μεικτού-Συνδυαστικού περιβάλλοντος μάθησης (blended learning) : ενστερνίζεται και συνδυάζει τα πλεονεκτήματα της σύγχρονης και ασύγχρονης μορφής εξΑΕ και της συμβατικής διδασκαλίας. Η μάθηση επιτυγχάνεται με διαφορετικούς τρόπους, μέσα και μεθόδους που συνδυάζονται με την βοήθεια της τεχνολογίας, της φυσικής διδασκαλίας από το διδάσκοντα και της συνεργατικής μάθησης. Ο διδάσκων συνδυάζει δυο ή περισσότερες μεθόδους με τις οποίες προσφέρει το μαθησιακό αντικείμενο. Για παράδειγμα μπορεί να συνδυάζει διαδικτυακό υλικό και διδασκαλία πρόσωπο με πρόσωπο. Ξεκινά την διδασκαλία πρόσωπο με πρόσωπο και παραπέμπει τους εκπαιδευόμενους στο υλικό που υπάρχει στο διαδίκτυο. Συνιστάται η σωστή καθοδήγηση από τον διδάσκοντα στα αρχικά στάδια με σκοπό οι μαθητευόμενοι να μπορέσουν να γίνουν σταδιακά αυτόνομοι (Kirschner, Clark και Sweller, 2006).

Η σχολική ΕξΑΕ κατηγοριοποιείται και σε Αυτοδύναμη σχολική ΕξΑΕ Συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ και σε Μεικτή/ Πολυμορφική /Συνδυαστική εκπαίδευση (Μίμινου & Σπανάκα ,2013).

Αυτοδύναμη σχολική ΕξΑΕ: πρόκειται για ολοκληρωμένα προγράμματα πλήρως αναγνωρισμένα και ισότιμα με το συμβατικό σύστημα εκπαίδευσης, με διαφορές στο είδος του εκπαιδευτικού υλικού και της επικοινωνίας. Στην αυτοδύναμη σχολική ΕξΑΕ συναντάμε το εικονικό σχολείο μέσω των τηλεσυναντήσεων σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας μέσω διαδικτύου.

Συμπληρωματική σχολική ΕξΑΕ: ασπάζεται τις αρχές της αυτόνομης αλλά λειτουργεί όμως συμπληρωματικά και παράλληλα με το συμβατικό σχολείο. Η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατηγοριοποιείται σε: α) στην παρακολούθηση ξεχωριστών μαθημάτων για συγκεκριμένο σκοπό και β) σε συνεργασίες σχολείων μέσω σχολικών δικτύων, με σκοπό την πραγματοποίηση εργασιών και τη διεξαγωγή τηλεδιασκέψεων σε ποικίλα μαθησιακά αντικείμενα.

Μεικτή/ Πολυμορφική /Συνδυαστική εκπαίδευση: συνδυασμός του συμβατικού τρόπου μάθησης και των εξ αποστάσεων μορφών εκπαίδευσης.

2.3 Σχολική εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Η «Σχολική εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» περιγράφει την εκπαίδευση που πραγματοποιείται από απόσταση στην τόσο στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Κατηγοριοποιείται σε αυτοδύναμη και σε συμπληρωματική όπως προαναφέρθηκε.

Στην Ελλάδα η σχολική εξΑΕ υπάρχει κυρίως σε ερευνητικό πεδίο σε πιλοτικές εφαρμογές και εργασίες όπως του ΕΑΠ (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) και του προγράμματος «Οδυσσέας» (Διαδραστικές Τηλεδιασκέψεις «Οδυσσέας») του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Το πρόγραμμα «Οδυσσέας» είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαδραστικών τηλεδιασκέψεων που πραγματοποιείται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση που πραγματεύεται σύγχρονο, διαθεματικό κυρίως τηλεμάθημα, μέσω τηλεδιάσκεψης μεταξύ ίδιων τάξεων διαφορετικών σχολείων ανά την Ελλάδα αλλά και στην Κύπρο απ' όπου ξεκίνησε, προωθώντας την συνεργασία και τη δημιουργικότητα. (Αναστασιάδης, 2000). Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του πανεπιστημίου Κρήτης / ΕΔΙΒΕΑ είναι ο μοναδικός φορέας που υλοποιεί τη σχολική εξ αποστάσεως διδασκαλία σε μορφή τηλεδιασκέψεων και ως συμπληρωματική της συμβατικής διδασκαλίας.

Σύμφωνα με Μίμινου και Σπανακά (2013) σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν τα εξής εξ αποστάσεως προγράμματα:

- το πρόγραμμα «Οδυσσέας»,
- το πρόγραμμα "e-omogeneia" που αφορά στην εκπαιδευτική επικοινωνία μεταξύ Ελλήνων της επικράτειας και Ελλήνων του εξωτερικού

- το πρόγραμμα ΟΙΚΑΔΕ της Κύπρου,
- το πρόγραμμα «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ»,
- το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης «ΣΩΚΡΑΤΗΣ» και
- το πρόγραμμα «e-Hermes» που έχει ολοκληρωθεί.

Κύριος στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η συνεργασία μεταξύ των σχολείων. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) σχεδίασε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για επιμόρφωση εκπαιδευτικών με την μέθοδο της ΕξΑΕ και για την χρήση της τεχνολογίας του διαδικτύου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα παραπάνω είναι προγράμματα ΕξΑΕ ορισμένου χρόνου και δεν αποτελούν αυτόνομη ή συμπληρωματική ΕξΑΕ (Μίμινου & Σπανακά, 2013).

Στην Ελλάδα χρησιμοποιήθηκε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση την περίοδο από τον Μάρτιο του 2020 μέχρι τον Απρίλιο του 2021, λόγω αναστολής λειτουργίας των σχολείων εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού . Αρχικά ξεκίνησε περισσότερο ως απασχόληση και επικοινωνία μεταξύ μαθητών για ψυχολογικούς κυρίως λόγους αλλά σταδιακά εξελίχθηκε σε «*Εκπαίδευση από απόσταση σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης*». Ο όρος αυτός είναι ελεύθερη μετάφραση του όρου «Emergency Remote Teaching, ERT» που χρησιμοποιήθηκε στη διεθνή βιβλιογραφία (Αναστασιάδης, 2020). Ο αρχικός σκοπός της «ERT» δεν ήταν η δημιουργία ενός νέου ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού οικοσυστήματος, αλλά να δοθεί η δυνατότητα πρόσβασης σε οδηγίες και βοήθεια σε όλους τους εμπλεκόμενους (μαθητές εκπαιδευτικούς και γονείς). Σύμφωνα με τον Hodges το βάρος πέφτει στην εξ αποστάσεως υποστήριξη για μάθηση και όχι στην εξ αποστάσεως διδασκαλία (Hodges et al., 2020, όπως αναφ. στο Αναστασιάδης, 2020).

Σύμφωνα με τον Αναστασιάδη (2020) «*Η περίοδος αυτή για την εξΑΕ ανάδειξε νέα σημαντικά θέματα, όπως την αναγκαιότητα της ανθρωποκεντρικής διάστασης της εξΑΕ, την ισότιμη πρόσβαση, το νέο ρόλο των εκπαιδευτικών και την επιμόρφωσή τους στην εξΑΕ, το νέο ρόλο των μαθητών και την ενίσχυση της αυτονομίας τους, και το νέο ρόλο της οικογένειας, των γονέων όπου αναλαμβάνουν πλέον νέα πρόσθετα καθήκοντα σχετικά με την υποστήριξη (τεχνολογική, συναισθηματική, ψυχική) των παιδιών τους προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον*»(Αναστασιάδης, 2020).

Η ΕξΑΕ στην Ελλάδα την περίοδο του covid-19 έφερε στο προσκήνιο δυσκολίες και προβλήματα. Η σωστή εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σύμφωνα με τα παιδαγωγικά πλαίσια καλύφθηκε από την τεχνολογική διάσταση που δόθηκε. Δεν υπήρχε δηλαδή παιδαγωγικό πλαίσιο και έτσι οδηγηθήκαμε στην «*σχολειοποίηση της σύγχρονης εξΑΕ*», δηλαδή την απλή μεταφορά του ωρολόγιου προγράμματος των σχολείων σε

περιβάλλον σχολικής εξΑΕ, που οδήγησε σε χαμηλά επίπεδα αλληλεπίδρασης δασκάλου – μαθητή (Αναστασιάδης, 2020). Ακόμη, δεν υπήρχε έγκαιρη επιμόρφωση εκπαιδευτικών- αυτό συνέβη τον Μάρτιο του 2021- ,γεγονός που «σε συνδυασμό με την έλλειψη τεχνολογικού εξοπλισμού σε πολλούς εκπαιδευτικούς αλλά πολύ περισσότερο σε οικογένειες και μαθητές ενισχύθηκε ο ψηφιακός δυσμός και μετεξελίχθηκε σε εκπαιδευτικό δυσμό» (Αναστασιάδης, 2020).

2.4 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού στην εξΑΕ

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού είναι να καθοδηγεί τη μάθηση, κατευθύνοντας τον διδασκόμενο να σπουδάσει αυτόνομα (Mena,1992). Η μάθηση είναι αποτέλεσμα ενεργής και αφοσιωμένης συμμετοχής (Mena,1992). Ο Rowntree (1994, όπ. αναφ. στο Μανούσου,2009) υποστηρίζει ότι το εκπαιδευτικό υλικό παίρνει το ρόλο του δασκάλου που βρίσκεται σε εγρήγορση και αναλαμβάνει δράση τη στιγμή που ο μαθητής ανοίγει το παιδαγωγικό υλικό. Με τον τρόπο αυτό βοηθά στην διαδικασία της μάθησης. Σύμφωνα με τον Holmberg (1983), ο όρος «καθοδηγούμενη διδακτική συνδιάλεξη» (Guided Didactic Conversation), χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια διαδικασία αμοιβαίας επίδρασης α) μεταξύ φυσικών προσώπων, δηλαδή η επικοινωνία του εκπαιδευόμενου με τον εκπαιδευτικό και τον φορέα εκπαίδευσης και β) μεταξύ εκπαιδευόμενου και εκπαιδευτικού υλικού (Holmberg, 1983, Γκίος κ.ά, 2009).

Η γόνιμη ένταξη των νέων τεχνολογιών στο κοινωνικό πλαίσιο και η εκμετάλλευση της τεχνολογίας με παιδαγωγικές και κοινωνικές προϋποθέσεις βοηθούν στη δημιουργία συνεργατικών περιβαλλόντων μάθησης από απόσταση, τα οποία προωθούν την ανάπτυξη διερευνητικής και κριτική σκέψης και διαμορφώνουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για μια πολυμορφική εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Αναστασιάδης, 2009).

Σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση του Ε.Υ παίζουν οι ασκήσεις αυτοαξιολόγησης. Οι δραστηριότητες αυτές βοηθούν τον διδασκόμενο να ελέγχει την πρόοδο του και το επίπεδο της κατανόησής του χωρίς την βοήθεια διδάσκοντα (Μουζάκης, 2003). Οι ασκήσεις αυτοαξιολόγησης οφείλουν να έχουν τα παρακάτω στοιχεία σύμφωνα με την Μανούσου (2008):

- να διεγείρουν το μαθητή
- να συμβαδίζουν στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα,
- να περιέχουν κατανοητές απαντήσεις
- να περιέχουν κατάλληλη και σαφή ανατροφοδότηση,

να διεγείρουν το ενδιαφέρον του διαδασκόμενου να μελετήσει τα γνωστικά αντικείμενα σε βάθος (Μανούσου, 2008).

Στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, ο μαθητής διδάσκεται μέσα από το εκπαιδευτικό υλικό, ενώ ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι υποστηρικτικός-συμβουλευτικός. Στο παρακάτω σχήμα (Σχήμα 1) φαίνεται η θέση του εκπαιδευτικού υλικού στην εξΑΕ.

Σχήμα 1: Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Σύμφωνα με την Μυρογιάννη η διαδικτυακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση σχετίζεται με την δυναμική μάθηση (Μυρογιάννη, 2002, όπ. αναφ. στο Καβακλή & Μπακογιάννη, 2002). Ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού είναι να διευκολύνει την ανακαλυπτική μάθηση, την αυτοαξιολόγηση, την ανατροφοδότηση και την διερεύνηση. Επίσης ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να καθοδηγεί και να εμψυχώνει (Holmberg, 1995, όπ. αναφ. στο Μανούσου, 2009).

Το εκπαιδευτικό υλικό διακρίνεται σε τρεις τύπους (Rownttree, 1994, όπ. αναφ. στο Freeman, 2005). Καθένας από τους τύπους σχετίζεται με τις θεωρίες μάθησης: τον συμπεριφορισμό, τον εποικοδομητισμό και τις γνωστικές θεωρίες :

α) **«κείμενο και άσκηση»** (tell-and-test): βασίζεται σε επεξηγηματικά κείμενα. Περιέχονται τεστ με τα οποία αξιολογείται η κατανόηση του μαθητή. Το βάρος

πέφτει στην αποστήθιση και όχι στην κατανόηση. Ο τύπος αυτός του υλικού κατασκευάζεται εύκολα, δεν στηρίζεται στις εποικοδομιστικές θεωρίες της γνώσης, αλλά στον συμπεριφορισμό.

β) **«δασκάλου σε έντυπη μορφή»** (tutorial-in-print): παρουσιάζεται το θέμα αξιοποιώντας διάφορα μέσα, γίνεται αξιολόγηση και ανατροφοδότηση. Έτσι το υλικό παίρνει την θέση του δασκάλου που διδάσκει ένα θέμα και κατόπιν ελέγχει. Αυτός ο τύπος άσκησης είναι ο πιο συχνός και στηρίζεται στις γνωστικές θεωρίες μάθησης.

γ) **«οδηγού στοχαστικής δράσης»** (reflective action guide): βασίζεται στην εποικοδομητική προσέγγιση και στοχεύει στην απόκτηση της γνώσης του μαθητή αξιοποιώντας τις εμπειρίες του. Περιλαμβάνει συνεργατικές δραστηριότητες και δίνει έμφαση στην αξιοποίηση των εμπειριών του μαθητή.

Σύμφωνα με τον Freeman (2005), μπορούν οι διάφοροι τύποι να συνδυάζονται με σκοπό την κάλυψη των διαφορετικών εκπαιδευτικών αναγκών.

2.5 Βασικές αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξΑΕ αποτελεί βασικό εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα μαθησιακά αυτά εργαλεία πρέπει να έχουν κάποια χαρακτηριστικά και να σχεδιάζονται σύμφωνα με συγκεκριμένες αρχές σχεδιασμού, για να μην υπάρχουν προβλήματα στη λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Πρέπει έτσι να αξιολογείται διαρκώς η ποιότητα του εκπαιδευτικού υλικού, από τους φορείς που προσφέρουν προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Λιοναράκης & Παπαδημητρίου, 2002).

Οι βασικές αρχές σχεδιασμού που διέπουν τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τους Αναστασιάδη & Σπαντιδάκη (2007) είναι οι παρακάτω:

Πολυμεσική Αρχή : Σύμφωνα με την αρχή αυτή «η πληροφορία μεταφέρεται, επεξεργάζεται και διατηρείται καλύτερα από τον εκπαιδευόμενο αν το διδακτικό περιβάλλον εμπλέκει κατά την παρουσίαση της ταυτόχρονα τις λέξεις με τις εικόνες» (Mayer, 2001, όπ. αναφ. στο Αναστασιάδης & Σπαντιδάκης, 2007).

Αρχή της προσαρμοστικότητας : Στις διδακτικές ενότητες οι πληροφορίες παρουσιάζονται με την χρήση αφήγησης και γραφικών σε αντικατάσταση της χρήσης κειμένου και γραφικών.

Αρχή του πλεονασμού : Σύμφωνα με την αρχή αυτή, το εκπαιδευτικό υλικό παρουσιάζει μονάχα τις βασικές πληροφορίες, εξαιρώντας σύνθετες και πολύπλοκες πληροφορίες οι οποίες δεν θεωρούνται αναγκαίες και δεν επαναλαμβάνεται η παρουσίασή τους σε διαφορετικές μορφές ,διότι θεωρείται ότι επιδρούν αρνητικά στον μαθητή για αυτό και παραλείπονται.

Αρχή της συνοχής : Σύμφωνα με την συγκεκριμένη αρχή το εκπαιδευτικό υλικό περιέχει μόνο τις σημαντικές πληροφορίες, αποφεύγονται περιττά κείμενα, εικόνες και ήχοι.

Αρχή της σηματοδότησης Σύμφωνα με την αρχή αυτή στο εκπαιδευτικό υλικό περιέχονται οι κατάλληλες νύξεις με σκοπό να οδηγήσουν την προσοχή του εκπαιδευόμενου στην αναγκαioτερη επεξεργασία των πληροφοριών.

Αρχή της συνάφειας ή της εγγύτητας : Βάσει αυτής της αρχής το εκπαιδευτικό υλικό συνδυάζει χρονική και χωρική παρουσίαση πληροφοριών. Συγκεκριμένα, όλες οι πληροφορίες παρουσιάζονται (φωτογραφίες, βίντεο) όπου γίνεται λόγος για αυτά. Όταν δεν είναι εφικτό να παρατίθενται την ίδια στιγμή και όταν η φωτογραφία είναι πληροφοριακή, τότε εκείνη τοποθετείται πάνω ή αριστερά και το κείμενο κάτω από την φωτογραφία ή δεξιά (Αρχή της διαδοχής εικόνας-κειμένου). Όταν η φωτογραφία είναι επεξηγηματική τότε τοποθετείται δεξιά ή κάτω και το κείμενο πάνω ή αριστερά. Τέλος, αν η φωτογραφία είναι οργανωτική (εννοιολογικός χάρτης κλπ) τότε τοποθετείται στο κέντρο και το κείμενο από πάνω.

Αρχή της κατάτμησης : Σύμφωνα με την αρχή αυτή οι πληροφορίες παρατίθενται με σύντομο τρόπο. Συγκεκριμένα αποφεύγεται η υπερφόρτωση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι : σε κάθε διαφάνεια παρουσιάζεται μόνο ένα θέμα, σε κάθε διαφάνεια υπάρχει ένα μικρό κείμενο και μία μόνο φωτογραφία (όχι φωτογραφία και βίντεο) και σε κάθε διαφάνεια εντάσσεται ένα μικρό κείμενο και ένα βίντεο (όχι βίντεο και φωτογραφία).

Οι Σπανακά & Λιοναράκης (2017) διακρίνουν τις παρακάτω αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού:

Αρχή 1:

Διδακτικοί στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα: Εδώ τονίζεται η σημασία του προσδιορισμού και της συγκεκριμενοποίησης των διδακτικών στόχων (teaching objectives) των αντικειμένων που διδάσκονται. Απαραίτητο κρίνεται λοιπόν εφόσον προσδιοριστούν οι ανάγκες των εκπαιδευόμενων να αποφασιστεί: τι είναι χρήσιμο να διδαχθεί στους εκπαιδευόμενους, ποιες δεξιότητες πρέπει να αποκτήσουν, και ποιες στάσεις θα υιοθετήσουν μέσα από την ανάπτυξη των επιστημονικών πεδίων. Με τον τρόπο αυτό συνδυάζονται οι διδακτικών στόχοι με τα μαθησιακά αποτελέσματα (learnings outcomes). Επομένως, οι διδακτικοί στόχοι έχουν στενή σχέση με τους διδάσκοντες και τελικά και με το εκπαιδευτικό υλικό, που παίρνει το ρόλο του κύριου διδάσκοντα όταν μιλάμε για εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Την ίδια στιγμή, καθώς προσδιορίζονται οι στόχοι επιτυγχάνονται τα μαθησιακά αποτελέσματα, και ορίζουν το τι θα μάθει και τι θα είναι σε θέση να πραγματοποιεί αφού αποπερατώσει την συγκεκριμένη αλληλεπίδραση με το εκπαιδευτικό υλικό.

Αρχή 2:

Ο προφορικός λόγος: τα κείμενα που εμπεριέχονται στο υλικό εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι γραμμένα σε προφορικό λόγο. Συγκεκριμένα οι οδηγίες, οι επεξηγήσεις, τα παραδείγματα, οι ερμηνείες και οι σχολιασμοί οφείλουν να είναι υπό τη μορφή του προφορικού λόγου. Δηλαδή, στα κείμενα του ο διδάσκοντας θα είναι σαν να κάνει διάλογο με τους χρήστες(διδασκόμενους) στο βαθμό βέβαια που το υλικό θα είναι σαφές και κατανοητό.

Αρχή 3:

Ανακαλυπτική Μάθηση : Σύμφωνα με την αρχή αυτή ο εκπαιδευόμενος ανακαλύπτει την μάθηση βήμα βήμα με τη βοήθεια του μαθησιακού υλικού και του Καθηγητή-Συμβούλου. Συνεπώς, ένα εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό δεν είναι απαραίτητο να στηρίζεται σε ένα γραμμικό σχεδιασμό, με ένα συγκεκριμένο πλαίσιο ενεργειών.

Αρχή 4:

Τι είμαι ικανός να κάνω με αυτά που έμαθα; : Το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να επικεντρώνεται στις δεξιότητες που θα αναμένεται να αναπτυχθούν από τους εκπαιδευόμενους, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο σπουδών. Έτσι, οφείλουν να αναφέρονται οι δεξιότητες που πρόκειται να αναπτύξουν οι διδασκόμενοι και να γνωρίζουν τι επιδιώκεται σε κάθε τους ενέργεια από άποψη γνώσεων και δεξιοτήτων.

Αρχή 5:

Τα Αυτονόητα : Σύμφωνα με την αρχή αυτή θα πρέπει να διασαφηνίζονται τα αυτονόητα. Συγκεκριμένα, οφείλουν να επεξηγούνται ακόμα και τα σημεία που ο διδάσκοντας θεωρεί αυτονόητα γιατί μπορεί οι διδασκόμενοι να μην τα γνωρίζουν.

Αρχή 6:

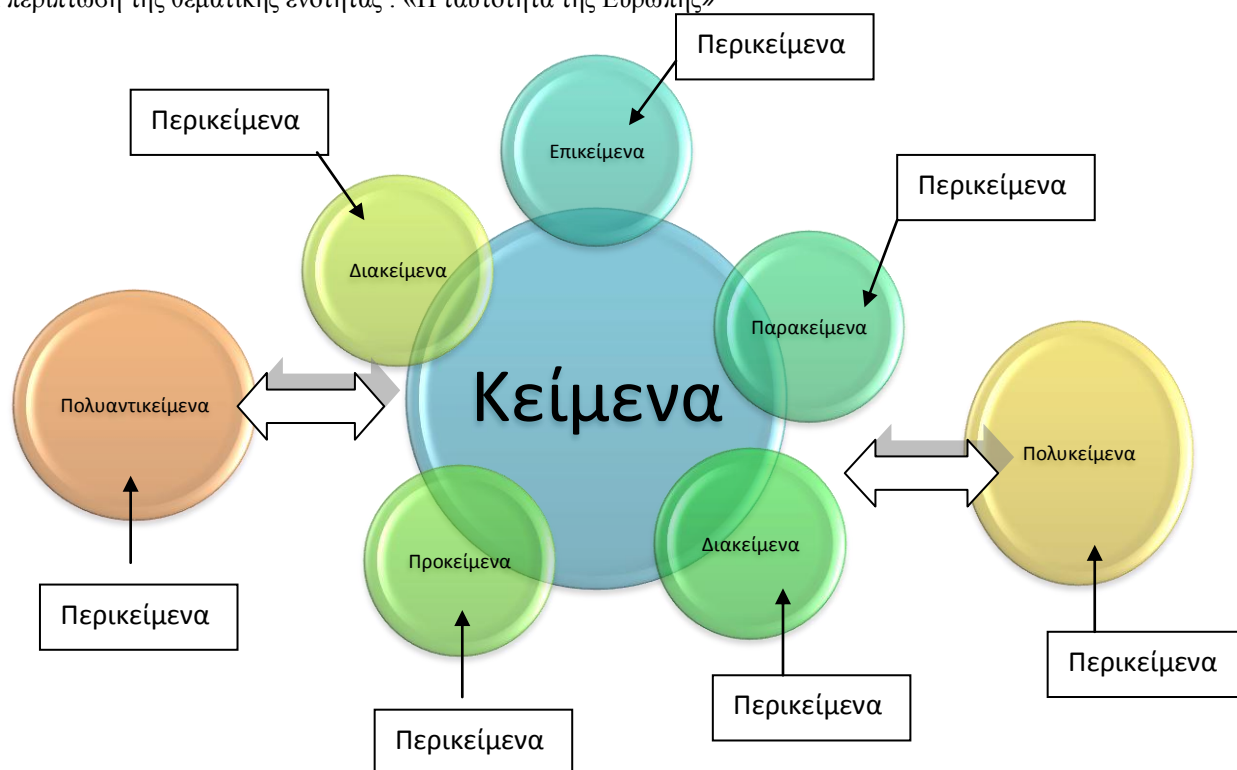
Γιατί αυτό και όχι το άλλο; Οι προτάσεις μελέτης που δίνονται θα πρέπει να κάνουν σαφές το γιατί επιλέχθηκαν οι συγκεκριμένες σε σχέση με άλλες πηγές. Σημαντικό είναι να συνδέονται τα στοιχεία που έχουν ήδη δοθεί με αυτά που πρόκειται να δοθούν. Θα πρέπει δηλαδή, το εκπαιδευτικό υλικό που προορίζεται για εξ αποστάσεως εκπαίδευση να έχει ροή.

Αρχή 7:

Οι Εικόνες στις Έννοιες : Το εκπαιδευτικό υλικό οφείλει να περιέχει εικόνες(οπτική απεικόνιση), που να αναπαριστούν τις έννοιες. Όταν απουσιάζει το οπτικό ερέθισμα είτε αυτό είναι φωτογραφία είτε βίντεο και κάθε μορφής εποπτικό υλικό είναι δύσκολο να γίνουν αντιληπτές από τους διδασκόμενους έννοιες τόσο αφηρημένες όσο και μη αφηρημένες.

Συμπερασματικά, το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να συνδυάζει λεκτικά και οπτικά ερεθίσματα πρόσληψης και επεξεργασίας των πληροφοριών. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται πιο εύκολο για τον διδασκόμενο να επεξεργαστεί, να αποθηκεύσει και να ανακαλέσει πληροφορίες. Σημαντικό είναι ακόμα το υλικό να εστιάζει στις σημαντικές πληροφορίες (Ραλλιά & Αναστασιάδη, 2015).

Σύμφωνα με τους West & Λιοναράκης (2001) το εκπαιδευτικό υλικό διακρίνεται σε είδη «κειμένων». Αυτό φαίνεται αναλυτικότερα στο παρακάτω σχήμα (Σχήμα 2):

Σχήμα 2: Κατηγοριοποίηση «κειμένων»

«Ο βασικός κορμός κάθε κειμένου είναι το κύτταρο του γνωστικού αντικείμενου, το οποίο ο συγγραφέας αναπτύσσει με βάση την διάσταση που επιθυμεί να δώσει, το εύρος, την επιχειρηματολογία, τον τρόπο γραφής και το προσωπικό του στίγμα που χαράσσει στη διαδικασία ανάπτυξης. Αυτός ο κορμός ονομάζεται κείμενο», όπως αναφέρουν οι West & Λιοναράκης (2001). Συμπληρώματα του κειμένου είναι τα προκείμενα (co-text) και τα μετακείμενα (metatext) που πλαισιώνουν τον βασικό κορμό. Τα προκείμενα αποτελούνται από: τα περιεχόμενα, τίτλους, κεφάλαια και ενότητες, σκοπό, στόχους, προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, λέξεις και έννοιες κλειδιά, διαγνωστικά τεστ και ανάλογες δραστηριότητες που βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να ενώσει τις προϋπάρχουσες γνώσεις του με τα νέα γνωστικά δεδομένα.

Τα μετακείμενα συμπληρώνουν τα κείμενα και περιλαμβάνουν: συνόψεις κεφαλαίων και ενοτήτων, παραρτήματα, περιλήψεις, βιβλιογραφία, παραπομπές, οδηγούς για περαιτέρω μελέτη, γλωσσάρια και δραστηριότητες ελέγχου. Τα μετακείμενα λοιπόν είναι μία μέθοδος αξιολόγησης του εκπαιδευόμενου στα νέα δεδομένα και δίνουν εικόνα σχετικά με την διαδικασία της μάθησης που ακολουθεί ο εκπαιδευόμενος

(Λιοναράκης, 2001). Τα διακείμενα *«εναρμονίζουν την προϋπάρχουσα γνώση του σπουδαστή με αυτή που αποκτά στη πορεία της μάθησής του. Αναφέρονται στις προϋπάρχουσες γνώσεις του, στην εμπειρία που μεταφέρει και τα γεφυρώνουν με τα στοιχεία των κειμένων, αλλά και με μία σειρά από δραστηριότητες που θα τον οδηγήσουν ευρετικά στην απόκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων που έχουν οριστεί από τα αρχικά προσδοκώμενα αποτελέσματα»* (West & Λιοναράκης, 2001). Περιλαμβάνουν συμπεράσματα, συνόψεις και περιλήψεις, δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης κ.α.

Τα επικείμενα είναι εργαλεία που σκοπό έχουν την επεξήγηση και την υποστήριξη των εκπαιδευομένων. Τις περισσότερες φορές έχουν ψηφιακή εφαρμογή και είναι κείμενα με σύνδεση σε άλλα κείμενα και ακολουθούν έναν μη – γραμμικό τρόπο ανάγνωσης. Περιλαμβάνουν διασαφηνίσεις, γλωσσάρια, ορισμούς και συνδυαστικά κείμενα, τα οποία συμβάλλουν στην κατανόηση και επεξεργασία του κυρίως κειμένου. Παράλληλα, υπάρχουν τα παρακείμενα (paratext) που είναι μη – γλωσσικά ή ημι – γλωσσικά μέρη της ανάπτυξης των κειμένων και αποτελούνται από φωτογραφίες, γραφήματα, εικόνες, σχήματα και τυπογραφικές ιδιαιτερότητες και βοηθούν στην κατανόηση του λόγου.

Ακόμα, σύμφωνα με τους West & Λιοναράκης (2001) τα περικείμενα (retro-text) *«αγκαλιάζουν όλο το φάσμα του διδακτικού υλικού και αποτελούν επιπρόσθετα στοιχεία που υποστηρίζουν το βασικό κείμενο. Τα ίδια, είναι κείμενα, τα οποία εμβόλιμα εμπλέκονται, συνδέουν αλλά και εμπλουτίζουν τις βασικότερες αναπτύξεις των βασικών κειμένων. Τα περικείμενα είναι ένα είδος «υπερκειμένων πολλών διαστάσεων» και αποτελούνται από μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα, σενάρια, παράλληλα κείμενα, ανθολόγια και κείμενα αναφοράς, κείμενα σε παράθυρα και επεξηγήσεις, βιβλία για αναλυτικότερη εμβάθυνση των κειμένων»*. Επιπρόσθετα, τα πολυκείμενα (multitext), είναι κατά κύριο λόγο τα κείμενα μέσω των οποίων καλείται ο εκπαιδευόμενος να εφαρμόσει στα πλαίσια μιας εργασίας αυτά που έχει μελετήσει. Τα πολυαντικείμενα ή πολυμέσα (multimedia) έχουν να κάνουν με τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων που πλαισιώνουν την διδακτική πράξη.

2.6 Τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού

Σύμφωνα με τον Holmberg (1983) τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει το εκπαιδευτικό υλικό είναι:

- Το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμο, σε καθαρή και καθομιλουμένη γλώσσα, με ευανάγνωστη γραφή και μέτρια πυκνότητα πληροφοριών.
- Θα πρέπει να δίνονται σαφείς οδηγίες και αιτιολογημένες προτάσεις στον εκπαιδευόμενο για το τι να κάνει, τι να αποφύγει, που να δώσει ιδιαίτερη προσοχή και τι να εξετάσει.
- Να προτρέπει την ανταλλαγή απόψεων και ο εκπαιδευόμενος να γνωρίζει τι είναι αποδεκτό και τι όχι.
- Το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να περιλαμβάνει συναισθηματική εμπλοκή του εκπαιδευόμενου
- Θα πρέπει να γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών
- Θα πρέπει να οριοθετείται η αλλαγή θέματος με δηλώσεις , τυπογραφικών μέσα ή ηχογραφημένης προφορικής επικοινωνίας.

Στην ασύγχρονη ΕξΑΕ χρησιμοποιούνται ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα ή αλλιώς «πλατφόρμες», που βασίζονται στον μαθητοκεντρισμό. (Θεοδωράκης κ.ά., 2014). Αυτές οι πλατφόρμες σύμφωνα με τον Μουζάκη (2006):

- Συνδέουν την πρόσβαση στο ΕΥ μέσα από ιστοσελίδες.
- Ενισχύουν τη χρήση πολυμεσικών εφαρμογών και οπτικοακουστικών μέσων.
- Ενισχύουν την ασύγχρονη και τη σύγχρονη επικοινωνία
- Ενημερώνουν τους μαθητές για την πρόοδο της μελέτης τους, μέσα από δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης.
- Βοηθούν στην διαχείριση του μαθήματος αφού δίνεται δυνατότητα παρακολούθησης της συμμετοχής και της προόδου των μαθητών στο μάθημα.
- Υποστηρίζονται από υπηρεσία τεχνικής υποστήριξης.

2.7 Η Γεωγραφία ως γνωστικό αντικείμενο

Σύμφωνα με την Ένωση Γεωγράφων Ελλάδας : *«Η Γεωγραφία είναι η επιστήμη της φύσης και του ανθρώπου του χώρου και του χρόνου. Η Γεωγραφία είναι τόσο κοινωνική όσο και φυσική επιστήμη. Έχει σχέση με την ανάλυση και την ερμηνεία των σχέσεων ανθρώπου και χώρου. Γεωγραφίες της υπαίθρου και της πόλης. Γεωγραφίες της υγείας. Γεωγραφίες της εκπαίδευσης. Γεωγραφίες των γεωπολιτικών ισορροπιών και συγκρούσεων. Γεωγραφίες φυσικών καταστροφών. Γεωγραφίες της κλιματικής αλλαγής και της παγκόσμιας αλλαγής του περιβάλλοντος. Γεωγραφίες της ρύπανσης της υποβάθμισης του εδάφους και της ερημοποίησης. Γεωγραφίες της διαχείρισης φυσικών και πολιτισμικών πόρων. Γεωγραφίες της κυκλικής οικονομίας. [...] Η Γεωγραφία είναι μια επιστήμη που δίνει βάση στον εντοπισμό, την περιγραφή, την ανάλυση και διαχείριση των πολυδιάστατων ζητημάτων της κοινωνίας της φύσης, της κουλτούρας της οικονομίας, της τεχνολογίας κ.α. με έμφαση στις χωρικές τους διαστάσεις ενώ έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα. Η Γεωγραφία είναι κατεξοχήν η επιστήμη που αναπτύσσει τη χωρική σκέψη»* (Ένωση Γεωγράφων Ελλάδας, 2019).

Συγκεκριμένα η Γεωγραφία μελετά όχι μόνο το εσωτερικό της Γης και τα Γεωμορφολογικά γεγονότα, αλλά ερευνά και τα ενδεχόμενα οι αιτίες να είναι από την φύση ή ανθρωπογενείς καθώς και τις επιπτώσεις των γεγονότων. Επίσης, *«Η σύγχρονη Γεωγραφία αναλύει και ερμηνεύει τη συγκρότηση και διαφοροποίηση του χώρου όπως αυτός διαμορφώνεται και μεταβάλλεται κάτω από την αλληλεπίδραση φυσικών παραγόντων αλλά και κοινωνικών, πολιτισμικών, οικονομικών και άλλων διεργασιών. Σημαντικότατο επίσης, ότι η επιστήμη της Γεωγραφίας με τις αναλύσεις που καταγράφει για τα προβλήματα του χώρου, διατυπώνει και προτάσεις ή τρόπους επίλυσης των προβλημάτων αυτών.»*(Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2003).

Στην διαθεματική της διάσταση η Γεωγραφία συνδέει ποικίλες επιστήμες όπως:

- ✓ την κοινωνιολογία,
- ✓ ιστορία, ανθρωπολογία,
- ✓ δημογραφία, οικονομία,
- ✓ μαθηματικά,
- ✓ ψυχολογία,
- ✓ πολιτικές επιστήμες
- ✓ τις επιστήμες του περιβάλλοντος

Ταυτόχρονα συνδυάζει μεθόδους έρευνας, όπως:

- ✓ ποιοτικές και
- ✓ ποσοτικές μεθόδους (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2003).

Η Γεωγραφία εμφανίζεται ήδη από την αρχαία ελληνική εποχή, όταν την εποχή του Ομήρου φαίνεται να υπάρχει σαφή εικόνα της Μεσογείου. Αυτό αποδεικνύεται και στην Ιλιάδα, όπου και υπάρχουν γεωγραφικές περιγραφές. Κοντά στον 5^ο αιώνα γνωστοί φιλόσοφοι, ασχολήθηκαν με την εξερεύνηση του χώρου στη γη αλλά και στο σύμπαν και καθόρισαν επιστημονικά την λέξη «γεωγραφία», η οποία προέρχεται από τις λέξεις γη και γράφω και αναφερόταν στο σφαιρικό σχήμα της γης και τις κινήσεις της. Έτσι φτιάχτηκε ο πρώτος γεωγραφικός χάρτης, οποίος περιλάμβανε τον κόσμο με τα όρια που θεωρούσαν τότε. Στη συνέχεια ο Μέγας Αλέξανδρος λόγω του ότι είχε μαζί του στις εκστρατείες του τοπογράφους και γεωγράφους, τους οποίους αποκαλούσε «βηματιστές» για να εποπτεύει την ρωμαϊκή και βυζαντινή αυτοκρατορία βοήθησε στην ανάπτυξη της Γεωγραφίας. Έπειτα, οι Άραβες συγκράτησαν και ανέπτυξαν περισσότερο τις ελληνικές και ρωμαϊκές τεχνικές. Σταδιακά, ήρθε ο ευρωπαϊκός μεσαίωνας με την αποικιοκρατία, όποτε και υπήρξε ενδιαφέρον για την Γεωγραφία ακόμα και εκτός της ευρωπαϊκής ηπείρου . Η αποικιοκρατία οδήγησε στη αναζήτηση νέων χώρων, εδαφών, τόπων, ανθρώπων άλλης φυλής και κοινωνιών (Λεοντίδου, 2011). Στα χρόνια που ακολούθησαν, ήρθε η ευρωπαϊκή φιλοσοφική διανόηση του 18 αι. και 19 αι. με τους Ιμμάνουελ Καντ (1724-1804), Alexander von Humboldt (1769-1859), Καρλ Ρίτερ (1779-1859), Φρίντριχ Ράτσελ (1844-1904) οι οποίοι βοήθησαν την ανάπτυξη της Γεωγραφίας ως επιστήμη της "Ανθρωπογεωγραφίας". Εκείνοι έριξαν το βάρος στις εμπειρίες, στον πολιτισμό και στον τρόπο σκέψης του ανθρώπου μέσα στον χώρο. Η σύγχρονη Γεωγραφία καθιερώθηκε ως επιστημονικός κλάδος στον Δυτικό Κόσμο (Ευρώπη και βόρεια Αμερική) τον 19ο αιώνα. Στο στάδιο αυτό, η Γεωγραφία συνδυάζει τις Φυσικές επιστήμες με τις κοινωνικές επιστήμες. *«Με βάση τη διεπιστημονική, συνθετική και διαχρονική προσέγγιση, η σύγχρονη Γεωγραφία αναλύει και ερμηνεύει τη συγκρότηση και διαφοροποίηση του χώρου έτσι όπως διαμορφώνεται και μεταβάλλεται κάτω από τη διαρκή αλληλεπίδραση φυσικών παραγόντων – όπως το κλίμα, το ανάγλυφο, η βλάστηση – και κοινωνικο-πολιτισμικών, οικονομικών, ιδεολογικών και πολιτικών διεργασιών»* (ΦΕΚ 1196B/26-8-2003:4).

2.8 Η διδακτική της Γεωγραφίας

Ο όρος «διδασκτική» έχει ρίζες από τα αρχαία ελληνικά από το ρήμα «διδάσκω», και σημαίνει μεταδίδω με συστηματικό τρόπο γνώσεις, μαθαίνω κάτι σε κάποιον, εκπαιδεύω, καθοδηγώ, παροτρύνω με επιχειρήματα, συμβουλευώ, εξηγώ, ερμηνεύω (Ματσαγγούρας, 2007).

Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2011) ένας τομέας της Παιδαγωγικής επιστήμης είναι και η Διδακτική, η οποία εδραιώθηκε ως *«επιστημονική θεωρία της διδασκαλίας η οποία μελετά τον τρόπο, τη μεθοδολογία, τα θέματα και τα προβλήματα της διδασκαλίας»*. Σύμφωνα με το ίδιο η Διδακτική κατηγοριοποιείται σε : Γενική και Ειδική. Η πρώτη αφορά στα γενικά θέματα διδασκαλίας ενώ η δεύτερη αφορά στο κάθε μάθημα ειδικότερα όπως την γλώσσα, τα μαθηματικά την Ιστορία κτλ.

Η διδακτική της Γεωγραφίας, είναι η *«συστηματική προετοιμασία, οργάνωση, διεξαγωγή και αξιολόγηση της θεσμοθετημένης και αποβλέπουσας στην υλοποίηση συγκεκριμένων στόχων διδασκαλίας και μάθησης, επιλεγμένων και συγκεκριμένων γεωγραφικών δεδομένων, μεθόδων και πρακτικών σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο»* (Λαμπρινός, Ν., 2021). Πρόκειται λοιπόν η τακτική διδασκαλία του αντικείμενου της Γεωγραφίας που προετοιμάζει, οργανώνει, διεξάγει και αξιολογεί τους στόχους που έχουν θεσμοθετηθεί από το ισχύον ΔΕΠΠΣ (Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών) και ΑΠΣ (Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών).

Η Γεωγραφία ως διδακτικό αντικείμενο στο σχολείο και ιδιαίτερα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τα ΔΕΠΠΣ & ΑΠΣ του υπουργείου παιδείας, θέτει τους παρακάτω στόχους:

- γνωριμία με το φυσικό περιβάλλον και παρατήρηση της γεωγραφικής κατανομής των ανθρώπων και των δραστηριοτήτων τους
- μελέτη των αλληλεπιδράσεων και αλληλεξαρτήσεων που αναπτύσσονται μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος και των ανθρώπων
- αναγνώριση της σημασίας που έχει η ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος
- ευαισθητοποίηση για τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα και ανάπτυξη απαραίτητων στάσεων για κατανόηση, αποδοχή, επικοινωνία, συνεργασία και αλληλεγγύη με άλλους λαούς
- υιοθέτηση στάσεων και συμπεριφορών που επιτρέπουν στους μαθητές να ενταχθούν ομαλά και δημιουργικά στο φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον

- ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικών με:

α. τη χρήση λεκτικών, ποσοτικών και συμβολικών μορφών δεδομένων (κείμενα, εικόνες, γραφήματα, πίνακες, διαγράμματα και χάρτες)

β. την εφαρμογή μεθόδων όπως είναι η παρατήρηση του χώρου, χαρτογράφηση, ερμηνεία στατιστικών δεδομένων, αναζήτηση και επεξεργασία πληροφοριών

γ. την επικοινωνία, τις πρακτικές και κοινωνικές δεξιότητες με στόχο την έρευνα γεωγραφικών θεμάτων και την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων

(ΦΕΚ 303-Β΄/13-3-2003:2)

Η διδασκαλία της Γεωγραφίας στο ελληνικό σχολείο ξεκινά στην Ε δημοτικού και συνεχίζεται σε όλες τις τάξεις του γυμνασίου. Στις τάξεις Α, Β, Γ και Δ διδάσκεται ως «Μελέτη Περιβάλλοντος». Η «Μελέτη Περιβάλλοντος» πραγματεύεται το περιβάλλον του παιδιού και τις σχέσεις του με τα κοντινά του πρόσωπα. Ακόμα ασχολείται και με θέματα όπως η ανακύκλωση και η ρύπανση του περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με τον Λαμπρινό (2001) οι μαθητές εξοπλίζονται με γνώσεις που τους κάνουν ικανούς να συμβιώνουν με αρμονία στην κοινωνία, μέσω της κατανόησης της έννοιας του γεωγραφικού χώρου, δηλαδή το πού βρίσκεται ένας τόπος και τον τρόπο με τον οποίο δημιουργήθηκε αυτός, αλλά και το πώς τόσο τα περιβάλλοντα όσο και οι άνθρωποι συνδέονται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Έτσι, μετατρέπονται σιγά σιγά σε πολίτες του κόσμου καθώς μαθαίνουν να εμβαθύνουν σε χάρτες και άλλα γεωγραφικά εργαλεία. Με τον τρόπο αυτό καθίστανται έτοιμοι να εξετάσουν λεπτομερώς αξίες, πολιτισμούς και να ενστερνιστούν τρόπους σκέψης και στάσεις ζωής.

Σύμφωνα με τα ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ (2003), οι μαθητές θα πρέπει να υιοθετήσουν τις εξής βασικότερες και καθοριστικής σημασίας γεωγραφικές έννοιες:

Θέση: να γνωρίζουν, να βρίσκουν και να τοποθετούν στοιχεία και γεγονότα πάνω στους χάρτες, στην υδρόγειο σφαίρα και στην επιφάνεια της Γης.

- *Τόπος:* να κατανοούν τη «γεωγραφική άποψη» για τα φυσικά και ανθρωπογενή χαρακτηριστικά των τόπων και των τοπίων

- *Χώρος:* να κατανοούν την αλληλεπίδραση μεταξύ των τόπων, των διαστάσεων, των δικτύων σύνδεσής τους και γενικότερα την έννοια του τρισδιάστατου

- *Κλίμακα:* να γνωρίζουν την έννοιά της ως σμίκρυνση των τόπων πάνω στους χάρτες

- *Αλληλεξάρτηση:* να συνειδητοποιούν τις αλληλεπιδράσεις των τόπων στον περιβαλλοντικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό τομέα. Εδώ εισέρχονται και οι

έννοιες *διαφορετικότητα* και *πολυπολιτισμικότητα*, έννοιες δηλαδή της συνύπαρξης διαφορετικών ανθρώπων, εθνικοτήτων και πολιτισμών (ΔΕΠΠΣ & ΑΠΣ, 2003:3).

Για την επίτευξη αυτών των στόχων αλλά και γενικότερα για να αποκτήσουν οι μαθητές μια ολιστική εικόνα του σύγχρονου κόσμου, η διδασκαλία της Γεωγραφίας χρησιμοποιεί διάφορα διδακτικά εργαλεία. Αυτά είναι: χάρτες, υδρόγειος σφαίρα, βίντεο, εικόνες, αεροφωτογραφίες, δορυφορικές φωτογραφίες, λογισμικά προσομοίωσης φαινομένων, ταξιδιωτικοί οδηγοί, το διαδίκτυο ή οι ΤΠΕ γενικότερα.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η χρήση των χαρτών και των ΤΠΕ. Οι χάρτες είναι ιδιαίτερα σημαντικοί γιατί βοηθούν τους μαθητές να αντιληφθούν και να κατανοήσουν γεωγραφικά στοιχεία, να ερμηνεύσουν φαινόμενα και να δημιουργήσουν νέες παραστάσεις σε διάφορα μέρη της γης (Λαμπρινός, 2001).

Οι σύγχρονες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών αποτελούν βοηθητικό εργαλείο για την διδασκαλία της Γεωγραφίας και για αυτό είναι από τα πρώτα διδακτικά αντικείμενα που τις αξιοποίησαν (Παπασταματίου, 2014). Σήμερα υπάρχουν πολλά διαθέσιμα ψηφιακά εκπαιδευτικά υλικά πάνω στην Γεωγραφία τόσο μέσω διαδικτύου, όσο και στο εκπαιδευτικό αποθετήριο σχολικής διδακτικής ύλης, το «Φωτόδεντρο». Σύμφωνα με τους Lowther, Inan, Strahl και Ross (2008) η σωστή αξιοποίηση των ΤΠΕ περιλαμβάνει τρία σημαντικά χαρακτηριστικά:

- αυτονομία (ο μαθητής αναλαμβάνει τον έλεγχο της μάθησης)
- ικανότητα (ο μαθητής είναι ικανός για κατάλληλη χρήση των ΤΠΕ ώστε να αποκτήσει τις γνώσεις που του δίνονται στο συγκεκριμένο διδακτικό αντικείμενο)
- δημιουργικότητα (ο μαθητής είναι ικανός να φτιάχνει το δικό του υλικό μάθησης και να ανακαλύπτει και νέα εργαλεία.)

«Τα κυριότερα τεχνολογικά εργαλεία των ΤΠΕ που αξιοποιούνται στο μάθημα της γεωγραφίας και με θετικά αποτελέσματα μάθησης από τους μαθητές, είναι οι προσομοιώσεις, οι μοντελοποιήσεις, χάρτες 3d ή απλοί ψηφιακοί χάρτες, ηλεκτρονική υδρόγειος, λογισμικά δημιουργίας εννοιολογικών χαρτών, προγράμματα παρουσίασης, βίντεο, online βιβλία, ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες, βάσεις δεδομένων, μηχανές αναζήτησης, λογισμικά σχεδιασμού κινουμένων σχεδίων, και ευρύτερα το διαδίκτυο.» (Κόκκοτας, 2014). Τα εργαλεία αυτά αποσκοπούν στην ενδυνάμωση της βιωματικής μάθησης, η οποία προτείνεται σαν μέθοδος στην Διδακτική των Φυσικών Επιστημών (Κόκκοτας, 2014).

2.9 Βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών σχετικά με τη μεθοδολογία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στη Γεωγραφία

Σύμφωνα με τους Μίμινου και Σπανακά (2013) η έρευνα της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στη σχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα τόσο στην Πρωτοβάθμια όσο και στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση διεξάγεται κατά κύριο λόγο από πανεπιστημιακούς φορείς σε επίπεδο Διδακτορικών Διατριβών, Μεταπτυχιακών αλλά και Προπτυχιακών σπουδών, όπως το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) και το Εργαστήριο Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών στη Δια Βίου και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α. / Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης). Υπάρχουν επίσης - σχετικές με τη σχολική εξΑΕ και τη χρήση των ΤΠΕ – αρκετές έρευνες στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών (ΕΑΔΔ), στο διεθνές δίγλωσσο επιστημονικό περιοδικό «Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία» ή «Open Education: The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology» και στα Πρακτικά του «Διεθνούς Συνεδρίου για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» που διεξάγεται στην Ελλάδα. Επίσης, πραγματοποιούνται προγράμματα σχολικής εξΑΕ κυρίως για επιμόρφωση εκπαιδευτικών από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), προγράμματα από πρωτοβουλίες καθηγητών και από πρωτοβουλίες ιδιωτικών φροντιστηριακών οργανισμών (Μίμινου και Σπανακά 2013).

Σχετικά με το αντικείμενο της Γεωγραφίας οι έρευνες που έχουν γίνει είναι περιορισμένες. Αυτό προκύπτει ύστερα από αναζήτηση στο ψηφιακό αποθετήριο ερευνών, στο Εθνικό Αρχείο Διατριβών, στο «Αpothesis» του ΕΑΠ, στο περιοδικό «Ανοικτή Εκπαίδευση / Open Education», στα Πρακτικά «Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» και στο Αποθετήριο Διπλωματικών / Μεταπτυχιακών Εργασιών του Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α. Σχετικά με τις διδακτορικές διατριβές, έχει γίνει η έρευνα της Μανούσου (2008) με τίτλο «Προδιαγραφές Παιδαγωγικού πλαισίου για την εφαρμογή Πολυμορφικής συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε μαθητές Πρωτοβάθμιας, ολιγοθέσιων και απομακρυσμένων σχολείων της Ελλάδας». Η συγκεκριμένη διατριβή ασχολείται στην εφαρμογή συμπληρωματικής εξΑΕ σχετικά με την Περιβαλλοντική εκπαίδευση και

μαθητές ολιγοθέσιων δημοτικών σχολείων απομακρυσμένων περιοχών. Στην συγκεκριμένη διατριβή τίθεται στόχος η καταγραφή των παιδαγωγικών προδιαγραφών της συμπληρωματικής εξΑΕ με τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (αφορά στο περιβάλλον της Μεσογείου με τίτλο: «Ο Καπετάν ΣΟΣ, η παρέα του και το κινούμενο νησί») σε μαθητές δημοτικού ολιγοθέσιων σχολείων.

Στην έρευνα αυτή τίθενται τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

- Ποιες είναι οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και το γενικότερο παιδαγωγικό πλαίσιο το οποίο μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματική εφαρμογή συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα;
- Ποιες προδιαγραφές θα πρέπει να πληροί το Εκπαιδευτικό Υλικό που θα αξιοποιηθεί για την εφαρμογή συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης απομακρυσμένων και ολιγοθέσιων σχολείων της Ελλάδας;
- Είναι εφικτή η επίτευξη των στόχων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης μέσω της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής παρέμβασης, με τα ιδιαίτερα παιδαγωγικά χαρακτηριστικά; Ποια είναι τα σημαντικά μαθησιακά αποτελέσματα και οι μαθησιακές διαδικασίες;

Τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν το θεωρητικό πλαίσιο της παρούσας εργασίας για τις προϋποθέσεις μάθησης και τις προδιαγραφές κατασκευής του ΕΥ. Ο σχεδιασμός του ΕΥ στηρίχτηκε στον συνδυασμό των αρχών μάθησης του Κοινωνικού Εποικοδομισμού, της διάκρισης των West-Lionaraki και των βασικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιούνται στην Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία. «Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 7 ολιγοθέσια σχολεία (6+1 Ολοήμερο) ανά την Ελλάδα σε συνολικά 101 μαθητές. Εφαρμόστηκε ως Έρευνα Δράσης (ΕΔ), περιλάμβανε εφαρμογή της εκπαιδευτικής παρέμβασης με ΕΥ, φύλλα εργασίας, ερωτηματολόγια για μαθητές και για εκπαιδευτικούς/κριτές, ημιδομημένες συνεντεύξεις, ημερολόγιο καταγραφής παρατηρήσεων του ερευνητή και τα συμπεράσματά της έδειξαν ότι η σχολική συμπληρωματική εξΑΕ είναι μια ποιοτική εκπαίδευση όχι μόνο για ολιγοθέσια/απομακρυσμένα αλλά και για ολοήμερα σχολεία. Η συμπληρωματική εξΑΕ με τη δημιουργία διαθεματικού ΕΥ (διαθεματική προσέγγιση της γνώσης) διαθέτει

πολλά θετικά παιδαγωγικά στοιχεία γιατί καλλιεργεί τη συνεργασία, την κοινωνική αλληλεπίδραση των μαθητών, προάγει την αυτορρυθμιζόμενη αυτόνομη μάθηση, βοηθά στην καλλιέργεια πολλών δεξιοτήτων, όπως παρατηρητικότητας, ανάλυσης, σύνθεσης και δημιουργικότητας» (Μανούσου, 2008).

Όσον αφορά στις μεταπτυχιακές διπλωματικών εργασίες υπάρχουν δύο έρευνες, που εφαρμόζουν το μοντέλο της Ανεστραμμένης Τάξης (ΑΤ) ως σχολικής συμπληρωματικής εξΑΕ με δημιουργία και χρήση διαδραστικού ΕΥ στο μάθημα της Γεωγραφίας Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης του δημοτικού σχολείου:

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ) της Σμαραγδάκη (2018) με θέμα «Σχολική συμπληρωματική εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: η εφαρμογή του μοντέλου της Ανεστραμμένης Τάξης στο μάθημα της Γεωγραφίας ΣΤ΄ Δημοτικού μέσω της δημιουργίας και χρήσης διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού με τη μέθοδο της εξΑΕ», έχει στόχο να εξετάσει αν το μοντέλο της Ανεστραμμένης Τάξης (ΑΤ) ενισχύει την επίδοση των μαθητών και την συμμετοχή τους κατασκευάζοντας και εφαρμόζοντας διαδραστικού ΕΥ με τη μέθοδο της εξΑΕ στο μάθημα της Γεωγραφίας ΣΤ΄ τάξης. Πρόκειται για μια Έρευνα Δράσης (ΕΔ) με δείγμα 14 μαθητές ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού και διενεργήθηκε κατά το σχολικό έτος 2017-2018.

Οι επιμέρους στόχοι είναι οι παρακάτω:

- Διερεύνηση της καταλληλότητας του ΕΥ, σχεδιασμένου με τη μέθοδο της εξΑΕ, για την εφαρμογή του μοντέλου της ΑΤ.
- Διερεύνηση της δυνατότητας εφαρμογής του μοντέλου της ΑΤ στο πλαίσιο της συμπληρωματικής εξΑΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Διερεύνηση της θέσης των μαθητών όσον αφορά στην εφαρμογή του μοντέλου της ΑΤ.

και αναζητά απαντήσεις στα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- Πώς συμβάλλει η εφαρμογή του μοντέλου της ΑΤ στην εξέλιξη της γνωστικής επίδοσης των μαθητών;
- Πώς επιδρά η εφαρμογή του μοντέλου της ΑΤ στη συμμετοχικότητα των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία;

- Ποια είναι η θέση των μαθητών για το μοντέλο της ΑΤ σε σχέση με την παραδοσιακή διδασκαλία;

Σχετικά με:

α. Τον σχεδιασμό του ΕΥ: ακολουθούνται οι αρχές της εξΑΕ και της Πολυμεσικής μάθησης του Mayer (2001)

β. Την μεθοδολογία υλοποίησης της έρευνας: περιλαμβάνει την εφαρμογή της ΑΤ με ΕΥ, με φύλλα εργασίας/τεστ, ερωτηματολόγια για μαθητές και για εκπαιδευτικούς/κριτές και ημερολόγιο καταγραφής παρατηρήσεων του ερευνητή.

γ. Τα συμπεράσματα της έρευνας δείχνουν, ότι το μοντέλο της ΑΤ με χρήση διαδραστικού ΕΥ, βασισμένου στη μεθοδολογία της εξΑΕ έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών στην κατάκτηση γνωστικών στόχων, αυξάνει τη συμμετοχή, την ενεργητική και συνεργατική μάθηση και την επιθυμία τους για επέκταση της εφαρμογής και σε άλλα μαθήματα. Το ψηφιακό υλικό (ιδιαίτερα τα βίντεο, οι εικόνες και τα παιχνίδια), κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών, βοηθά πολύ στην κατανόηση του μαθήματος και άρα στην επιτυχία χρήσης ΕΥ στην εφαρμογή της ΑΤ. Το μοντέλο της ΑΤ εφαρμοσμένο στο πλαίσιο της συμπληρωματικής σχολικής εξΑΕ με τη δημιουργία ελκυστικού ΕΥ βασισμένου στις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών μπορεί να έχει μόνο θετικά αποτελέσματα και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Σμαραγδάκη, 2018).

Η ΜΔΕ της Γκούμα (2020) με θέμα «Η διδασκαλία STEM μαθημάτων με τη μέθοδο της ανεστραμμένης τάξης: Μια έρευνα δράσης για τη διδασκαλία του μαθήματος της Γεωγραφίας στην Ε΄ Δημοτικού την περίοδο της πανδημίας του SARS-CoV-2 με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως ανεστραμμένης τάξης (μοντέλο SOFLA)» θέτει ως σκοπό να ερευνήσει τα θετικά σημεία και τις δυσκολίες εφαρμογής της ΑΤ στη διδασκαλία ενός μαθήματος για τους σεισμούς με τη διεπιστημονική προσέγγιση STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) κατά την περίοδο της πανδημίας του SARS-CoV-2, και συγκεκριμένα με τη χρήση του μοντέλου SOFLA (Synchronous Online Flipped Learning Approach) σε 25 μαθητές της Ε΄ Δημοτικού (σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο όπου εργάζεται η συγγραφέας) και να αξιολογήσει τα μαθησιακά αποτελέσματα. Ακόμη, «σκοπός είναι να ευαισθητοποιηθούν και να γνωρίσουν σημαντικά στοιχεία για τη δομή του εσωτερικού της Γης, για τις δυνάμεις που

ασκούνται στο υπέδαφος του ελληνικού χώρου και για το πώς προκαλούνται οι σεισμοί γενικότερα, αλλά και πιο συγκεκριμένα στην Ελλάδα, μιας και η χώρα μας είναι μία από τις πιο σεισμογενείς χώρες σε όλο τον κόσμο και η πιο σεισμογενής στην Ευρώπη» (Γκούμα, 2020:58). Επίσης, ως απώτεροι στόχοι της εργασίας καταγράφονται η ανάδειξη θετικών ή όχι μαθησιακών αποτελεσμάτων και ο εντοπισμός τυχόν προβλημάτων εφαρμογής της παρέμβασης.

Τα Ερευνητικά Ερωτήματα που τίθενται στην εργασία αυτή, ώστε να προσεγγιστεί ο σκοπός της και να πραγματοποιηθούν οι στόχοι της, είναι τα εξής:

- Υπάρχουν θετικά σημεία και δυσκολίες από την εφαρμογή του μοντέλου της ΑΤ, και πιο συγκεκριμένα του μοντέλου SOFLA (Marshall, 2020· Marshall, 2017· Marshall & Rodríguez-Buitrago, 2017), στην υλοποίηση μιας διδακτικής παρέμβασης ενός μαθήματος για τους σεισμούς με τη διεπιστημονική προσέγγιση STEM σε μαθητές της Ε΄ Δημοτικού κατά την περίοδο της πανδημίας του SARS-CoV-2;
- Υπάρχουν θετικά μαθησιακά αποτελέσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή αυτής της διδακτικής παρέμβασης;

Μεθοδολογικά η έρευνα αυτή εφαρμόστηκε ως Έρευνα Δράσης (ΕΔ) με εργαλεία το ημερολόγιο του εκπαιδευτικού, το ψηφιακό ΕΥ, τα φύλλα εργασίας για τον γνωστικό έλεγχο των μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα ερωτηματολόγια (αρχικής και τελικής αξιολόγησης) για τους μαθητές πριν και μετά την παρέμβαση. Η διδακτική παρέμβαση εφαρμόστηκε σε εικονική αίθουσα διδασκαλίας (λόγω της αναστολής λειτουργίας των σχολείων κατά την περίοδο της πανδημίας του SARS-CoV-2) μέσω της πλατφόρμας Zoom.

Τα συμπεράσματα της έρευνας είναι ότι η μαθησιακή επίδοση κατά την τελική αξιολόγηση βελτιώθηκε σημαντικά. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι μαθητές έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το ψηφιακό ΕΥ, για τις δραστηριότητες, για όλη την πορεία της παρέμβασης κι αυτό καταγράφηκε στα ερωτηματολόγια αλλά και στα φύλλα εργασίας. Η νέα αυτή διδακτική μέθοδος έδειξε ότι ενίσχυσε την ενεργό συμμετοχή, την επικοινωνία/αλληλεπίδραση των μαθητών τόσο μεταξύ τους όσο και με τον δάσκαλο αλλά και με το διδακτικό υλικό. Συνοψίζοντας, η συγκεκριμένη έρευνα οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι το μοντέλο SOFLA της εξ αποστάσεως ΑΤ με βάση την προσέγγιση STEM έχει θετικό αντίκτυπο στα μαθησιακά αποτελέσματα και δείχνει να είναι μια πολύ καλή διδακτική μέθοδος.

Έρευνες που αφορούν τη χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα της Γεωγραφίας:

Μανώλη Βάια (2011) «Μελέτη περίπτωσης αξιοποίησης των ΤΠΕ στη Γεωγραφία ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου», Πουλίση (2011) «Διαθεματικές προσεγγίσεις και καινοτόμες εφαρμογές στο μάθημα της Γεωγραφίας», Παζάλη (2014) «Διδακτική προσέγγιση της Γεωγραφίας με τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών», Φωνιάδκη (2017) «Ανάπτυξη, χρήση και αξιολόγηση επαυξημένης εικονικής πραγματικότητας για κινητές ηλεκτρονικές επιφάνειες εργασίας για τη διδασκαλία ενοτήτων της Γεωγραφίας σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού σχολείου», Φωκίδης (2017) «Tablets, Επαυξημένη πραγματικότητα και Γεωγραφία στο Δημοτικό Σχολείο», Πλώτας κ.ά. (2018) «Διδάσκοντας γεωγραφικές συντεταγμένες μέσα από το σκάκι» και της Χαρμάνη (2019) «Σχεδιασμός, δημιουργία και αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της Γεωγραφίας σε μαθητές Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου».

Έρευνες, επιστημονικές αρθρογραφίες που μελετούν και κάνουν προτάσεις για την εφαρμογή σχολικής εξΑΕ, όπως των: Βασάλα (2001), Αναστασιάδης (2001, 2003, 2004, 2005, 2007), Χατζηπλής, Βασάλα, Λιοναράκης (2007), Φλογαΐτη, Βασάλα (2001), Μανούσου (2005), Χατζηνικολάου (2005), Πετρά (2005), Γεωργιάδου (2006) Στο πλαίσιο διπλωματικών εργασιών: Μανούσου (2002), Γεωργιάδου (2006), Μάστορη (2006), Μπάτση (2006), Σαβελώνας (2006), Μυλωνόπουλος (2007).

Συνοψίζοντας, θα λέγαμε ότι είναι περιορισμένες οι έρευνες που αφορούν στο αντικείμενο της Γεωγραφίας. Παρόλα αυτά παρατηρούμε ότι τα συμπεράσματα των ερευνών που έχουν διεξαχθεί μέχρι σήμερα συγκλίνουν στην άποψη ότι το συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό με την μέθοδο της ΕξΑΕ έχει θετικά μαθησιακά αποτελέσματα και ενισχύει την επικοινωνία/αλληλεπίδραση τόσο μεταξύ των μαθητών όσο και μεταξύ των μαθητών με το δάσκαλο.

3. Μεθοδολογία σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού

3.1 Σκοπός σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού με τίτλο «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

Στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας και ύστερα από βιβλιογραφική επισκόπηση ερευνών σε σχέση με τον σχεδιασμό ΕΥ, σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ΕΞΑΕ, αναδείχθηκε η ανάγκη διεξαγωγής περαιτέρω έρευνας για τη δημιουργία ΕΥ, που θα αφορά το μάθημα της Γεωγραφίας στο δημοτικό σχολείο και συγκεκριμένα τη διαμόρφωση ΕΥ στα πλαίσια της συμπληρωματικής ΕΞΑΕ, με στόχο τη διδασκαλία της ενότητας Δ της Γεωγραφίας ΣΤ κεφάλαια 24-32 με θέμα: «Η ταυτότητα της Ευρώπης». Η συγκεκριμένη ενότητα επιλέχθηκε να σχεδιαστεί εκπαιδευτικό συμπληρωματικό υλικό με την μέθοδο της ΕΞΑΕ διότι αρκετοί από τους μαθητές που φοιτούν στην ΣΤ δημοτικού δυσκολεύονται να διακρίνουν τις διάφορες χώρες της ηπείρου στην οποία κατοικούν, τα σύνορά της και να αναγνωρίζουν την ήπειρο αυτή στο χάρτη καθώς και να γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της. Το βάρος πέφτει σε αυτήν την ήπειρο περισσότερο επειδή είναι η ήπειρος στην οποία βρίσκεται και η χώρα μας η Ελλάδα. Παρόλα αυτά, αυτό δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί στα πλαίσια της σχολικής διδασκαλίας, αφού το μάθημα της Γεωγραφίας στη ΣΤ δημοτικού σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα σπουδών, διδάσκεται μόνο 1 ώρα εβδομαδιαίως. Έτσι, δεν υπάρχει επαρκής χρόνος, ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να εμβαθύνουν στο συγκεκριμένο ζήτημα και να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο στην διδασκαλία του. Για αυτόν τον λόγο, γεννήθηκε η ανάγκη δημιουργίας εξ αποστάσεως συμπληρωματικού ψηφιακού υλικού, που θα δίνει την δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να μελετούν μόνοι τους, υπό την καθοδήγηση του δημιουργού του υλικού, τη συγκεκριμένη θεματική ενότητα, συμμετέχοντας ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία.

3.2 Θεωρητικό πλαίσιο για τον σχεδιασμό του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού

Το ΕΥ σχεδιάστηκε με βάση τρεις βασικές θεωρίες μάθησης. Αρχική στηρίχτηκε στην θεωρία κοινωνικής ανάπτυξης καθώς προωθεί την συνεργασία των μαθητών, έπειτα στην θεωρία δραστηριότητας με την παρουσία πολλών και διαφορετικών δραστηριοτήτων εμπέδωσης και αυτοαξιολόγησης και τέλος στην θεωρία ανακαλυπτικής μάθησης μέσω των δραστηριοτήτων στις οποίες ο μαθητής χρειάζεται να ψάξει μόνος του και να αναζητήσει πληροφορίες στο τέλος κάθε ενότητας. Λήφθηκαν υπόψη οι αρχές σχεδιασμού και ανάπτυξης μαθησιακού υλικού ειδικά για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση των Σπανακά & Λιοναράκη (2017). Το εκπαιδευτικό υλικό βασίστηκε στην τυπολογία των West & Λιοναράκη (2001). Συγκεκριμένα :

Πίνακας 2: Η δομή του εκπαιδευτικού υλικού

Δομικά στοιχεία	Περιεχόμενο
Εισαγωγή κάθε διδακτικής ενότητας	Σε κάθε διδακτική ενότητα υπάρχουν <u>προκείμενα</u> με την βοήθεια των οποίων ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει τον σκοπό, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις έννοιες κλειδιά και τον χρόνο μελέτης.
Εισαγωγικό βίντεο	Σε κάθε διδακτική ενότητα υπάρχει ένα εισαγωγικό βίντεο που ενημερώνει τον εκπαιδευόμενο για το τι πρόκειται να μάθει στην ενότητα.
Θεωρητικό πλαίσιο	Περιλαμβάνει <u>κείμενα</u> , <u>παρακείμενα</u> (εικόνες, φωτογραφίες, εννοιολογικούς χάρτες κ.α), <u>επικείμενα</u> (ορισμούς, διευκρινήσεις) και <u>περικείμενα</u> (παραδείγματα, υπερσύνδεσμοι) <u>πολυαντικείμενα</u> (οπτικοακουστικό υλικό, διαδραστικό βίντεο, βίντεο σύνοψης), <u>πολυκείμενα</u> (οδηγίες γραπτών εργασιών, αξιολόγηση γραπτών εργασιών) και τα <u>διακείμενα</u> (βασικές ασκήσεις αυτοαξιολόγησης).
Σύνοψη	Πρόκειται για ένα βίντεο που συνοψίζει σε κάθε ενότητα το τι πραγματεύτηκε.

Βιβλιογραφία

Αναφορές που χρησιμοποιούνται στο διδακτικό κείμενο καθώς και περικείμενα, υπερσυνδέσμοι που παραπέμπουν σε άρθρα και παρουσιάσεις για περαιτέρω μελέτη και εμβάθυνση του θέματος.

Στο εκπαιδευτικό υλικό δόθηκε έμφαση στο σχεδιασμό ώστε:

- Οι οδηγίες να είναι αναλυτικές, να συμπεριλαμβάνεται χρονοδιάγραμμα μελέτης,
- να γνωρίζει ο εκπαιδευόμενος τον σκοπό του μαθήματος και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα πριν ξεκινήσει η ενότητα,
- να χρησιμοποιηθεί κυρίως προφορικός λόγος και απλή γλώσσα,
- να χωριστεί το υλικό σε μικρά πολυτροπικά και πολυμεσικά κείμενα που περιλαμβάνουν εικόνες, διαδραστικά βίντεο (interactive video) ,
- να υπάρχουν εννοιολογικοί χάρτες ,
- να υπάρχουν δραστηριότητες με ανατροφοδότηση για την διευκόλυνση των εκπαιδευόμενων,

3.2 Εφαρμογές ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού

3.2.1 Η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης Chamilo

Η πλατφόρμα Chamilo (<https://chamilo.org/en/>) είναι ένα περιβάλλον Συστήματος Διαχείρισης Μάθησης και Διδασκαλίας (ΣΔΜΔ) – Learning Management Systems (LMS) που παρέχει ασύγχρονη, κυρίως, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, το οποίο διατίθεται δωρεάν, καθώς μπορεί να έχει πρόσβαση οποιοσδήποτε εκπαιδευτικός ή μαθητής εγγραφεί σε αυτή (Εικόνα 1).

Εικόνα 1: Η πλατφόρμα Chamilo

Η πλατφόρμα Chamilo δίνει πολλές δυνατότητες στους χρήστες της. Περιέχει σύγχρονη συνομιλία (chat) και τη ασύγχρονης (forum) και με τον τρόπο αυτό προωθεί τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση του εκπαιδευτή με τους εκπαιδευομένους, αλλά και των εκπαιδευομένων μεταξύ τους. Ο εκπαιδευτικός μέσω της πλατφόρμας αυτής έχει την ευκαιρία να εισάγει στο μάθημά του οπτικοακουστικό υλικό, αρχεία κειμένου, να δημιουργήσει δραστηριότητες και τεστ για τους μαθητές του και να αναθέσει εργασίες ατομικές ή ομαδικές. Ακόμα δίνει την δυνατότητα σύνδεσης και με άλλες εκπαιδευτικές πλατφόρμες. Επιπροσθέτως περιλαμβάνει έλεγχο της προόδου των εκπαιδευόμενων καθώς και επικοινωνία με αυτούς. Ο εκπαιδευτικός, λοιπόν, έχει πλήρη εποπτεία της συμμετοχής των μαθητών στο μάθημα, όπως για τον χρόνο παραμονής, το ποσοστό ολοκλήρωσης του μαθήματος, την ημερομηνία σύνδεσης, τα αποτελέσματα στα τεστ και στις δραστηριότητες και τη συζήτηση στα forum. Η συγκεκριμένη πλατφόρμα υποστηρίζεται και από φορητές συσκευές tablet, smartphones κλπ.

3.2.2 Το εργαλείο δημιουργίας ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού H5P

Το εργαλείο H5P (<https://h5p.org>) είναι μία δωρεάν συνεργατική πλατφόρμα ανοιχτού κώδικα (open source e-authoring tool), που παρέχει τη δυνατότητα στο χρήστη να δημιουργήσει, να διαμοιράσει και να επαναχρησιμοποιήσει διαδραστικό υλικό HTML5 με τη μορφή plugin σε ένα από τα Συστήματα Διαχείρισης Περιεχομένου (CMS) που το υποστηρίζουν (Wordpress, Moodle κ.α.). Αποτελεί ένα διαδικτυακό εργαλείο που βοηθά στην οργάνωση περιεχομένων με εναλλακτικό τρόπο παρουσίασης. Μπορεί, λοιπόν, ο χρήστης, αφού κάνει εγγραφή, να δημιουργήσει διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό με την προσθήκη κειμένου, εικόνων,

βίντεο (διαδραστικών ή μη) και με την αξιοποίηση διαφορετικών κατηγοριών ασκήσεων, όπως σωστού-λάθους, πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενών, τοποθέτησης εικόνων ή λέξεων σε κατάλληλα πλαίσια κ.λπ. Επιπρόσθετα, μεγάλο πλεονέκτημα του συγκεκριμένου εργαλείου θεωρείται και η δυνατότητα παροχής άμεσης ανατροφοδότησης στον χρήστη. Ακόμη, οι συνεχείς αναβαθμίσεις του και ο εμπλουτισμός του με νέους τύπους ασκήσεων το καθιστούν το πλέον κατάλληλο εργαλείο δημιουργίας ψηφιακού ΕΥ (Εικόνα 2).

Εικόνα 2: Το διαδικτυακό εργαλείο H5P

Συνοψίζοντας, με το ψηφιακό εργαλείο H5P επιτυγχάνεται ο βασικός στόχος κάθε σύγχρονης εκπαιδευτικής προσέγγισης, καθώς δίνεται η δυνατότητα ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού που θα διευκολύνει, θα παροτρύνει, θα εμψυχώνει, θα παρακινεί τους εκπαιδευομένους να συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία.

3.2.3 Το ψηφιακό λογισμικό Doodly

Το Doodly (<https://www.doodly.com/>) είναι ένα λογισμικό που επιτρέπει στον οποιονδήποτε ανεξάρτητα από τεχνικές ή σχεδιαστικές δεξιότητες να δημιουργήσει βίντεο ποικίλου περιεχομένου μέσα σε λίγα λεπτά. Το συγκεκριμένο λογισμικό, λοιπόν, δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να δημιουργήσει απεριόριστα βίντεο, ενώ είναι εύκολο στην χρήση του. Ακόμη, μπορεί να αξιοποιηθεί στα πλαίσια της ΕξΑΕ, καθώς υπηρετεί την αρχή της πολυμεσικότητας, συμβάλλοντας στην οπτική αναπαράσταση αυτού που διδάσκεται μέσα από τη δημιουργία ενός βίντεο, που εγείρει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων και τους βοηθά να εμπεδώσουν καλύτερα τη νέα γνώση. Στα πλαίσια δημιουργίας του ΕΥ για την διδασκαλία των ειδών των

συνθέτων, το Doodly αξιοποιήθηκε ως ανακεφαλαιωτικό βίντεο, το οποίο συνοψίζει όσα διδάχθηκαν οι μαθητές στη συγκεκριμένη διδακτική ενότητα (Εικόνα 3).

Εικόνα 3: Το ψηφιακό λογισμικό Doodly

3.2.4 Το ψηφιακό περιβάλλον Padlet

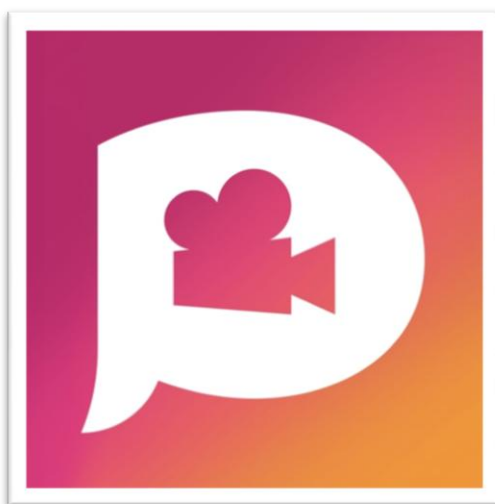
Το Padlet (<https://el.padlet.com/dashboard>) είναι ένα είδος «ψηφιακού διαδικτυακού πίνακα» ανακοινώσεων, ένα διαδικτυακό περιβάλλον, στο οποίο οι χρήστες έχουν την δυνατότητα να αναρτήσουν ή να δημοσιεύσουν πολυμεσικό υλικό, να απαντήσουν σε ερωτήσεις ή γενικά να σχολιάσουν οτιδήποτε. Η πρόσβαση στο συγκεκριμένο περιβάλλον μπορεί να γίνει από οποιονδήποτε φυλομετρητή (browser) ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή, αλλά και από οποιαδήποτε κινητή συσκευή (tablets και smartphones). Κατά τη δημιουργία του συγκεκριμένου ΕΥ, το Padlet χρησιμοποιήθηκε ως μέσο καταγραφής των απόψεων των μαθητών, αλλά και ως μέσο αλληλεπίδρασης μεταξύ τους (Εικόνα 4).

Εικόνα 4: Το ψηφιακό περιβάλλον Padlet

3.2.5 Το ψηφιακό λογισμικό plotagon studio

Το Plotagon είναι ένα λογισμικό που δίνει την δυνατότητα δημιουργίας αφήγησης μέσω κινουμένων σχεδίων. Συγκεκριμένα, είναι ένα εργαλείο δημιουργίας ταινιών κινουμένων σχεδίων. Ο χρήστης, κατασκευάζει έναν ήρωα όπως θέλει, τον τοποθετεί σε μια σκηνή-υπάρχουν πολλές διαθέσιμες- και προσθέτει την φωνή του μέσω ηχογράφησης ή φωνητικά εφέ (Εικόνα 5).

Εικόνα 5 : Το ψηφιακό λογισμικό plotagon studio

3.3 Η δομή του εκπαιδευτικού υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό που σχεδιάστηκε στα πλαίσια της εργασίας (http://chamilo.datacenter.uoc.gr/metchamilo/courses/GEWGRAFIATAYTOTHTATHSEYRWPHS/index.php?id_session=0) δημιουργήθηκε στην πλατφόρμα ΕξΑΕ Chamilo, χρησιμοποιώντας το εργαλείο ανοιχτού κώδικα H5P.

Περιλαμβάνει την εισαγωγή και 4 διδακτικές ενότητες:

Εισαγωγικά στοιχεία για την Ευρώπη:

- Εισαγωγή
- Η ταυτότητα της Ευρώπης
- Δραστηριότητα εισαγωγής

1η διδακτική ενότητα

- Εισαγωγή
- Οριζόντιος και κατακόρυφος διαμελισμός

- Δραστηριότητα 1.1

2η διδακτική ενότητα

- Εισαγωγή
- Η χλωρίδα και η πανίδα της Ευρώπης
- Ομαδική δραστηριότητα

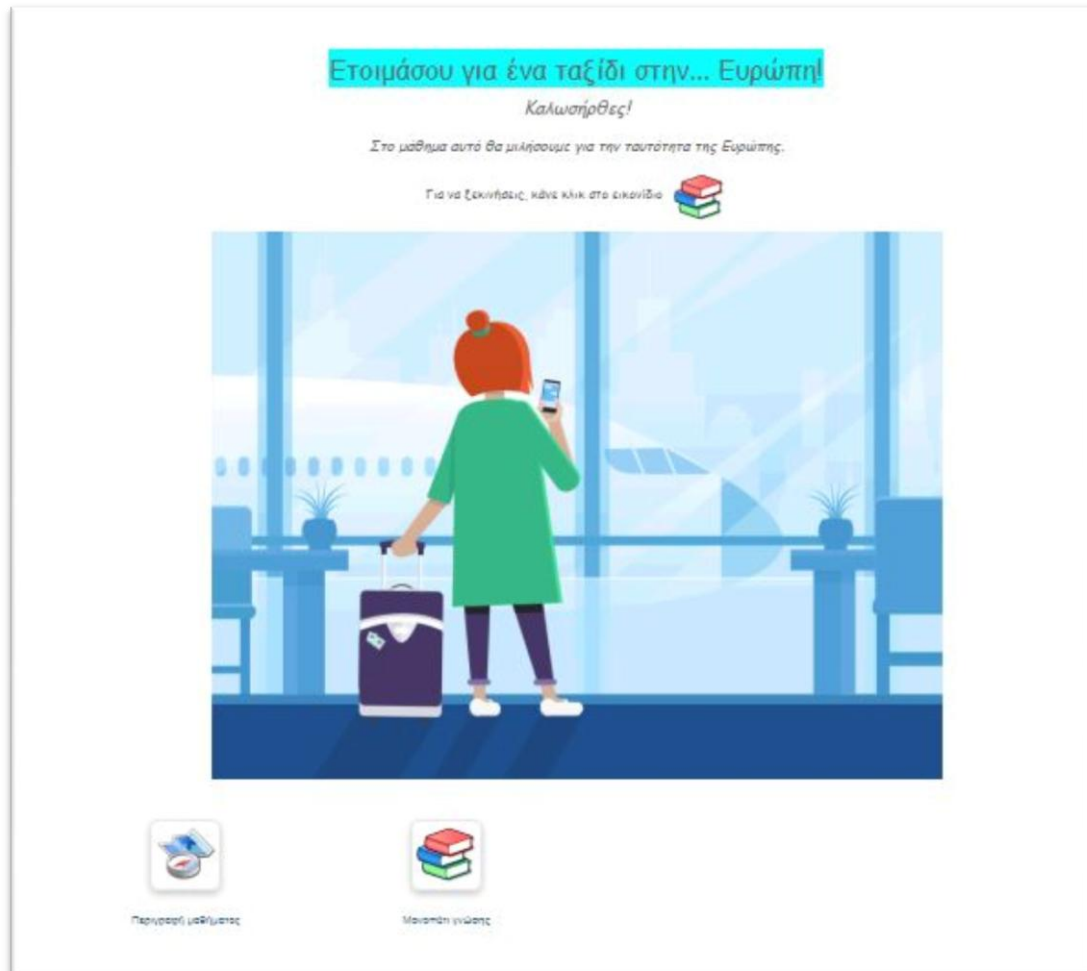
3η διδακτική ενότητα

- Εισαγωγή
- Το κλίμα της Ευρώπης και οι ανθρώπινες δραστηριότητες
- Ομαδική δραστηριότητα

4η διδακτική ενότητα

- Εισαγωγή
- Πολιτιστικά χαρακτηριστικά της Ευρώπης, αξιοθέατα
- Δραστηριότητα

Αφού ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός του Ε.Υ., αναρτήθηκε στην πλατφόρμα Chamillo, ένα Σύστημα Διαχείρισης Περιεχομένου. Η εισαγωγή του έγινε μέσω κώδικα ενσωμάτωσης από το H5P. Στην αρχική σελίδα οι μαθητές καλωσορίζονται και τους γνωστοποιείται το θέμα του μαθήματος. Ακόμα, δίνονται οδηγίες για το πώς θα μεταβεί ο εκπαιδευόμενος στις διδακτικές ενότητες, όπως φαίνεται στην εικόνα 6:

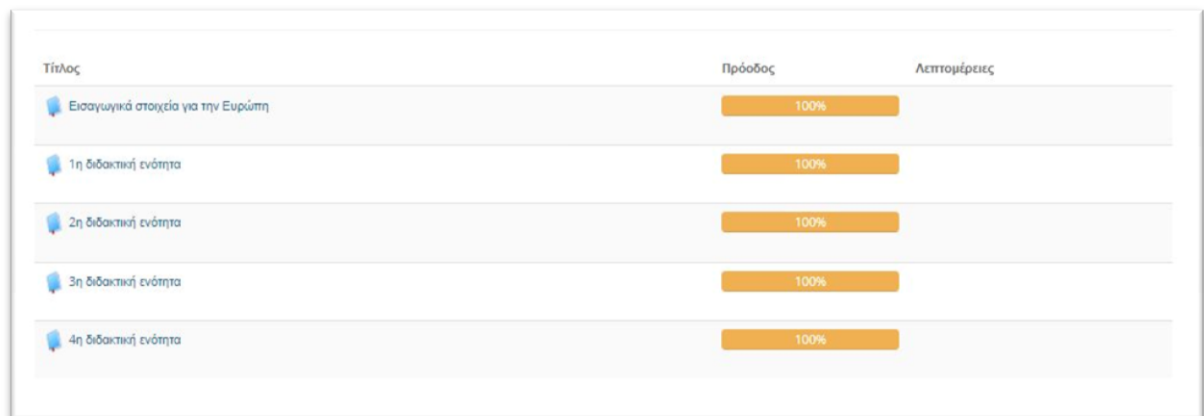
Εικόνα 6: Αρχική σελίδα Εκπαιδευτικού υλικού

Η αρχική σελίδα παρέχει πρόσβαση στην περιγραφή του μαθήματος στην οποία περιέχεται ο σκοπός του μαθήματος, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, οι διδακτικές ενότητες του μαθήματος και η βιβλιογραφία. Ακόμα, η αρχική σελίδα παρέχει πρόσβαση στο μονοπάτι της γνώσης που είναι το βασικό στοιχείο του ΕΥ και περιέχει τις τέσσερις διδακτικές ενότητες του μαθήματος, τις οποίες οι μαθητές μελετούν και επεξεργάζονται (Εικόνα 7).

Εικόνα 7: Περιγραφή μαθήματος & Μονοπάτι γνώσης

Ο χρήστης με την είσοδό του στην αρχική σελίδα προτρέπεται να πατήσει το «μονοπάτι της γνώσης» για να ξεκινήσει να μελετήσει το υλικό. Πατώντας λοιπόν πάνω στο μονοπάτι γνώσης εισέρχεται στην σελίδα με όλες τις διδακτικές ενότητες (εισαγωγικά στοιχεία και 4 διδακτικές ενότητες) (Εικόνα 8).

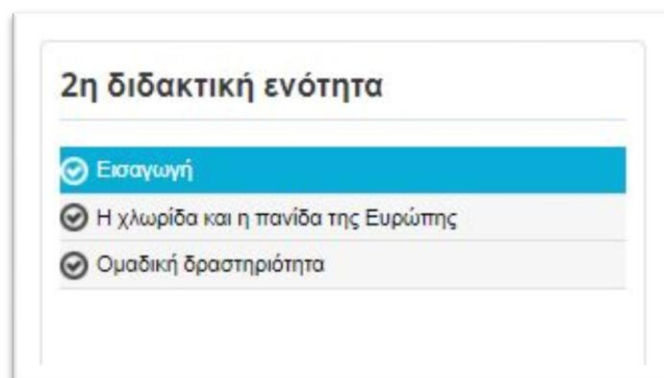

Τίτλος	Πρόοδος	Λεπτομέρειες
Εισαγωγικά στοιχεία για την Ευρώπη	100%	
1η διδακτική ενότητα	100%	
2η διδακτική ενότητα	100%	
3η διδακτική ενότητα	100%	
4η διδακτική ενότητα	100%	

Εικόνα 8: Το κύριο μέρος του μαθήματος

Καθεμία από τις ενότητες περιλαμβάνει:

- Εισαγωγή
- Το κύριο θεωρητικό μέρος κάθε διδακτικής ενότητας
- Μια δραστηριότητα αξιολόγησης ατομική ή ομαδική (Εικόνα 9)

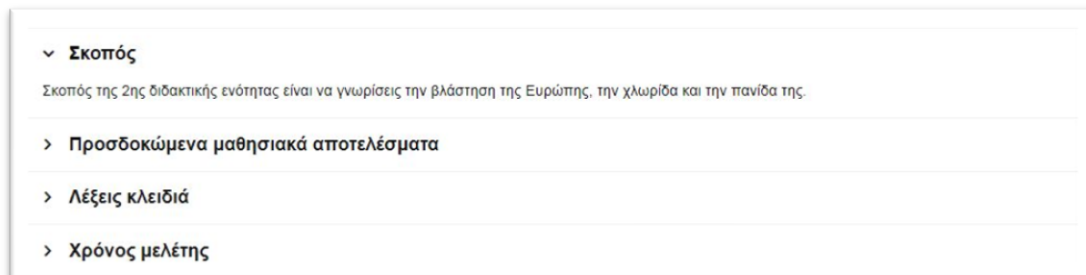

Εικόνα 9 : Η δομή κάθε διδακτικής ενότητας

Στην εισαγωγή κάθε ενότητας περιλαμβάνεται :

- Σκοπός
- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
- Λέξεις κλειδιά
- Χρόνος μελέτης

Για να ανοίξει κάθε μια από τις υποενότητες της εισαγωγής ο χρήστης οφείλει να πατήσει πάνω στον τίτλο που θέλει να δει (Εικόνα 10).

Εικόνα 10 : Εισαγωγή κάθε ενότητας

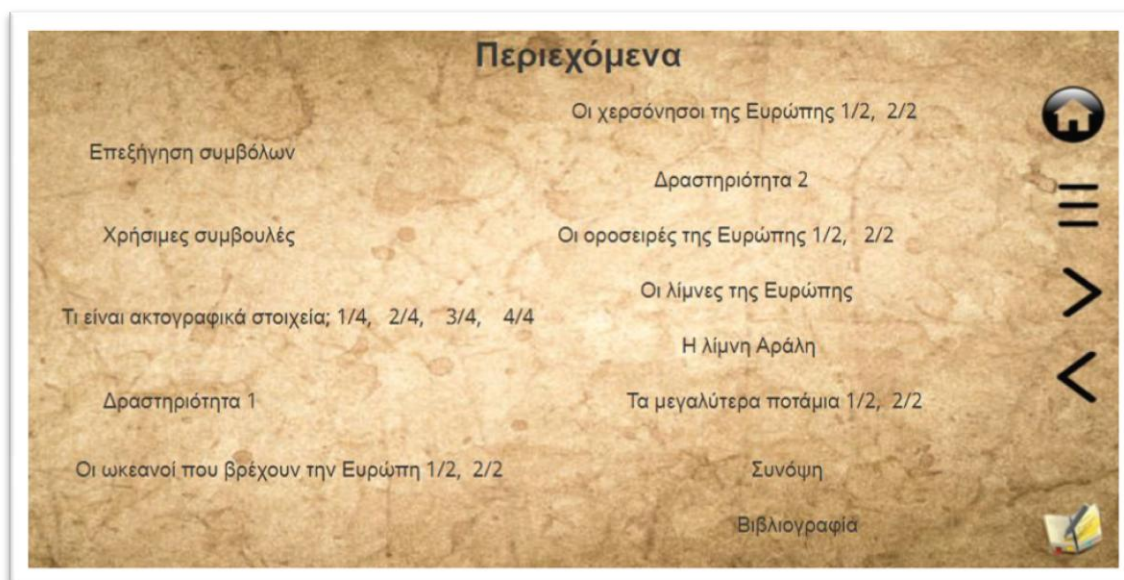
Το κύριο θεωρητικό πλαίσιο κάθε ενότητας είναι μία παρουσίαση με την χρήση του H5P η οποία περιέχει κείμενα που συνδυάζονται με εικόνες, βίντεο, δραστηριότητες, διαδραστικά βίντεο, υπερσυνδέσμους, εννοιολογικούς χάρτες κ.α. Οι δραστηριότητες που εμπεριέχονται στις παρουσιάσεις στοχεύουν στην αυτοαξιολόγηση των μαθητών και στην κατανόηση-εμπέδωση του γνωστικού αντικειμένου. Ο μαθητής σε αυτές συμπληρώνει στα κενά τις λέξεις που λείπουν, διαλέγει το σωστό, απαντά σε ερωτήσεις σωστού ή λάθους, κάνει αντιστοιχίσεις κ.α.

Παρουσίαση ενδεικτικά μιας από τις πιο βασικές διδακτικές ενότητες του μαθήματος (1^η διδακτική ενότητα) (Εικόνα 11):

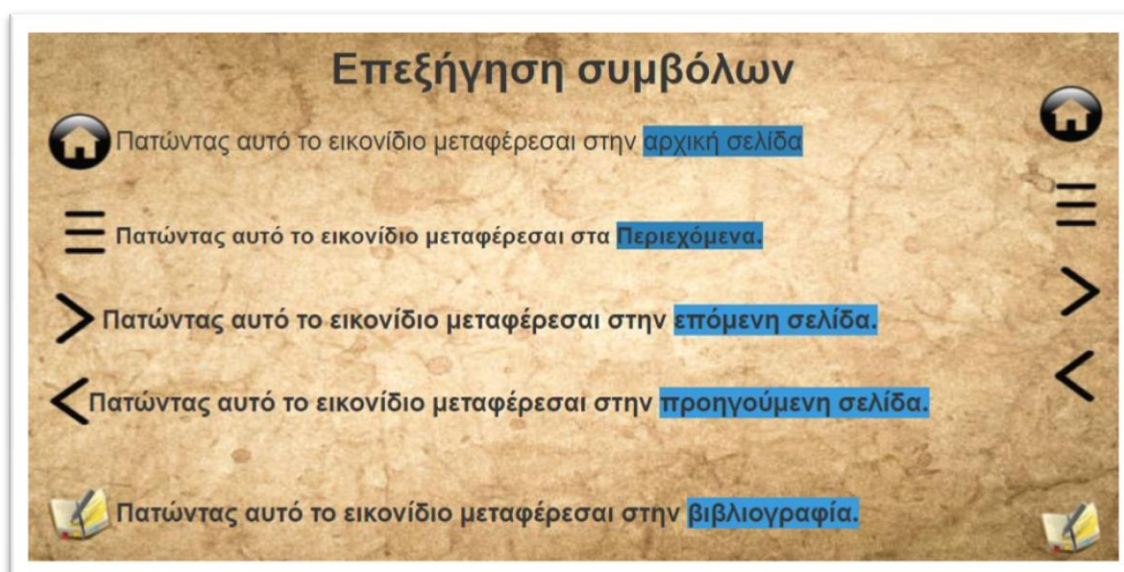
Εικόνα 11 : Αρχική σελίδα 1^{ης} διδακτικής ενότητας

Ο χρήστης πατώντας το κουμπί «εκκίνηση» μεταβαίνει στη διαφάνεια «Περιεχόμενα». Καθεμία από τις διαφάνειες που φαίνεται ότι υπάρχουν στα περιεχόμενα, αποτελούν υπερσύνδεσμο και πατώντας πάνω ο χρήστης μεταβαίνει στην αντίστοιχη διαφάνεια (Εικόνα 12).

Εικόνα 12: Περιεχόμενα 1^{ης} διδακτικής ενότητας

Αμέσως μετά ο χρήστης, πατώντας το βέλος μεταβαίνει στη διαφάνεια, η οποία επεξηγεί τα σύμβολα που συναντά σε κάθε παρουσίαση ο χρήστης (Εικόνα 13).

Εικόνα 13: Επεξήγηση συμβόλων

Η επόμενη διαφάνεια είναι σε κάθε διδακτική ενότητα ένα εισαγωγικό βίντεο που σχεδιάστηκε με την βοήθεια του λογισμικού “Plotagon studio” στο οποίο περιλαμβάνονται χρήσιμες συμβουλές μελέτης, η δομή της ενότητας ώστε να γνωρίζει ο χρήστης τι θα μάθει στην ενότητα που βρίσκεται (Εικόνα 14).

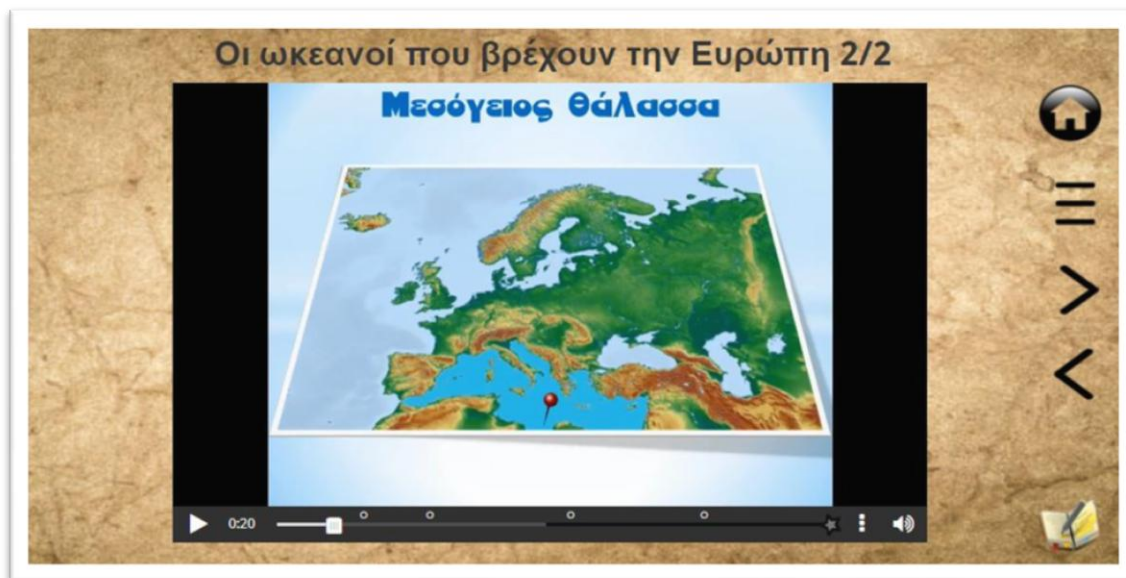
Εικόνα 14: Εισαγωγικό βίντεο

Ακολουθεί το θεωρητικό πλαίσιο κάθε ενότητας το οποίο περιλαμβάνει κείμενο, ήχο, βίντεο, εικόνες και δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης. Σε κάποιες διαφάνειες συνυπάρχουν κείμενα με εικόνες και δραστηριότητες (Εικόνα 15).

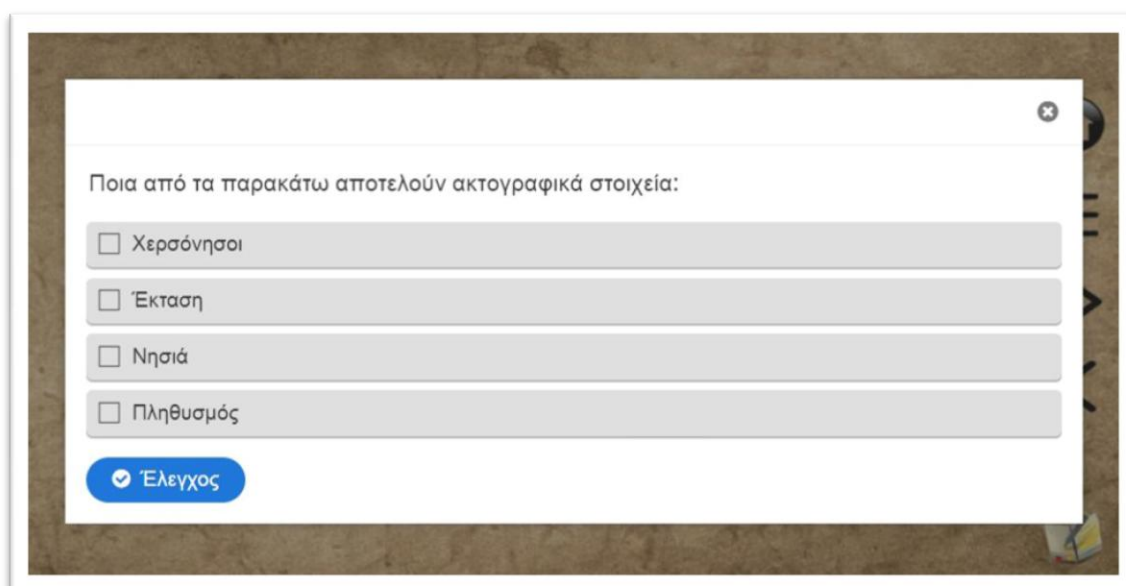
Εικόνα 15: Παρουσίαση της θεωρίας

Ακόμα στο εκπαιδευτικό υλικό υπάρχουν διαδραστικά βίντεο. Στην μπάρα αναπαραγωγής των βίντεο αυτών εμφανίζονται σύμβολα (κύκλοι) που σηματοδοτούν την ύπαρξη δραστηριότητας σε εκείνα τα σημεία (Εικόνα 16).

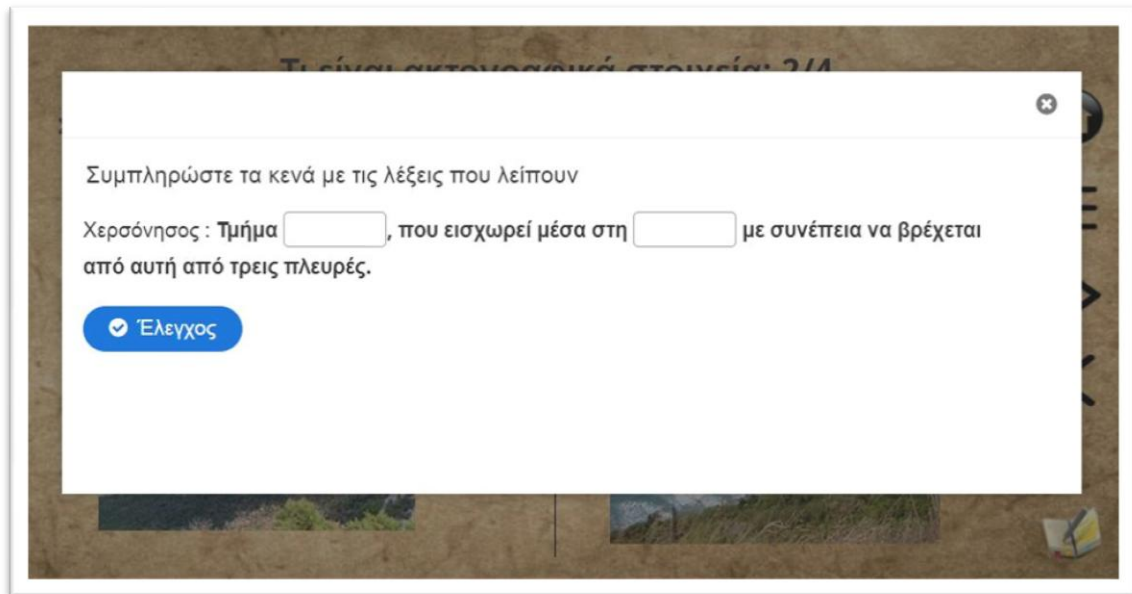

Εικόνα 16 : Διαδραστικό βίντεο

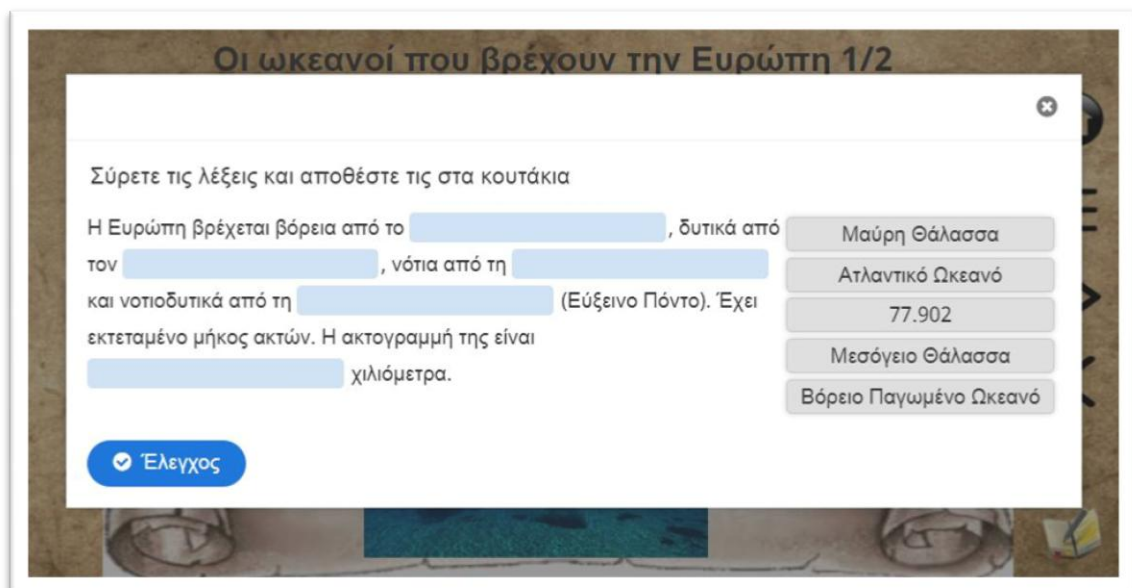
Στις παρακάτω εικόνες φαίνονται μερικά από τα είδη των δραστηριοτήτων που συναντά ο χρήστης στις παρουσιάσεις (Εικόνες 17-20):

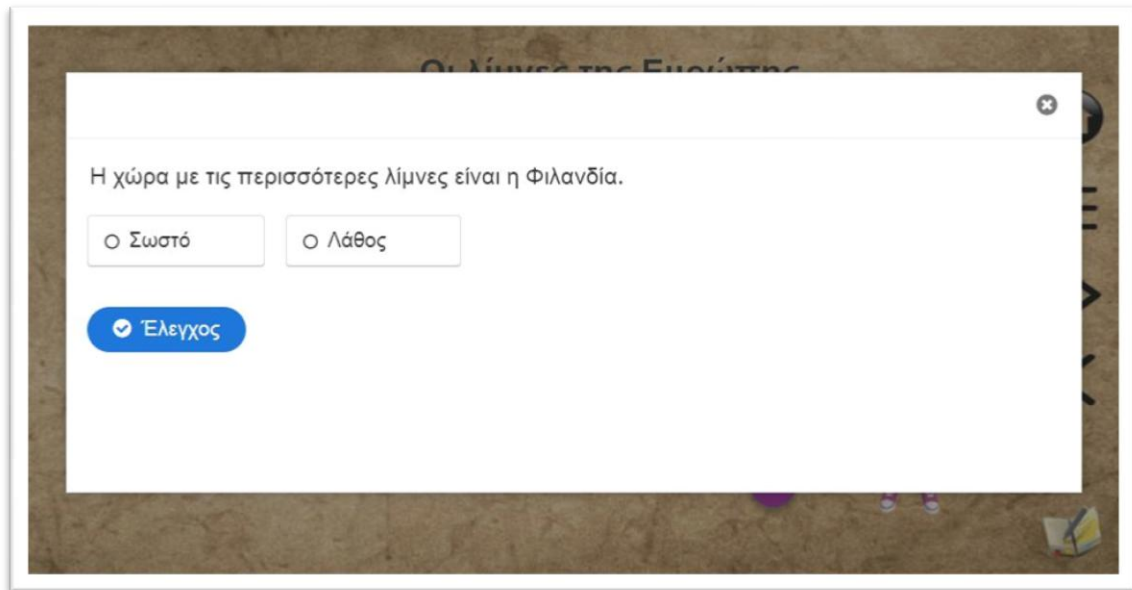
Εικόνα 17 : Δραστηριότητα πολλαπλής επιλογής

Εικόνα 18: Δραστηριότητα συμπλήρωσης κενών

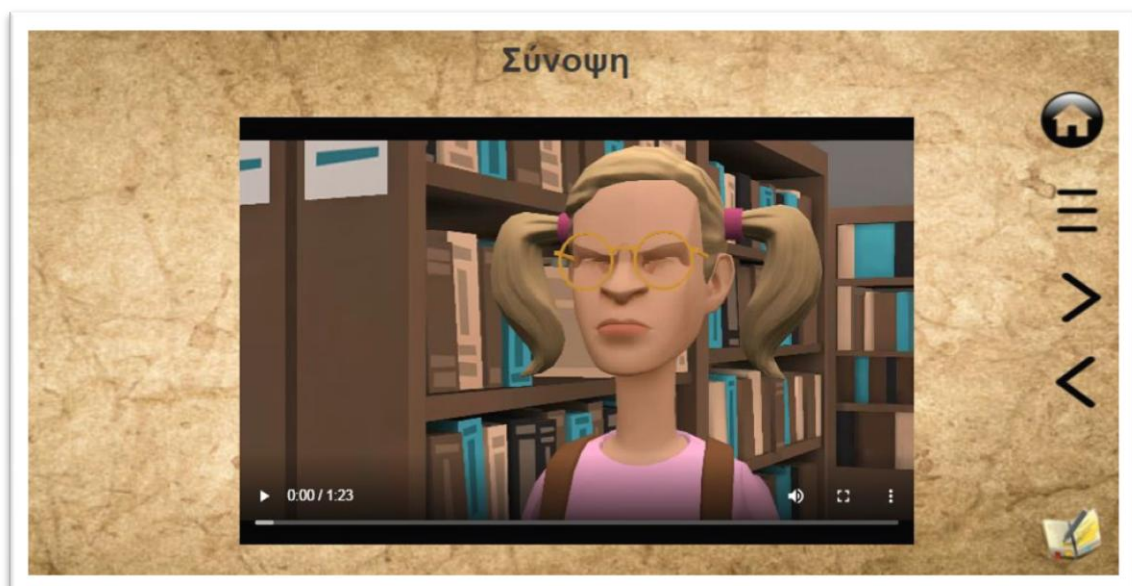

Εικόνα 19: Δραστηριότητα «Τοποθέτησε τις λέξεις στην κατάλληλη θέση»

Εικόνα 20 : Δραστηριότητα «Σωστό ή λάθος»

Τέλος σε κάθε ενότητα υπάρχει βίντεο που σχεδιάστηκε με το λογισμικό “Plotagon studio”, το οποίο συνοψίζει την ενότητα (Εικόνα 21):

Εικόνα 21: Σύνοψη ενότητας

Η παρουσίαση της ενότητας τελειώνει με την Βιβλιογραφία (Εικόνα 22):

Εικόνα 22: Βιβλιογραφία

4. Μεθοδολογία της έρευνας

Στην παρούσα εργασία αναπτύχθηκε διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό στα πλαίσια του μαθήματος της Γεωγραφίας ΣΤ και συγκεκριμένα στην ενότητα με θέμα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» με την χρήση του εργαλείου H5P, το οποίο στη συνέχεια ενσωματώθηκε στην πλατφόρμα Chamilo δημιουργώντας ένα e-learning περιβάλλον. Το περιβάλλον αυτό αποτιμήθηκε μέσω έρευνας της οποίας ο σκοπός και οι στόχοι αναλύονται στο κεφάλαιο αυτό. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η δομή του κεφαλαίου που ακολουθεί :

Πίνακας 3 : Η δομή της ενότητας

Δομή της ενότητας
4.1 Σκοπός της έρευνας
4.2 Στόχοι της έρευνας

4.3 Ερευνητικά ερωτήματα

4.4 Είδος της έρευνας

4.5 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας

4.6 Το δείγμα της έρευνας

4.6.1 Μέθοδος δειγματοληψίας- Το δείγμα στην 1^η έρευνα

4.6.2 Μέθοδος δειγματοληψίας- Το δείγμα στην 2^η έρευνα

4.7 Μέθοδος έρευνας- Μέσα συλλογής δεδομένων

4.7.1 Το πρώτο ερωτηματολόγιο

4.7.2 Το δεύτερο ερωτηματολόγιο

4.8 Ζητήματα δεοντολογίας

4.9 Περιορισμοί της έρευνας

4.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξΑΕ στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας με θέμα : «Η ταυτότητα της Ευρώπης».

4.2 Στόχοι της έρευνας

Οι στόχοι που τίθενται για την έρευνα είναι οι εξής:

- Να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- Να διερευνηθεί αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης
- Να διερευνηθεί ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το ΕΥ.

4.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Ως συνέχεια των στόχων διαμορφώνονται τρία συγκεκριμένα Ερευνητικά Ερωτήματα (ΕΕ) της παρούσας διπλωματικής εργασίας, τα οποία διατυπώνονται ως εξής:

1^ο ερευνητικό ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;

2^ο ερευνητικό ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

3^ο ερευνητικό ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό με τίτλο: «Η ταυτότητα της Ευρώπης» ;

4.4 Είδος της έρευνας

Στην παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε έρευνα αξιολόγησης της ποιότητας του ΕΥ για συμπληρωματικό e-learning περιβάλλον. Έγινε διαμορφωτική αξιολόγηση με στόχο να ενδυναμωθεί και να βελτιωθεί το ΕΥ. Το ΕΥ δεν εντάχθηκε σε συγκεκριμένη εκπαιδευτική παρέμβαση. Η διαμορφωτική αξιολόγηση έγινε σε δυο στάδια. Στο πρώτο στάδιο σκοπός ήταν να αξιολογηθούν από ειδικούς της ΕξΑΕ οι αστοχίες και τυχόν παραλείψεις του ΕΥ και έπειτα το ΕΥ αξιολογήθηκε από χρήστες για να αξιολογηθεί ως προς την παιδαγωγική τεχνική και την εμπειρία χρήσης.

4.5 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τη χρονική περίοδο Μαΐου- Ιουνίου 2022.

4.6 Το δείγμα της έρευνας

4.6.1 Μέθοδος δειγματοληψίας- Το δείγμα στην 1^η έρευνα

Υιοθετήθηκε ως μέθοδος δειγματοληψίας η «σκόπιμη δειγματοληψία» (purposeful ή αλλιώς pur-positive ή judgmental sampling), σύμφωνα με την οποία, το δείγμα της έρευνας είναι εκείνο που εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τους σκοπούς και τα ερωτήματα της έρευνας. Η επιτυχία της συγκεκριμένης δειγματοληψίας εξαρτάται από το κατά πόσο οι ερευνητές μπορούν να απομονώσουν στοιχεία (άτομα ή ομάδες ατόμων) του πληθυσμού και τα οποία έχουν συμπεριφορά που κρίνεται κάθε φορά ως προς κάποιες παραμέτρους που ενδιαφέρουν (Φαρμάκης, 2015). Η συγκεκριμένη

μέθοδος χρησιμοποιείται σε επισκοπήσεις μικρής κλίμακας, αφού, αν και τα δείγματα δεν είναι αντιπροσωπευτικά, είναι δυνατόν να αποδειχτούν επαρκή σε περιπτώσεις που δεν γίνεται γενίκευση των ευρημάτων (Cohen & Manion, 1994). Το συγκεκριμένο δείγμα, όπως μαρτυρά και η ονομασία του, επιλέγεται για έναν συγκεκριμένο σκοπό και άρα με συγκεκριμένα κριτήρια.

Το πρώτο στάδιο στη διαδικασία συγκέντρωσης των στοιχείων στην ποιοτική μέθοδο είναι ο εντοπισμός ατόμων, τα οποία θα συμμετέχουν στην έρευνα και θα βοηθήσουν στην εξαγωγή συμπερασμάτων.

Στην πρώτη έρευνα, επιλέχθηκαν 3 ειδικοί στην μεθοδολογία της εξΑΕ. Τα άτομα αυτά διαθέτουν γνώσεις σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση καθώς συμμετέχουν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Παιδαγωγικού τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e -Learning)» και βρίσκονται στο στάδιο της συγγραφής διπλωματικής εργασίας, έχοντας ολοκληρώσει τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών με επιτυχία. Στο πρώτο στάδιο επιλέχθηκαν οι ειδικοί, ώστε αν διαπιστωθούν τυχόν σοβαρές παραλείψεις-αδυναμίες σχετικές με το εκπαιδευτικό υλικό, το υλικό να υποβληθεί στις απαραίτητες διορθώσεις για να πραγματοποιηθεί η 2^η έρευνα.

4.6.2 Μέθοδος δειγματοληψίας- Το δείγμα στην 2^η έρευνα

Στη δεύτερη έρευνα, όπως και στην πρώτη επιλέχθηκε «σκόπιμη δειγματοληψία». Το δείγμα στην 2^η έρευνα αποτέλεσαν πέντε (7) εκπαιδευτικοί αποκλειστικά πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, κριτήρια επιλογής των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα αποτέλεσαν τα εξής:

- Ήταν όλοι επαγγελματίες εκπαιδευτικοί σε δημοτικά σχολεία.
- Είχαν όλοι καλό επίπεδο γνώσης των ΤΠΕ.
- Είχαν κάνει χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη.
- Είχαν έστω και για μία χρονιά στο παρελθόν διδάξει τη συγκεκριμένη ενότητα.

Συνοψίζοντας, στον πίνακα 5 φαίνονται οι συμμετέχοντες στην έρευνα συνολικά:

Πίνακας 4: Οι συμμετέχοντες στην έρευνα

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα	
Έρευνα 1 ^η	3 ειδικοί στην ΕξΑΕ (συμμετέχουν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Παιδαγωγικού τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e - Learning)»)
Έρευνα 2 ^η	7 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (εξοικειωμένοι στην διδασκαλία της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας)

4.7 Μέθοδος έρευνας- Μέσα συλλογής δεδομένων

Στο πλαίσιο της αποτίμησης του ΕΥ δόθηκαν δυο διαφορετικά ερωτηματολόγια και τα δεδομένα συλλέχθηκαν από δυο διαφορετικές ομάδες αξιολογητών :

- από εκείνους που έχουν γνώσεις της ΕξΑΕ και είναι σε θέση να αξιολογήσουν αν το ΕΥ έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με την μεθοδολογία της ΕξΑΕ (τυπολογία West & Λιοναράκη) και τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης, καθώς συμμετείχαν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Παιδαγωγικού τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)»
- από εκείνους που δεν γνωρίζουν την μεθοδολογία της ΕξΑΕ, αλλά γνωρίζουν το διδακτικό αντικείμενο, καθώς είναι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επομένως μπορούν να εντοπίσουν τα δυνατά σημεία του ΕΥ και να δώσουν προτάσεις ως προς την βελτίωσή του.

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αρχικά επισκέφτηκαν την πλατφόρμα Chamilo όπου είχε αναρτηθεί το ΕΥ που δημιουργήθηκε, το μελέτησαν και παράλληλα τους δόθηκε ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο βρίσκεται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας, ώστε μέσω αυτού να γίνει συλλογή των ποιοτικών ερευνητικών δεδομένων.

4.7.1 Το πρώτο ερωτηματολόγιο

Το εν λόγω ερωτηματολόγιο αφορά στο μέρος της έρευνας που διερευνά τις απόψεις των ειδικών της εξΑΕ για το εκπαιδευτικό υλικό και δόθηκε προς συμπλήρωση στους ειδικούς της εξΑΕ, λόγω του ότι διέθεταν γνώσεις για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Το ερωτηματολόγιο αυτό στάλθηκε στις ειδικούς μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Στην παρούσα έρευνα, οι αξιολογητές του ΕΥ κλήθηκαν να απαντήσουν σε κάθε ερώτηση και να αιτιολογήσουν τις απαντήσεις τους, ώστε να γίνει ποιοτική έρευνα και ανάλυση περιεχομένου. Το ερωτηματολόγιο που τους δόθηκε αποτελείται από 3 σκέλη:

- ✓ 1^ο σκέλος (δημογραφικά στοιχεία): αποτελείται από 7 ερωτήσεις, που σκοπό έχουν να καταγράψουν τα ατομικά στοιχεία των συμμετεχόντων (φύλο, ηλικία, χρόνια προϋπηρεσίας), αλλά και το βαθμό εξοικείωσής τους με τις ΤΠΕ και τη μέθοδο της ΕξΑΕ.
- ✓ 2^ο σκέλος (1ο Ερευνητικό ερώτημα): αποτελείται από 42 ερωτήσεις και ελέγχει αν το ΕΥ διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξΑΕ.
- ✓ 3^ο σκέλος (2ο Ερευνητικό ερώτημα): αποτελείται από 15 ερωτήσεις, οι οποίες διερευνούν αν το ΕΥ διέπεται από τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.

Πίνακας 5 : Αποτίμηση ΕΥ (1^η έρευνα)

Αποτίμηση ΕΥ (1 ^η έρευνα)	
1ος άξονας	Το ΕΥ διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξΑΕ
2 ^{ος} άξονας	Το ΕΥ έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της ΠΜ
3 ^{ος} άξονας	Το ΕΥ έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της ΠΜ

4.7.2 Το δεύτερο ερωτηματολόγιο

Εκτός από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από μία ομάδα ειδικών της εξΑΕ, δόθηκε και ένα ακόμη ερωτηματολόγιο, διαφορετικό από το πρώτο, σε 7

εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι συμμετέχοντες στη δεύτερη έρευνα αρχικά επισκέφτηκαν την πλατφόρμα Chamilo όπου είχε αναρτηθεί το ΕΥ που δημιουργήθηκε, το μελέτησαν και παράλληλα τους δόθηκε ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο βρίσκεται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας, ανοικτών ερωτήσεων, ώστε μέσω αυτού να γίνει συλλογή των ποιοτικών ερευνητικών δεδομένων. Το εν λόγω ερωτηματολόγιο εξυπηρετεί τη διερεύνηση του 3ου ερευνητικού ερωτήματος, χωρίζεται σε 4 άξονες και στάθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, οι συμμετέχοντες, αρχικά, απάντησαν σε ερωτήσεις που αφορούσαν τα **ατομικά τους στοιχεία** και σε γενικές ερωτήσεις που διερευνούσαν την εξοικείωσή τους με τις ΤΠΕ, αλλά και την άποψή τους για τη χρήση τους στη εκπαιδευτική διαδικασία. Οι συγκεκριμένες ερωτήσεις ήταν αντίστοιχες με τις ερωτήσεις που περιείχε το ερωτηματολόγιο, το οποίο είχε δοθεί, όπως ειπώθηκε παραπάνω, σε ειδικούς αξιολογητές.

Έπειτα, οι συμμετέχοντες απαντούν σε ερωτήσεις που αφορούν στους 4 άξονες και στα επιμέρους αντικείμενα ανά άξονα:

Πίνακας 6 : Αποτίμηση ΕΥ (2^η έρευνα)

Αποτίμηση ΕΥ (2 ^η έρευνα)	
1^{ος} άξονας	Γενική Εντύπωση (Στάσεις απέναντι στο ΕΥ) <i>A1. Με ποιες τρεις λέξεις μπορείτε να περιγράψετε καλύτερα το το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης»;</i> <i>A2. Με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιούσατε εσείς το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» στην τάξη σας; Εξηγήστε την άποψή σας.</i>
2^{ος} άξονας	Ανταπόκριση στους στόχους του Προγράμματος Σπουδών <i>B1. Σύμφωνα με την άποψή σας πώς το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» ανταποκρίνεται στο πρόγραμμα σπουδών; Εξηγήστε την άποψή σας.</i> <i>B2. Θεωρείτε ότι οι δραστηριότητες είναι σύμφωνες με τους στόχους της διδακτικής ενότητας σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα; Αιτιολογήστε την άποψή σας.</i>

3^{ος} άξονας	Μαθησιακά ερεθίσματα <i>Γ1. Ποια είναι η εκτίμησή σας σχετικά με την ποικιλία πληροφοριών που παρέχει το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης»; Εξηγήστε την άποψή σας.</i> <i>Γ2. Θεωρείτε ότι το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» περιλαμβάνει ποικιλία δραστηριοτήτων;</i>
4^{ος} άξονας	Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού <i>Δ1. Πιστεύετε ότι το Ε.Υ παρέχει ή όχι τις απαραίτητες γνώσεις αναφορικά με την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» στους μαθητές; Εξηγήστε την άποψή σας.</i>
5^{ος} άξονας	Γενικές επισημάνσεις <i>Ε1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) δυνατά στοιχεία του ΕΥ;</i> <i>Ε2. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) πιο αδύναμα στοιχεία του ΕΥ;</i> <i>Ε3. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.</i>

Η μεθοδολογική προσέγγιση επεξεργασίας των δεδομένων, που χρησιμοποιήθηκε, ήταν η ανάλυση περιεχομένου, καθώς η συγκεκριμένη μέθοδος έχει θεωρηθεί ως μία από τις καλύτερες τεχνικές επεξεργασίας των δεδομένων, αφού έχει ως στόχο την αντικειμενική, συστηματική και ποσοτική περιγραφή του περιεχομένου του γραπτού λόγου, με τελική επιδίωξη την ερμηνεία και την εξαγωγή έγκυρων συμπερασμάτων, αφού κατά την επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιούνται συγκεκριμένοι κανόνες, που χαρίζουν στην έρευνα εγκυρότητα και αξιοπιστία. Για όλους τους παραπάνω λόγους, στην παρούσα έρευνα αξιοποιήθηκε η συγκεκριμένη μεθοδολογική προσέγγιση επεξεργασίας των δεδομένων. Για να επιτευχθεί, λοιπόν, η ανάλυση περιεχομένου, όπως έχει ήδη ειπωθεί παραπάνω, αξιοποιήθηκαν οι απαντήσεις που έδωσαν οι ειδικοί της εξΑΕ στο ερωτηματολόγιο που τους δόθηκε, αλλά και οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν ήταν χωρισμένα σε κατηγορίες, σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό

του ερωτηματολογίου και την κατηγοριοποίηση των ερωτήσεων. Στη συνέχεια, έγινε η κωδικοποίηση των δεδομένων. Ως μονάδα ανάλυσης θεωρήθηκε η φράση με αυτοτελές εννοιολογικό – θεματικό περιεχόμενο. Οι αναλύσεις του περιεχομένου δεν μένουν μόνο στην γραμματική σύνδεση των λέξεων, αλλά προχωρούν και στην έννοια του θέματος που πραγματεύεται. Συνεπώς, πραγματοποιήθηκε θεματική ή σημασιολογική ανάλυση. Σύμφωνα με τη αυτή τη μέθοδο, η ανάλυση εστιάζει σε θέματα που αφορούν το αντικείμενο μελέτης. Έτσι, η φράση (ως τμήμα με αυτοτελές περιεχόμενο) ή το θέμα (ως τμήμα του λόγου που αντιστοιχεί σε μια ιδέα), οργανώνονται σε κατηγορίες, οι οποίες παρουσιάζουν συνοπτικά το σημαντικό περιεχόμενο ενός κειμένου. Η κωδικοποίηση των απόψεων των ειδικών της ΕξΑΕ, και των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έγινε, με βάση τους άξονες και τα βασικά αντικείμενά τους, που δημιουργήθηκαν για την αποτίμηση του ΕΥ, τα οποία συμβαδίζουν με τους άξονες και τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, αλλά και με τις κατηγορίες και τις ερωτήσεις της συνέντευξης. Για λόγους εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας, αλλά και για να ξεχωρίζουν οι διαφορετικές απόψεις, οι συμμετέχοντες κωδικοποιήθηκαν με βάση τα αρχικά γράμματα του ονόματεπώνυμού τους.

Για την ανάλυση των ερευνητικών ερωτημάτων της συγκεκριμένης έρευνας χρησιμοποιήθηκαν ως μέσα συλλογής δεδομένων δύο διαφορετικά ερωτηματολόγια αποτίμησης του ΕΥ με ανοιχτού τύπου ερωτήσεις. Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου με ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, το οποίο στάλθηκε μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε 3 ειδικούς της εξΑΕ, αλλά και μέσω της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου με ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, που στάλθηκε με τον ίδιο τρόπο σε 7 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στους παρακάτω πίνακες φαίνονται οι κατηγορίες της κωδικοποίησης ανά άξονα στο πρώτο και δεύτερο στάδιο αντίστοιχα:

Πίνακας 7: Κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα (1^ο στάδιο)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΑΞΟΝΑ (1 ^ο στάδιο)	
1 ος άξονας: Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση	
α)	Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
β)	Αναφορά σε διαφορετικές πηγές

γ) Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών
δ) Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών
ε) Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές
2 ος άξονας: Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
α) Φιλικό ύφος
β) Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών
γ) Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας
δ) Ευανάγνωστη γραφή
ε) Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
στ) Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης
ζ) Μόνο κείμενο
θ) Κείμενο, εικόνες και βίντεο
ι) Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση
3 ος άξονας: Ευχρηστία
α) «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα
β) Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα
γ) Εύκολη πλοήγηση
δ) Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων
4 ος άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου
α) Συμβουλές μελέτης
β) Έμφαση σε σημεία
γ) Επεξηγηματικά σχόλια
5 ος άξονας: Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του
α) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση την έκφραση απόψεων-κρίσεων
β) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων
γ) Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής
δ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων
ε) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας
στ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει τις απόψεις του

6 ος άξονας: Δυνατότητα αναστοχασμού-αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου
α) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
β) Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης
γ) Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση
δ) Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα
ε) Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα
7 ος άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
α) Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε ΔΕ
β) Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΔΕ
γ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων
δ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων
ε) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων
στ) Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα
8 ος άξονας: Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης
α) Συνδυασμός κειμένου & εικόνας (Πολυμεσική Αρχή)
β) Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή) γ) Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας)
δ) Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής) ε) Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)
ε) Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)
στ) Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης)
ζ) Ηχητική παρουσίαση (Αρχή Προσωποποίησης)
η) Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής)
θ) Φιλικός χαρακτήρας – Avatar (Αρχή Εικόνας)
ι) Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης)
ια) Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης)
ιβ) Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)
ιγ) Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης)
ιδ) Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)
ιε) Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης)
9 ος άξονας: Δυνατά σημεία

Δυνατά σημεία

10ος άξονας: Προτάσεις βελτίωσης

Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 8: κατηγορίες ανάλυσης ανά ερευνητικό άξονα (2^ο στάδιο)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΑΞΟΝΑ (2^ο στάδιο)
1^{ος} ερευνητικός άξονας: Γενική Εντύπωση
A) Στάσεις απέναντι στο εκπαιδευτικό υλικό
B) Τρόπος χρήσης του ΕΥ
2^{ος} ερευνητικός άξονας: Ανταπόκριση στους στόχους του Προγράμματος Σπουδών
A) βαθμός ανταπόκρισης στο πρόγραμμα σπουδών
B) Συμφωνία δραστηριοτήτων με τους στόχους της διδακτικής ενότητας
3^{ος} ερευνητικός άξονας: Μαθησιακά ερεθίσματα
A) Ποικιλία πληροφοριών
B) Ποικιλία δραστηριοτήτων
4^{ος} άξονας: Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού
Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού
5^{ος} ερευνητικός άξονας: Γενικές επισημάνσεις
A) Δυνατά σημεία ΕΥ
B) Αδύνατα σημεία ΕΥ
Γ) Προτεινόμενες αλλαγές

4.8 Ζητήματα δεοντολογίας

Ζητήματα δεοντολογίας δεν προέκυψαν κατά τη διεξαγωγή της έρευνας. Η συμμετοχή όλων των ατόμων ήταν συνειδητή και εθελοντική, ενώ παράλληλα ενημερώθηκαν ότι θα τους δοθεί πρόσβαση στα αποτελέσματα της έρευνας. Επιδίωξη του ερευνητή αποτέλεσε, τέλος, η διασφάλιση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων και για το λόγο αυτό δεν αναφέρονται ονόματα στην παρουσίαση των απόψεών τους παρά μόνο κωδικοί.

4.9 Περιορισμοί της έρευνας

Το ΕΥ που σχεδιάστηκε, παρόλο που προορίζεται σε μαθητές δεν αποτέλεσε μέσο που χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο μια εκπαιδευτικής παρέμβασης. Το γεγονός αυτό αποτελεί, εκ των πραγμάτων, περιορισμό της έρευνας που διεξήχθη. Ως δεύτερος περιορισμός της έρευνας, θεωρείται το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες ήταν μόλις 7 και έτσι τα αποτελέσματα δεν έχουν χαρακτήρα γενίκευσης αλλά ένδειξης.

5. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων

5.1 Πρώτη έρευνα

Α. Το προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα

1. Φύλο (E1)

Πίνακας 9: 1^η έρευνα-Το φύλο

Φύλλο	Αριθμός
Άντρες	1
Γυναίκες	2
Σύνολο	3

Οι συμμετέχοντες στο πρώτο μέρος της έρευνας ήταν τρεις (3), 2 εξ αυτών ήταν γυναίκες και 1 άντρας.

2. Ηλικία (E2)

Πίνακας 10: 1^η έρευνα-Ηλικία

Ηλικία	Αριθμός
Σ1	38
Σ2	38
Σ3	41
Σύνολο	3

Οι δυο από τους τρεις συμμετέχοντες της έρευνας είναι 38 ετών και ο ένας είναι 41.

3. Έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας (E3)

Πίνακας 11: 1^η έρευνα- Έτη εκπαιδευτική προϋπηρεσίας

Έτη εκπαιδευτικής	Αριθμός
-------------------	---------

προϋπηρεσίας	
Σ1	14
Σ2	10
Σ3	12
Σύνολο	3

Και οι τρεις συμμετέχοντες έχουν τουλάχιστον 10 έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας.

4. Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΤΠΕ (Ε4)

Πίνακας 12: 1^η έρευνα-Εξοικείωση με ΤΠΕ

Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ);	
Σ1	Ναι, είμαι καθηγητής Πληροφορικής και ως ειδικότητα έχω μια εξοικείωση με τις ΤΠΕ.
Σ2	Ναι. Χρησιμοποιώ εφαρμογές της Τεχνολογίας στη διδασκαλία μου.
Σ3	Είμαι ιδιαίτερα εξοικειωμένη με τις ΤΠΕ και την χρήση τους σε καθημερινή βάση. Επίσης έχω παρακολουθήσει αρκετά σεμινάρια με βασικό θέμα τις ΤΠΕ και τώρα παρακολουθώ το μεταπτυχιακό «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ».

Και οι τρεις συμμετέχοντες έχουν εξοικείωση με τις ΤΠΕ.

5.Χρήση ΤΠΕ από τους συμμετέχοντες (Ε5)

Πίνακας 13: 1^η έρευνα-Χρήση ΤΠΕ

Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη; Εξηγήστε την απάντησή σας.	
Σ1	Ναι, διότι κάνουν το μάθημα πιο ενδιαφέρον
Σ2	Ναι. Χρησιμοποιώ διάφορες εφαρμογές με σκοπό τη διδασκαλία ενός γνωστικού αντικειμένου. Ακόμη, χρησιμοποιώ τον Η/Υ για την προβολή βίντεο ή εικόνων (εκπαιδευτικού υλικού).
Σ3	Προσπαθώ όσο γίνεται να εντάσω τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, χρησιμοποιώντας στην τάξη προτζέκτορα, ανεβάζοντας διαδραστικές

ασκήσεις και δραστηριότητες στην e-class.

Οι τρεις συμμετέχοντες φαίνεται να εντάσσουν τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

6. Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΕξΑΕ (Ε6)

Πίνακας 14: 1^η έρευνα-Εξοικείωση με ΕξΑΕ

Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ; Εξηγήστε την απάντησή σας.	
Σ1	Αναγκαστικά εξοικειωθήκαμε λόγω των υγειονομικών συνθηκών
Σ2	Ναι. Λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού εφαρμόστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα ΕξΑΕ στα Νηπιαγωγεία. Επίσης έχω παρακολουθήσει μαθήματα στο πλαίσιο σεμιναρίων και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος που παρακολουθώ μέσω της ΕξΑΕ.
Σ3	Είμαι ιδιαίτερα εξοικειωμένη με τη μέθοδο της ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ, καθώς τα τελευταία χρόνια και λόγω του κορωνοϊού χρειάστηκε να διδάξω Εξ Αποστάσεως. Έκανα χρήση πολλών διαφορετικών προγραμμάτων, όπως Webex, e-class, geogebra, wordwall κ.α. Επίσης στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος που παρακολουθούσα «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ», εμπλούτισα περαιτέρω τις γνώσεις μου.

Όλοι (3) οι συμμετέχοντες είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της ΕξΑΕ.

7. Εξοικείωση με τη μελέτη ΕΥ σχεδιασμένο με τη μέθοδο της ΕξΑΕ (Ε7)

Πίνακας 15: 1^η έρευνα-Εξοικείωση με τη μελέτη του ΕΥ με την μέθοδο της ΕξΑΕ

Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ); Εξηγήστε την απάντησή σας.	
Σ1	Προσπαθούμε να μάθουμε καινούρια πράγματα και να εξοικειωθούμε στα νέα δεδομένα.
Σ2	Ναι. Εξ αιτίας της ενασχόλησής μου με προγράμματα σπουδών που εφαρμόστηκαν μέσω της ΕξΑΕ και παρείχαν υλικό για μελέτη.
Σ3	Έχω ιδιαίτερη εξοικείωση με τη μελέτη εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της ΕξΑΕ, καθώς έχω παρακολουθήσει πολλά σεμινάρια με αυτή τη μέθοδο. Ιδιαίτερα βοήθησε το μεταπτυχιακό στο να βελτιώσω τις γνώσεις μου και σε θεωρητικό, αλλά πρακτικό επίπεδο.

Οι συμμετέχοντες (3) στο σύνολό τους δηλώνουν ότι είναι εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνίας (ΤΠΕ), καθώς και ότι κάνουν συχνή χρήση τους στην εκπαιδευτική πράξη. Επιπλέον, δηλώνουν ότι είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (εξΑΕ), με τη χρήση ΤΠΕ αλλά και με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού που έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της εξΑΕ.

Β. Παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων

Στην συγκεκριμένη ενότητα γίνεται παρουσίαση των ευρημάτων της έρευνας σε πίνακες. Σε κάθε πίνακα παρουσιάζεται η αποτίμηση ανά κατηγορία ανάλυσης. Οι κωδικοί Σ1, Σ2, Σ3 αντιστοιχούν σε κάθε έναν από τους κριτές, ώστε να διατηρηθεί το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων. Στο τέλος κάθε κατηγορίας ανά άξονα γίνεται σχολιασμός των ευρημάτων.

1ος Ερευνητικός άξονας: Επιστημονική συνοχή/ τεκμηρίωση ΕΥ (Ερωτήσεις Α1, Α2, Α3, Α4, Α5)

1. Βιβλιογραφική τεκμηρίωση (Α1)

Πίνακας 16: 1^η έρευνα-Βιβλιογραφική τεκμηρίωση

Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση;	
Σ1	Ναι γίνεται εκτενής παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση
Σ2	Σε όλες τις διδακτικές ενότητες αναφέρονται οι βιβλιογραφικές πηγές.
Σ3	Τόσο στην περιγραφή του μαθήματος, όσο και σε κάθε ενότητα ξεχωριστά υπάρχει η σχετική βιβλιογραφία, που αφορούν στο κείμενο, στα βίντεο και τις εικόνες που χρησιμοποιήθηκαν.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι γίνεται εκτενής παράθεση πληροφοριών.

2. Αναφορά σε διαφορετικές πηγές (Α2)

Πίνακας 17: 1^η έρευνα-Αναφορά σε διαφορετικές πηγές

Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ);
--

Σ1	Ναι υπάρχει αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών
Σ2	Οι πηγές πληροφοριών δεν είναι συνεχώς οι ίδιες. Υπάρχει ποικιλομορφία.
Σ3	Υπάρχει ποικιλία πηγών, βιβλία, επίσημες εκπαιδευτικές ιστοσελίδες sch.gr, φωτόδεντρο κ.α.

Οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι υπάρχει ποικιλία πηγών.

3. Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών (A3)

Πίνακας 18: 1^η έρευνα-Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών

Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων;	
Σ1	Παρατήρησα ότι υπάρχει συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών
Σ2	Παρατίθενται συγκριτικά οι πληροφορίες.
Σ3	Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών.

Οι συμμετέχοντες (3) παρατηρούν ότι γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών.

4. Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών (A4)

Πίνακας 19: 1^η έρευνα-Ερμηνεία-Συζήτηση πληροφοριών

Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών;	
Σ1	Υπάρχει εμπλουτισμός
Σ2	Όλες οι εικόνες ή οι πληροφορίες συνοδεύονται από σχόλια.
Σ3	Το Ε.Υ είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία των πληροφοριών και βοηθά των αναγνώστη στη κατανόηση τους.

Οι τρεις στο σύνολο συμμετέχοντες συμφωνούν ότι το Ε.Υ είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία των πληροφοριών και βοηθά των αναγνώστη στη κατανόηση τους.

5. Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές (A5)

Πίνακας 20: 1^η έρευνα-Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές

Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές;	
Σ1	Δίνει τη δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές
Σ2	Υπάρχουν σύνδεσμοι που παρέχουν περαιτέρω μελέτη.

Σ3 Στο Ε.Υ. συναντάμε αρκετά link που οδηγούν τον εκπαιδευόμενο σε διαφορετικές πηγές για περαιτέρω μελέτη.

Και οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι υπάρχουν σύνδεσμοι που παρέχουν περαιτέρω μελέτη.

Σχολιασμός ευρημάτων 1ου ερευνητικού άξονα

Γενική διαπίστωση των αξιολογητών είναι ότι το ΕΥ χαρακτηρίζεται από επιστημονική συνοχή και τεκμηρίωση. Σημειώνουν χαρακτηριστικά, πως οι πληροφορίες που παρατίθενται σε αυτό είναι βιβλιογραφικά τεκμηριωμένες και πολλές από αυτές προέρχονται από διαφορετικές πηγές πληροφοριών. Επίσης, επισημαίνουν πως χαρακτηριστικό του ΕΥ είναι η ερμηνεία και κριτική συζήτηση των πληροφοριών, ενώ τους παρέχεται και η δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές. Οι απόψεις των συμμετεχόντων συγκλίνουν στο ότι το ΕΥ δίνει τη δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

2ος Ερευνητικός άξονας: Απλή-κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου (Ερωτήσεις B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B10)

1. Φιλικό ύφος (B1)

Πίνακας 21: 1^η έρευνα-Φιλικό ύφος

Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη;	
Σ1	Το υλικό είναι αρκετά φιλικό για τον αναγνώστη
Σ2	Το ύφος γραφής είναι σαφές και κατανοητό.
Σ3	Το ύφος της γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό προς τον αναγνώστη, σαφής γραφή, το avatar που συνοδεύει το Ε.Υ. δημιουργεί συνθήκες προφορικού λόγου και του δίνει μία οικειότητα.

Οι απόψεις των τριών συμμετεχόντων συγκλίνουν στο ότι το ύφος της γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό προς τον αναγνώστη.

2. Χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών (B2)

Πίνακας 22: 1^η έρευνα-Χρήση αντωνυμιών

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών;

Σ1	Δεν πρόσεξα
Σ2	Κυρίως στα βίντεο. Γίνεται χρήση του Β' ενικού προσώπου.
Σ3	Δεν γίνεται χρήση κτητικών αντωνυμιών στο Ε.Υ.

Ένας από τους τρεις συμμετέχοντες δεν πρόσεξε την χρήση προσωπικών αντωνυμιών, ένας παρατήρησε την χρήση αντωνυμιών στα βίντεο και ένας δηλώνει ότι δεν γίνεται χρήση αντωνυμιών.

3. Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας (B3)

Πίνακας 23: 1^η έρευνα-Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας

Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας;	
Σ1	Είναι γραμμένο σε απλή και κατανοητή γλώσσα
Σ2	Η γλώσσα είναι σαφής και κατανοητή.
Σ3	Γίνεται χρήση απλή και κατανοητής γλώσσας.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι η γλώσσα είναι σαφής και κατανοητή.

4. Ευανάγνωστη γραφή (B4)

Πίνακας 24: 1^η έρευνα-Ευανάγνωστη γραφή

Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη;	
Σ1	Είναι ευανάγνωστο
Σ2	Οι σημειώσεις και τα σχόλια είναι ευανάγνωστα και ευδιάκριτα.
Σ3	Το Ε.Υ. υλικό είναι ευανάγνωστο.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι το Ε.Υ. υλικό είναι ευανάγνωστο.

5. Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών (B5)

Πίνακας 25: 1^η έρευνα-Πυκνότητα πληροφοριών

Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική;	
Σ1	Ικανοποιητική η πυκνότητα των πληροφοριών
Σ2	Οι διαφάνειες δεν είναι πυκνογραμμένες.
Σ3	Η πυκνότητα των πληροφοριών είναι ικανοποιητική, ώστε να μην είναι

φορτωμένες οι διαφάνειες, αλλά ταυτόχρονα να περιλαμβάνουν τις απαραίτητες πληροφορίες.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι υπάρχει ικανοποιητική η πυκνότητα των πληροφοριών.

6. Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης (B6)

Πίνακας 26: 1^η έρευνα-Τμηματική παρουσίαση

Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;	
Σ1	Η παρουσίαση γίνεται τμηματικά
Σ2	Οι πληροφορίες «εμφανίζονται» σταδιακά.
Σ3	Η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά.

7. Μόνο κείμενο (B7)

Πίνακας 27: 1^η έρευνα-Μόνο κείμενο

Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;	
Σ1	Όχι περιέχει και άλλα είδη πολυμεσικών εφαρμογών
Σ2	Περιέχει εικόνες, βίντεο και κείμενο.
Σ3	Το Ε.Υ. δεν περιέχει μόνο κείμενο, αλλά είναι εμπλουτισμένο με εικόνες, video και δραστηριότητες.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι το Ε.Υ. δεν περιέχει μόνο κείμενο, αλλά είναι εμπλουτισμένο με εικόνες, video και δραστηριότητες.

Πίνακας 28: 1^η έρευνα-Κείμενο και εικόνες

8.Κείμενο και εικόνες

Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες;	
Σ1	Περιέχει και κείμενο και εικόνες
Σ2	Ναι, οι εικόνες συνοδεύονται από επεξηγηματικό βίντεο.
Σ3	Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο και εικόνες, αλλά και video.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι το Ε.Υ περιέχει και κείμενο και εικόνες.

9. Κείμενο, εικόνες και βίντεο (B9)

Πίνακας 29: 1^η έρευνα-Κείμενο, εικόνες, βίντεο

Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video;	
Σ1	Περιέχει όλα τα παραπάνω
Σ2	Ναι, όλα αυτά τα στοιχεία εμπεριέχονται στο Ε.Υ.
Σ3	Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο, εικόνες και video.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι το Ε.Υ περιέχει και κείμενο και εικόνες και βίντεο.

10. Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση (B10)

Πίνακας 30: 1^η έρευνα-Χρωματικές συνθέσεις

Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;	
Σ1	Υπάρχει άνετη αλληλεπίδραση
Σ2	Ναι, είναι ενδιαφέρουσες και ευχάριστες.
Σ3	Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ είναι σωστά επιλεγμένες και συμβάλλουν στην άνετη και ευχάριστη αλληλεπίδραση του αναγνώστη με το υλικό.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ είναι σωστά επιλεγμένες.

Σχολιασμός ευρημάτων 2ου ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές εκφράζουν την άποψη πως το γνωστικό αντικείμενο που διαπραγματεύεται το ΕΥ, παρουσιάζεται με τρόπο απλό και κατανοητό. Συγκεκριμένα, αναφέρουν πως το ύφος γραφής του Ε.Υ είναι φιλικό προς τον αναγνώστη και έχει σαφής γραφή. Ακόμα παρατηρούν ότι δημιουργεί συνθήκες προφορικού λόγου και του δίνει μία οικειότητα.. Σημειώνουν, επίσης, ότι ο λόγος έχει μορφή προφορικότητας και καθομιλούμενης γλώσσας, ενώ σχετικά με την ύπαρξη προσωπικών αντωνυμιών ένας από τους συμμετέχοντες αναφέρει ότι δεν γίνεται χρήση προσωπικών αντωνυμιών, ένας σχολιάζει ότι δεν παρατήρησε και από τον 3^ο

συμμετέχοντα αναφέρεται ότι γίνεται χρήση προσωπικών αντωνυμιών στα video. Τη γραφή του ΕΥ, την χαρακτηρίζουν ως ευανάγνωστη και έχουν θετική στάση απέναντι στις αντιθέσεις των χρωμάτων. Επισημαίνουν, πως οι πληροφορίες που εμπεριέχονται στο ΕΥ δεν είναι πυκνές και ταυτόχρονα παρουσιάζονται τμηματικά στην οθόνη. Τέλος, δηλώνουν ότι στο ΕΥ έχουν ενσωματωθεί εικόνες και βίντεο που σχετίζονται με το κείμενο διευκολύνοντας την πρόσληψη της γνώσης και ότι οι χρωματικές συνθέσεις που έχουν επιλεγεί είναι σωστά επιλεγμένες, ευχάριστες και συμβάλλουν στην άνετη και ευχάριστη αλληλεπίδραση του αναγνώστη με το υλικό.

3ος Ερευνητικός άξονας: Ευχρηστία (Ερωτήσεις Γ1, Γ2, Γ3, Γ4)

1. «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ1)

Πίνακας 31: 1^η έρευνα-Κουμπιά κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
Σ1	Τα κουμπιά είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.
Σ2	Ναι, εξηγούνται στην αρχή κάθε ενότητας και είναι όλα λειτουργικά.
Σ3	Τα κουμπιά είναι ευδιάκριτα και απόλυτα κατανοητά. Επιπλέον δίνεται και η απαραίτητη εξήγηση στην αρχή της κάθε ενότητας.

Και οι τρεις (3) συμμετέχοντες συμφωνούν ότι τα κουμπιά είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

2. «Εικονίδια» κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ2)

Πίνακας 32: 1^η έρευνα-Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα

Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
Σ1	Τα εικονίδια είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα
Σ2	Ναι, είναι εύκολο να αναγνωριστούν.
Σ3	Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. είναι ευδιάκριτα και απόλυτα κατανοητά. Επιπλέον δίνεται και η απαραίτητη εξήγηση μέσα από το πρώτο video με συμβουλές μελέτης.

Και οι τρεις (3) συμμετέχοντες συμφωνούν ότι τα εικονίδια είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

3.Εύκολη πλοήγηση (Γ3)

Πίνακας 33: 1^η έρευνα-Εύκολη πλοήγηση

Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη;	
Σ1	Εύκολη πλοήγηση
Σ2	Ναι, με τη βοήθεια των κουμπιών.
Σ3	Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι πολύ εύκολη.

Και οι τρεις (3) συμμετέχοντες συμφωνούν ότι η πλοήγηση είναι εύκολη.

4. Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων (Γ4)

Πίνακας 34: 1^η έρευνα-Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων

Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;	
Σ1	Ναι οδηγούν
Σ2	Ναι, περιγράφεται το περιεχόμενο στο οποίο οδηγούν.
Σ3	Οι υπερσύνδεσμοι οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

Και οι τρεις (3) συμμετέχοντες συμφωνούν ότι οι υπερσύνδεσμοι οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο

Σχολιασμός ευρημάτων 3ου ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές εκφράζουν την άποψη ότι το ΕΥ είναι εύχρηστο. Ειδικότερα αναφέρουν ότι η πλοήγηση σε αυτό είναι εύκολη, ενώ Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. είναι ευδιάκριτα και απόλυτα κατανοητά. Επιπλέον δίνεται και η απαραίτητη εξήγηση μέσα από το πρώτο video με συμβουλές μελέτης. Τέλος παρατηρείται ότι οι υπερσύνδεσμοι οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

4ος Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη - καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Δ1, Δ2, Δ3)

1. Συμβουλές μελέτης (Δ1)

Πίνακας 35: 1^η έρευνα-Συμβουλές μελέτης

Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;	
Σ1	Ναι υπάρχουν συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό
Σ2	Ναι, στα εισαγωγικά βίντεο της κάθε ενότητας και στα στοιχεία που παρέχονται.
Σ3	Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό με ένα εισαγωγικό βίντεο σε κάθε ενότητα. Καθώς επίσης υπάρχει ενημέρωση για τον χρόνο μελέτης στα εισαγωγικά κάθε ενότητας.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι υπάρχουν συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

2. Έμφαση σε σημεία (Δ2)

Πίνακας 36: 1^η έρευνα-Έμφαση σε σημεία

Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες);	
Σ1	Υπάρχουν σημεία που δίνεται έμφαση
Σ2	Ναι, υπάρχουν λέξεις που είναι γραμμένες με διαφορετικό τρόπο.
Σ3	Σε συγκεκριμένα σημεία υπάρχουν λέξεις που είναι τονισμένες με χρωματισμένα πλαίσια ώστε να τονιστούν και να δοθεί έμφαση.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι υπάρχουν σημεία που δίνεται έμφαση.

3. Επεξηγηματικά σχόλια (Δ3)

Πίνακας 37: 1^η έρευνα-Επεξηγηματικά σχόλια

Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;	
Σ1	υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια
Σ2	Ναι, υπάρχουν σχόλια ειδικά στις εικόνες.
Σ3	Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια.

Σχολιασμός ευρημάτων 4ου ερευνητικού άξονα

Εκτίμηση των αξιολογητών είναι πως παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό με ένα εισαγωγικό βίντεο σε κάθε ενότητα. Καθώς επίσης υπάρχει ενημέρωση για τον χρόνο μελέτης στα εισαγωγικά κάθε ενότητας. Τέλος, επισημαίνεται ότι ενυπάρχουν στο ΕΥ επεξηγηματικά σχόλια που υποστηρίζουν τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του.

5ος Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στην μελέτη του (Ερωτήσεις E1, E2, E3, E4, E5, E6)

1. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση την έκφραση απόψεων-κρίσεων (E1)

Πίνακας 38: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα;	
Σ1	Δεν πρόσεξα / Δεν θυμάμαι
Σ2	Ναι. Οι τελικές δραστηριότητες κάθε ενότητας έχουν αυτό το σκοπό.
Σ3	Υπάρχει δραστηριότητα που να ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές του απόψεις.

Οι δυο από τους τρεις συμμετέχοντες απάντησαν ότι Υπάρχει δραστηριότητα που να ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές του απόψεις. Ένας από τους συμμετέχοντες δηλώνει ότι δεν πρόσεξε.

2. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων (E2)

Πίνακας 39: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την διατύπωση ερωτήσεων

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;	
Σ1	Νομίζω πως υπάρχουν
Σ2	Όχι, δε θυμάμαι να παρατήρησα κάτι τέτοιο.
Σ3	Δεν υπάρχουν δραστηριότητες που να ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώσει τις δικές του ερωτήσεις.

Οι συμμετέχοντες (3) δηλώνουν ότι δεν υπάρχουν δραστηριότητες που να ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώσει τις δικές του ερωτήσεις.

3. Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής (E3)

Πίνακας 40: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;	
Σ1	Ναι βεβαίως
Σ2	Ναι. Ζητείται να κάνουν κάποιες εργασίες με βάση τα ενδιαφέροντά τους.
Σ3	Δεν υπάρχει δραστηριότητα που να ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα ενδιαφέροντα του.

Οι δυο από τους τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι υπάρχει δραστηριότητα που να ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα ενδιαφέροντα του και ένας εξ αυτών δηλώνει ότι δεν υπάρχουν τέτοιες δραστηριότητες.

4. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων (E4)

Πίνακας 41: 1^η έρευνα-Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή απόψεων

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους;	
Σ1	Δεν πρόσεξα / Δεν θυμάμαι
Σ2	Ναι, υπάρχουν και ομαδικές εργασίες μέσα από τις οποίες ενθαρρύνεται η συζήτηση και η ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στους εκπαιδευόμενους.
Σ3	Υπάρχουν ομαδικές δραστηριότητες στο Ε.Υ. που ενθαρρύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εκπαιδευομένων.

Οι δυο από τους τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι υπάρχουν και ομαδικές εργασίες μέσα από τις οποίες ενθαρρύνεται η συζήτηση και η ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στους εκπαιδευόμενους και ένας εξ αυτών δηλώνει ότι δεν πρόσεξε.

5. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας (E5)

Πίνακας 42: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να
--

θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;	
Σ1	Υπάρχουν τέτοιες δραστηριότητες
Σ2	Ναι. Όλες οι ομαδικές δραστηριότητες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο σε αυτό.
Σ3	Μέσα από τις ομαδικές δραστηριότητες ο εκπαιδευόμενος γίνεται μέλος μιας κοινωνικής ομάδας με συγκεκριμένους στόχους και προσδοκίες.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι μέσα από τις ομαδικές δραστηριότητες ο εκπαιδευόμενος γίνεται μέλος μιας κοινωνικής ομάδας με συγκεκριμένους στόχους και προσδοκίες.

6. Δραστηριότητες ενσωμάτωσης απόψεων στο ΕΥ

Πίνακας 43: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες ενσωμάτωσης απόψεων στο ΕΥ

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;	
Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ναι, ζητούνται επιπλέον πληροφορίες.
Σ3	Υπάρχουν δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος καλείται να αναζητήσει επιπλέον πληροφορίες, οπότε με αυτό τον τρόπο εμπλουτίζει τις γνώσεις του.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι υπάρχουν δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος καλείται να αναζητήσει επιπλέον πληροφορίες.

Σχολιασμός ευρημάτων 5ου ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές εκτιμούν ότι στην πλειονότητά του το ΕΥ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο κατά τη μελέτη του. Σημειώνουν, πως δεν υπάρχουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους και να εκφράσει τις δικές του απόψεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα. Ακόμα, επισημαίνουν πως από αυτό απουσιάζουν οι δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώσει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

6ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατότητα αναστοχασμού αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Στ1, Στ2, Στ3, Στ4, Στ5)

1. Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης (Στ1)

Πίνακας 44: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης

Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;	
Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ναι, υπάρχουν πολλαπλού τύπου δραστηριότητες που ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ελέγξει τις γνώσεις του.
Σ3	Ναι, υπάρχουν πολλαπλού τύπου δραστηριότητες που ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ελέγξει τις γνώσεις του.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι υπάρχουν πολλαπλού τύπου δραστηριότητες που ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ελέγξει τις γνώσεις του.

2. Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης (Στ2)

Πίνακας 45: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης

Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;	
Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ναι.
Σ3	Υπάρχουν δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος καλείται να αναζητήσει επιπλέον πληροφορίες και να τις συνδυάσει με τις ήδη γνωστές, ώστε να μπορέσει να απαντήσει. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσεται η κριτική σκέψη του εκπαιδευόμενου.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι υπάρχουν δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος καλείται να αναζητήσει επιπλέον πληροφορίες και να τις συνδυάσει με τις ήδη γνωστές, ώστε να μπορέσει να απαντήσει.

3. Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση (Στ3)

Πίνακας 46: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση

Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;	
---	--

Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ίσως να μην υπάρχουν.
Σ3	Υπάρχουν δραστηριότητες που έχουν σαν στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι υπάρχουν δραστηριότητες που έχουν σαν στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου.

4. Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα (Στ4)

Πίνακας 47: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;	
Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ναι, ζητείται η δική του άποψη.
Σ3	Υπάρχουν δραστηριότητες που ο εκπαιδευόμενος μπορεί να συσχετίσει τη νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι υπάρχουν δραστηριότητες που ο εκπαιδευόμενος μπορεί να συσχετίσει τη νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα.

5. Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα (Στ5)

Πίνακας 48: 1^η έρευνα- Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;	
Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ναι.
Σ3	Δεν υπάρχουν δραστηριότητες που να μπορεί να εφαρμόσει ο εκπαιδευόμενος τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.

Και οι τρεις συμμετέχοντες συμφωνούν ότι υπάρχουν δραστηριότητες που να μπορεί να εφαρμόσει ο εκπαιδευόμενος τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.

Σχολιασμός ευρημάτων του ερευνητικού άξονα

Αποψη των αξιολογητών είναι ότι το ΕΥ παρέχει τη δυνατότητα αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο. Σημειώνουν στο σύνολό τους ότι το ΕΥ εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου. Επίσης, αναφέρουν ότι οι δραστηριότητες του ΕΥ, ενθαρρύνουν την ανάπτυξη κριτικής σκέψης, καθώς υπάρχουν δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος καλείται να αναζητήσει επιπλέον πληροφορίες και να τις συνδυάσει με τις ήδη γνωστές, ώστε να μπορέσει να απαντήσει. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσεται η κριτική σκέψη του εκπαιδευόμενου.. Τέλος, εκτιμούν ότι το ΕΥ περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα, αλλά και να εφαρμόσει σε αυτήν, τη νέα γνώση.

7ος Ερευνητικός άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων (Ερωτήσεις Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6)

1. Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε ΔΕ (Z1)

Πίνακας 49: 1^η έρευνα- Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε ΔΕ

Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;	
Σ1	Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;
Σ2	Ναι, ο σκοπός είναι ξεκάθαρος.
Σ3	Σε κάθε διδακτική ενότητα υπάρχει σαφώς διατυπωμένος ο σκοπός της.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι σε κάθε διδακτική ενότητα υπάρχει σαφώς διατυπωμένος ο σκοπός της.

2. Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΔΕ (Z2)

Πίνακας 50: 1^η έρευνα- Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΔΕ

Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;	
Σ1	Ναι διατυπώνεται
Σ2	Ναι. Είναι διατυπωμένα με σαφήνεια.
Σ3	Σε κάθε διδακτική ενότητα υπάρχουν σαφώς διατυπωμένα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι σε κάθε διδακτική ενότητα υπάρχουν σαφώς διατυπωμένα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

3. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων (Z3)

Πίνακας 51: 1^η έρευνα- Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;	
Σ1	Ναι τον παρακινούν
Σ2	Ναι. Του δημιουργούν ενδιαφέρον για την κατάκτηση της νέας γνώσης.
Σ3	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.

4. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων (Z4)

Πίνακας 52: 1^η έρευνα- Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;	
Σ1	Ναι τον παρακινούν
Σ2	Ναι.
Σ3	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων.

5. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων (Z5)

Πίνακας 53: 1^η έρευνα- Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;	
Σ1	Ναι τον παρακινούν
Σ2	Ναι.
Σ3	Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων.

6. Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα (Z6)

Πίνακας 54: 1^η έρευνα- Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα

Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;	
Σ1	Έχει τη δυνατότητα
Σ2	Ναι. Μέσα από τις ερωτήσεις ανατροφοδότησης και τις δραστηριότητες στο τέλος της κάθε ενότητας.
Σ3	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ελέγξει την πρόοδο του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Όλοι οι συμμετέχοντες (3) συμφωνούν ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ελέγξει την πρόοδο του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Σχολιασμός ευρημάτων 7ου ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές επισημαίνουν ότι τόσο ο σκοπός, όσο και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν διατυπωθεί με σαφήνεια, σημειώνοντας μάλιστα, πως αυτά παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων. Τέλος, εκτιμούν πως ο εκπαιδευόμενος με βάση τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, είναι ικανός να ελέγξει την πρόοδό του.

8ος Ερευνητικός άξονας: Εφαρμογή αρχών της Πολυμεσικής Μάθησης (Ερωτήσεις H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H8, H9, H10, H11, H12, H13, H14, H15)

1. Συνδυασμός κειμένου και εικόνας (Πολυμεσική Αρχή) (A1)

Πίνακας 55: 1^η έρευνα- Συνδυασμός κειμένου και εικόνας

Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου; (Πολυμεσική Αρχή)	
Σ1	Ναι υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας
Σ2	Ναι, υπάρχει κάθε φορά.
Σ3	Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου.

Οι αξιολογητές (3) συμπεραίνουν ότι οι αρχές της Πολυμεσικής μάθησης εφαρμόζονται στο παρόν ΕΥ.

2. Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή) (A2)

Πίνακας 56: 1^η έρευνα- Χρήση εικόνων

Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου; (Πολυμεσική Αρχή)	
Σ1	Ναι βοηθάει αρκετά
Σ2	Ναι, απόλυτα.
Σ3	Οι εικόνες είναι άμεσα συσχετισμένες με το διδακτικό αντικείμενο και βοηθούν ιδιαίτερα στην κατανόηση του.

Σχετικά με τη Πολυμεσική Αρχή οι τρεις συμμετέχοντες αναφέρουν ότι οι εικόνες είναι άμεσα συσχετισμένες με το διδακτικό αντικείμενο και βοηθούν ιδιαίτερα στην κατανόηση του.

3. Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας) (A3)

Πίνακας 57: 1^η έρευνα- Στοιχεία αφήγησης

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.);	
Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ναι. Υπάρχει σε πολλά σημεία.
Σ3	Στο Ε.Υ. συναντάμε υπάρχουν στοιχεία αφήγησης, μέσα από ειδικά διαμορφωμένα video, αλλά και με τη βοήθεια ενός avatar το οποίο εξηγεί – συμπληρώνει – περιγράφει.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι υπάρχουν στοιχεία αφήγησης, μέσα από ειδικά διαμορφωμένα video, αλλά και με τη βοήθεια ενός avatar το οποίο εξηγεί – συμπληρώνει – περιγράφει.

4. Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής) (A4)

Πίνακας 58: 1^η έρευνα- Μη σχετικές πληροφορίες

Στο Ε.Υ. υπάρχουν μη σχετικές πληροφορίες;	
Σ1	Δεν παρατήρησα
Σ2	Όχι. Όλες οι πληροφορίες είναι σχετικές και συνδέονται με το γνωστικό αντικείμενο.
Σ3	Οι πληροφορίες που δίνονται στο Ε.Υ. μέσα από το κείμενο, τις εικόνες, τους ήχους είναι όλα άμεσα συνδεδεμένα με το γνωστικό αντικείμενο.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι όλες οι πληροφορίες είναι σχετικές και συνδέονται με το γνωστικό αντικείμενο.

5. Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης) (A5)

Πίνακας 59: 1^η έρευνα- Φιλική γλώσσα

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
Σ1	Υπάρχει φιλική γλώσσα
Σ2	Ναι. Η γλώσσα είναι φιλική και ο εκπαιδευόμενος αισθάνεται οικειότητα.
Σ3	Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι φιλική.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι φιλική.

6. Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης) (A6)

Πίνακας 60: 1^η έρευνα- Χρήση δεύτερου προσώπου

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
Σ1	Δεν πρόσεξα
Σ2	Ναι. Είναι ξεκάθαρη η χρήση του Β' ενικού προσώπου.
Σ3	Γίνεται χρήση του δεύτερο προσώπου.

Οι δυο από τους τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι Γίνεται χρήση του δεύτερο προσώπου. Ένας από τους συμμετέχοντες δηλώνει ότι δεν πρόσεξε.

7. Ηχητική παρουσίαση (Αρχή της Προσωποποίησης)(Α7)

Πίνακας 61: 1^η έρευνα- Ηχητική παρουσίαση

Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
Σ1	Υπάρχει παρουσίαση
Σ2	Ναι, κάθε φορά. (Σε κάθε διδακτική ενότητα).
Σ3	Σε αρκετά σημεία έχουμε και ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι σε αρκετά σημεία έχουμε και ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου.

8. Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής) (Α8)

Πίνακας 62: 1^η έρευνα- Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης

Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο; (Αρχή της Φωνής)	
Σ1	Αρκετά φιλικό
Σ2	Ναι. Είναι πολύ φιλικό και προσιτό.
Σ3	Το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό προς τον εκπαιδευόμενο, σωστός τόνος φωνής και καθαρός και σαφής λόγος.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό προς τον εκπαιδευόμενο, σωστός τόνος φωνής και καθαρός και σαφής λόγος.

9. Φιλικός χαρακτήρας – Avatar (Αρχή Εικόνας) (Α9)

Πίνακας 63: 1^η έρευνα- Φιλικός χαρακτήρας

Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων; (Αρχή της Εικόνας)	
Σ1	Ναι εμφανίζεται
Σ2	Ναι, πάντα.
Σ3	Στο Ε.Υ. υπάρχει ένα avatar το οποίο εξηγεί, συμπληρώνει και περιγράφει, ενισχύοντας την διαδικασία μάθησης.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι υπάρχει ένα avatar το οποίο εξηγεί, συμπληρώνει και περιγράφει, ενισχύοντας την διαδικασία μάθησης.

10. Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης) (A10)

Πίνακας 64: 1^η έρευνα- Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου

Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά; (Αρχή της Κατάτμησης)	
Σ1	Ναι γίνεται τμηματικά
Σ2	Ναι.
Σ3	Η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά.

11. Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης) (A11)

Πίνακας 65: 1^η έρευνα- . Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση

Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους; (Αρχή της Προσωποποίησης)	
Σ1	Ναι υπάρχουν
Σ2	Ναι υπάρχουν.
Σ3	Στις διαδραστικές δραστηριότητες υπάρχει ανατροφοδότηση.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι στις διαδραστικές δραστηριότητες υπάρχει ανατροφοδότηση.

12. Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης) (A12)

Πίνακας 66: 1^η έρευνα- Μακροσκελή κείμενα

Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Κατάτμησης)	
Σ1	Όχι δεν υπάρχουν
Σ2	Μόνο όπου είναι απαραίτητο, αλλά ως επί το πλείστον τα κείμενα είναι σύντομα και περιεκτικά.
Σ3	Δεν υπάρχουν μακροσκελή κείμενα σε κανένα σημείο του Ε.Υ.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι τα κείμενα είναι σύντομα και περιεκτικά.

13. Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης) (A13)

Πίνακας 67: 1^η έρευνα- Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες

Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών; (Αρχή της Σηματοδότησης)	
Σ1	Παρέχει σαφείς οδηγίες
Σ2	Ναι, είναι σαφείς όλες οι οδηγίες.
Σ3	Δίνονται οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και των εργασιών τους.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι οι οδηγίες είναι σαφείς.

14. Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης) (A14)

Πίνακας 68: 1^η έρευνα- Στοιχεία επισήμανσης

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.); (Αρχή της Σηματοδότησης)	
Σ1	Υπάρχουν σημεία επισήμανσης
Σ2	Ναι, υπάρχουν.
Σ3	Υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης, όπως έντονος χρωματισμός, όπως χρωματιστά πλαίσια για τον τονισμό κάποιων λέξεων.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης, όπως έντονος χρωματισμός, όπως χρωματιστά πλαίσια για τον τονισμό κάποιων λέξεων.

15. Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης) (A15)

Πίνακας 69: 1^η έρευνα- Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης

Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προπαίδευσης)	
Σ1	Δεν πρόσεξα κάτι τέτοιο
Σ2	Συνήθως όχι.
Σ3	Δεν υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που να βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου.

Οι τρεις συμμετέχοντες δηλώνουν ότι δεν υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που να βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου.

Σχολιασμός ευρημάτων του ερευνητικού άξονα

Οι αξιολογητές συμπεραίνουν ότι οι αρχές της Πολυμεσικής μάθησης εφαρμόζονται στο παρόν ΕΥ. Σχετικά με τη Πολυμεσική Αρχή αναφέρουν ότι υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνων για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου, τονίζοντας πως οι πληροφορίες που δίνονται στο Ε.Υ. μέσα από το κείμενο, τις εικόνες, τους ήχους είναι όλα άμεσα συνδεδεμένα με το γνωστικό αντικείμενο. Η Αρχή της Τροπικότητας, η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη στοιχείων αφήγησης, έχει επίσης ληφθεί υπόψη όπως σημειώνουν οι αξιολογητές, με έναν μάλιστα εξ αυτών να αναφέρει ότι στο Ε.Υ. συναντάμε υπάρχουν στοιχεία αφήγησης, μέσα από ειδικά διαμορφωμένα video, αλλά και με τη βοήθεια ενός avatar το οποίο εξηγεί – συμπληρώνει – περιγράφει.. Πληροφορίες μη σχετικές με το γνωστικό αντικείμενο δεν συμπεριλαμβάνονται στο ΕΥ, σύμφωνα με τους αξιολογητές, γεγονός που πιστοποιεί την εναρμόνισή του με την Αρχή της Συνοχής. Η Αρχή της Προσωποποίησης έχει επίσης ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη του συγκεκριμένου ΕΥ, αφού σύμφωνα με τους αξιολογητές γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας δεύτερου

ενικού προσώπου, ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου μέσα από πρωτότυπα βίντεο και τέλος, εμπεριέχονται σε αυτό διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. Η Αρχή της Φωνής ακολουθείται στο ΕΥ, όπως και η Αρχή της Εικόνας, αφού το ύφος της ηχητικής παρουσίασης κρίνεται φιλικό και οικείο και έχει ενσωματωθεί σε αυτό φιλικός χαρακτήρας (avatar), αντίστοιχα. Όσον αφορά στην Αρχή της Κατάτμησης ένας από τους αξιολογητές σημειώνει πως εμφανίζονται μακροσκελή κείμενα μόνο όπου είναι απαραίτητο, ενώ οι άλλοι δυο υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν μακροσκελή κείμενα σε κανένα σημείο του Ε.Υ. Ωστόσο, και τρεις (3) συμφωνούν στο ότι η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά. Οι αξιολογητές εκτιμούν πως το ΕΥ παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους και ότι σε αυτό υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης, ακολουθώντας τις υποδείξεις της Αρχής της Σηματοδότησης. Τέλος, κοινή διαπίστωση των αξιολογητών είναι πως δεν υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που να βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου.

9ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατά σημεία ΕΥ

1. Δυνατά σημεία ΕΥ

Πίνακας 70: 1^η έρευνα- Δυνατά σημεία ΕΥ

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;	
Σ1	1)Φιλικό 2)Διασκεδαστικό 3)Πλούσιο υλικό
Σ2	1)Ενδιαφέρον 2)Πολυμορφικό 3)Περιεκτικό
Σ3	1)Είναι φιλικό ύφος προς τον εκπαιδευόμενο. 2)Όμορφα βοηθητικά video. 3)Σωστή χρήση εικόνων και κειμένων.

Σχολιασμός ευρημάτων 9^{ου} ερευνητικού άξονα

Δυο από τους αξιολογητές θεωρούν δυνατό σημείο του ΕΥ το φιλικό ύφος. Ακόμα, 2 εξ αυτών τονίζουν την πολυμορφία του ΕΥ (όμορφα βοηθητικά βίντεο, σωστή χρήση εικόνων και κειμένων). Αναφέρονται ακόμα ως θετικά στοιχεία το ότι είναι

ενδιαφέρον, περιεκτικό και πλούσιο. Τέλος, ένας από τους αξιολογητές το χαρακτηρίζει διασκεδαστικό.

10ος Ερευνητικός άξονας: Προτάσεις βελτίωσης ΕΥ

1. Προτάσεις βελτίωσης ΕΥ

Πίνακας 71: 1^η έρευνα- Προτάσεις βελτίωσης ΕΥ

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.	
Σ1	Δεν έχω να προτείνω κάποια αλλαγή είναι όλα κατανοητά
Σ2	Δημιουργία εισαγωγικών δραστηριοτήτων και ίσως ερμηνεία των συμβόλων για το είδος των ασκήσεων.
Σ3	Δεν έχω να προτείνω κάποια αλλαγή.

Σχολιασμός ευρημάτων 10ου ερευνητικού άξονα

Δύο από τους αξιολογητές αναφέρουν ότι δεν έχουν να προτείνουν κάποια αλλαγή. Ένας εξ αυτών προτείνει την δημιουργία εισαγωγικών δραστηριοτήτων και την ερμηνεία των συμβόλων για το είδος των ασκήσεων.

5.2 Δεύτερη έρευνα

A. Το προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα

1. Φύλο

Πίνακας 72: 2^η έρευνα- Το δείγμα κατά φύλο

Φύλο	Αριθμός
Άντρες	0
Γυναίκες	7
Σύνολο	7

Οι συμμετέχοντες της έρευνας ήταν πέντε (7) και στο σύνολό τους ήταν γυναίκες.

2. Ηλικία

Πίνακας 73: 2^η έρευνα- Οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα

	Αξιολογητές							Σύνολο
Ηλικιακή ομάδα	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	Σ6	
22-30	X	X			X	X		4
31-40				X				1
41-50			X				X	2
>51								0
Γενικό σύνολο								7

Οι τέσσερις (4) από τους επτά (7) συμμετέχοντες ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 22-30, ένας (1) εξ αυτών στην ηλικιακή ομάδα 31-40 και (2) δύο συμμετέχοντες στην ομάδα 41-50.

3. Έτη προϋπηρεσίας

Πίνακας 74: 2^η έρευνα- Οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας

	Αξιολογητές							Σύνολο
Έτη προϋπηρεσίας	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	Σ6	
0-4	X	X	X		X	X		5
5-10								0
11-20				X			X	2
>21								0
Γενικό σύνολο								7

Οι πέντε (5) από τους επτά (7) συμμετέχοντες έχουν προϋπηρεσία 0-4 έτη και (2) δύο συμμετέχοντες έχουν προϋπηρεσία 11-20 χρόνια.

4. Εξοικείωση συμμετεχόντων με τις ΤΠΕ

Πίνακας 75: 2^η έρευνα- Εξοικείωση συμμετεχόντων με τις ΤΠΕ

	Αξιολογητές							Σύνολο
Εξοικείωση με ΤΠΕ	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	Σ6	
Καθόλου								0
Λίγο								0
Μέτρια	X						X	2
Πολύ		X	X	X	X	X		5
Πάρα πολύ								
Γενικό σύνολο								7

Δύο (2) από τους συμμετέχοντες έχουν μέτρια εξοικείωση με τις ΤΠΕ ενώ πέντε (5) δηλώνουν πολύ εξοικειωμένοι.

5. Χρήση ΤΠΕ από τους συμμετέχοντες

Πίνακας 76: 2^η έρευνα- Χρήση ΤΠΕ από τους συμμετέχοντες

	Αξιολογητές							Σύνολο
Χρήση ΤΠΕ	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	Σ6	
Καθόλου								0
Λίγο								0
Μέτρια			X			X		2
Πολύ	X	X		X	X		X	5
Πάρα πολύ								
Γενικό σύνολο								7

Δύο (2) από τους συμμετέχοντες κάνουν μέτρια χρήση των ΤΠΕ και πέντε (5) από αυτούς χρησιμοποιούν πολύ τις ΤΠΕ.

Β. Παρουσίαση και σχολιασμός ευρημάτων

Στην συγκεκριμένη ενότητα γίνεται παρουσίαση των ευρημάτων της έρευνας σε πίνακες. Σε κάθε πίνακα παρουσιάζεται η αποτίμηση ανά κατηγορία ανάλυσης. Οι κωδικοί Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5, Σ6 και Σ6 αντιστοιχούν σε κάθε έναν από τους συμμετέχοντες, ώστε να διατηρηθεί το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων. Στο τέλος κάθε κατηγορίας ανά άξονα γίνεται σχολιασμός των ευρημάτων.

1^{ος} ερευνητικός άξονας: Γενική Εντύπωση (Ερωτήσεις Α1, Α2)

1. Στάσεις απέναντι στο εκπαιδευτικό υλικό

Πίνακας 77: 2^η έρευνα- Στάσεις απέναντι στο ΕΥ

Με ποιες τρεις λέξεις μπορείτε να περιγράψετε καλύτερα το εκπαιδευτικό υλικό;	
Σ1	Ευφάνταστο, Δημιουργικό, Ενδιαφέρον
Σ2	Οικείο, ελκυστικό, πρωτότυπο
Σ3	Εύχρηστο, ενδιαφέρον, διασκεδαστικό
Σ4	Διαδραστικό, Αλληλεπιδραστικό, Εύχρηστο
Σ5	Το Ε.Υ είναι πολυτροπικό, ευχάριστο και άρτια δομημένο.
Σ6	Ενδιαφέρον, Διαδραστικό, Φιλικό στο μαθητή – χρήστη
Σ6	Ολοκληρωμένο, παιχνιδιάρικο, εφευρετικό

Θετική φαίνεται να είναι η στάση και των 7 συμμετεχόντων αφού χαρακτηρίζουν το ΕΥ κυρίως εύχρηστο, ενδιαφέρον, διασκεδαστικό.

2. Τρόπος χρήσης του ΕΥ

Πίνακας 78: 2^η έρευνα- Τρόπος χρήσης του ΕΥ

Θα χρησιμοποιούσατε το εκπαιδευτικό υλικό στην τάξη σας; Εξηγήστε την άποψή σας.

Σ1	Σίγουρα, γιατί είναι ένας εύχρηστος τρόπος να προσεγγίσω το μάθημα της Γεωγραφίας, το οποίο τις περισσότερες φορές καταντά μονότονο. Παράλληλα, είναι χρήσιμο το γεγονός ότι ελέγχονται οι αποκτηθείσες γνώσεις των μαθητών (αντιστοιχίσεις, σωστό- λάθος).
Σ2	Ναι, είναι ένας όμορφος και σύγχρονος τρόπος να μάθουν τα παιδιά Γεωγραφία και να τους μείνει.
Σ3	Σίγουρα θα το χρησιμοποιούσα, καθώς περιλαμβάνει ενδιαφέρουσες πληροφορίες οι οποίες δίνονται με έξυπνο και πρωτότυπο τρόπο.
Σ4	Θα χρησιμοποιούσα το συγκεκριμένο ΕΥ στην τάξη διότι είναι ένα αρκετά εύχρηστο υλικό αλλά και ελκυστικό. Επομένως οι μαθητές μου θα παρακολουθούσαν αυτό το δύσκολο μάθημα ευχάριστα εφόσον ανά πάσα στιγμή θα αλληλεπιδρούσαν με το ίδιο το υλικό αλλά και θα δούλευαν ομαδικά σε κάποιες δραστηριότητες.
Σ5	Φυσικά και θα το χρησιμοποιούσα! Η Γεωγραφία είναι ένα μάθημα που συχνά δυσκολεύει τους μαθητές αφού για την εμπέδωση των πληροφοριών απαιτείται οπτικοποίηση (χάρτες, εικόνες,βίντεο), η οποία δεν καλύπτεται σε ικανοποιητικό βαθμό μόνο από τη χρήση του σχολικού εγχειριδίου. Το παρόν Ε.Υ είναι ιδιαίτερα πλούσιο και βοηθάει τον εκπαιδευτικό στην οργάνωση του μαθήματός του.
Σ6	Ναι, θα χρησιμοποιούσα το υλικό στην τάξη μου. Η πληροφορία δίνεται με διαφορετικούς τρόπους (εικόνα, βίντεο κλπ) , υπάρχει παραπομπή σε άλλα link γεγονός που καθιστά το υλικό πιο ενδιαφέρον.
Σ6	Ναι, θα το χρησιμοποιούσα γιατί θα κινούσε το ενδιαφέρον των παιδιών και θα τα βοηθούσε στη μελέτη τους

Και οι επτά (7) συμμετέχοντες δηλώνουν ότι θα χρησιμοποιούσαν το ΕΥ.

Σχολιασμός ευρημάτων 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται να έχουν θετική στάση απέναντι στο ΕΥ. Συγκεκριμένα το χαρακτηρίζουν πολυτροπικό, ευχάριστο και άρτια δομημένο. Ακόμα, θεωρούν ότι είναι φιλικό προς τον χρήστη πρωτότυπο, ενδιαφέρον και διασκεδαστικό. Τέλος, τονίζουν τη διαδραστικότητα του υλικού. Όλοι οι

συμμετέχοντες απάντησαν ότι θα χρησιμοποιούσαν το ΕΥ καθώς το θεωρούν εύχρηστο, σύγχρονο, ενδιαφέρον και πρωτότυπο. Ακόμα, αναφέρουν ότι θα το χρησιμοποιούσαν γιατί είναι ιδιαίτερα πλούσιο και βοηθάει τον εκπαιδευτικό στην οργάνωση του μαθήματός του και λόγω του ότι η πληροφορία δίνεται με διαφορετικούς τρόπους (εικόνα, βίντεο κλπ).

2^{ος} ερευνητικός άξονας: Ανταπόκριση στους στόχους του προγράμματος σπουδών (Ερωτήσεις B1,B2)

1. Βαθμός ανταπόκρισης στο πρόγραμμα σπουδών

Πίνακας 79: 2^η έρευνα- Βαθμός ανταπόκρισης στο πρόγραμμα σπουδών

Σύμφωνα με την άποψή σας σε ποιο βαθμό το εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνεται στη διδακτέα ύλη; Εξηγήστε την άποψή σας.	
Σ1	Το εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνεται σε ικανοποιητικό βαθμό στη διδακτέα ύλη, αφού εμπεριέχονται ποικιλοτρόπως οι πληροφορίες του μαθήματος, καλύπτοντας το σύνολο των επιδιωκόμενων στόχων.
Σ2	Ανταποκρίνεται, είναι σύμφωνα με τους στόχους και την ύλη του αναλυτικού προγράμματος γιατί οι δραστηριότητες εξετάζουν αν κατανοήθηκαν βασικές έννοιες και ελέγχουν αν επετεύχθησαν οι στόχοι που τέθηκαν.
Σ3	Το ΕΥ ανταποκρίνεται στο μέγιστο βαθμό στη διδακτέα ύλη, καθώς περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που υπάρχουν στο σχολικό βιβλίο.
Σ4	Θεωρώ πως το ΕΥ καλύπτει επαρκώς τη διδακτέα ύλη όσον αφορά στις πληροφορίες αλλά και στις δραστηριότητες που περιλαμβάνει.
Σ5	Το παρόν Ε.Υ ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στη διδακτέα ύλη, αφού καλύπτει τους στόχους που τίθενται στο Α.Π. της Γεωγραφίας.
Σ6	Σε πολύ μεγάλο βαθμό καθώς παρουσιάζει το περιεχόμενο από τις ενότητες για την Ευρώπη από τη Γεωγραφία της ΣΤ με πολύ πιο εμπλουτισμένο και διαδραστικό τρόπο.
Σ6	Ανταποκρίνεται πάρα πολύ στη διδακτέα ύλη, γιατί καλύπτει όλα τα σημεία του σχολικού εγχειριδίου και είναι διαδραστικό.

Και οι επτά (7) συμμετέχοντες συμφωνούν ότι το ΕΥ ανταποκρίνεται στην διδακτέα ύλη.

2. Συμφωνία δραστηριοτήτων με στόχους της διδακτικής ενότητας

Πίνακας 80: 2^η έρευνα- Συμφωνία δραστηριοτήτων με στόχους της διδακτικής ενότητας

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι μαθησιακές δραστηριότητες που εμπεριέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνονται στους στόχους της διδακτικής ενότητας σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα; Εξηγήστε την άποψή σας.	
Σ1	Πλήρως, θα λέγαμε ότι οι μαθησιακές δραστηριότητες καλύπτουν τους στόχους που έχουν τεθεί για κάθε ενότητα και ανταποκρίνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα δεδομένου ότι προάγεται πέρα από την απόκτηση γνώσεων και η απόκτηση δεξιοτήτων και ομαδοσυνεργατικού πνεύματος με αντίστοιχες δραστηριότητες.
Σ2	Σε μεγάλο βαθμό. Η αλήθεια είναι ότι έχουν δοθεί πολλοί μαθησιακοί στόχοι και καλύπτονται οι περισσότεροι. Είναι προσαρμοσμένες οι μαθησιακές δραστηριότητες που εμπεριέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό στις ανάγκες, στα ενδιαφέροντα των μαθητών και στους στόχους της ενότητας.
Σ3	Οι δραστηριότητες του ΕΥ ανταποκρίνονται πλήρως στους στόχους της εκάστοτε διδακτικής ενότητας. Υπάρχει ποικιλία και πληθώρα δραστηριοτήτων που καλύπτουν όλη την έκταση της διδακτέας ύλης.
Σ4	Θεωρώ πως το ΕΥ καλύπτει πλήρως τους διδακτικούς στόχους του ΑΠΣ της συγκεκριμένης ενότητας . Τα παιδιά στο τέλος της μελέτης του θα είναι σε θέση να γνωρίζουν όλα όσα είναι απαραίτητα για την ταυτότητα της Ευρώπης.
Σ5	Οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν από τη δημιουργό του υλικού εξυπηρετούν σε πολύ μεγάλο βαθμό τους στόχους της διδακτικής ενότητας, χάρη στη διαδραστικότητα και την πολυμορφικότητά τους.
Σ6	Σε πολύ μεγάλο βαθμό. Πέρα από τους γνωστικούς στόχους οι οποίοι ικανοποιούνται μέσα από το περιεχόμενο του διδακτικού υλικού που ανταποκρίνεται στο ΑΠ, οι ομαδικές δραστηριότητες και το συμβάλλον στην ομαδοσυνεργατικότητα των μαθητών.

Σ6

Ανταποκρίνεται σε πολύ καλό βαθμό στους στόχους της διδακτικής ενότητας, γιατί καλύπτει όλα τα κεφάλαια (θέση, οριζόντιος διαμελισμός κλπ) προσφέροντας εποπτικότητα και διαδραστικά παιχνίδια.

Οι επτά αξιολογητές συμφωνούν ότι οι μαθησιακές δραστηριότητες καλύπτουν τους στόχους που έχουν τεθεί για κάθε ενότητα και ανταποκρίνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα δεδομένου ότι προάγεται πέρα από την απόκτηση γνώσεων και η απόκτηση δεξιοτήτων και ομαδοσυνεργατικού πνεύματος με αντίστοιχες δραστηριότητες.

Σχολιασμός ευρημάτων 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα συμφωνούν με το γεγονός ότι το ΕΥ ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στην διδακτέα ύλη και καλύπτει τους στόχους που τίθενται στο Α.Π. της Γεωγραφίας. Ακόμα, αναφέρουν ότι παρουσιάζει το περιεχόμενο από τις ενότητες για την Ευρώπη από τη Γεωγραφία της ΣΤ με πολύ πιο εμπλουτισμένο και διαδραστικό τρόπο και περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που υπάρχουν στο σχολικό βιβλίο. Τέλος δηλώνουν ότι εμπεριέχονται ποικιλοτρόπως οι πληροφορίες του μαθήματος, καλύπτοντας το σύνολο των επιδιωκόμενων στόχων. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες οι μαθησιακές δραστηριότητες καλύπτουν τους στόχους που έχουν τεθεί για κάθε ενότητα και ανταποκρίνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα σε μεγάλο βαθμό. Συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν από τη δημιουργό του υλικού εξυπηρετούν σε πολύ μεγάλο βαθμό τους στόχους της διδακτικής ενότητας, χάρη στη διαδραστικότητα και την πολυμορφικότητά τους και ότι τα παιδιά στο τέλος της μελέτης του θα είναι σε θέση να γνωρίζουν όλα όσα είναι απαραίτητα για την ταυτότητα της Ευρώπης. Τέλος πιστεύουν ότι υπάρχει ποικιλία και πληθώρα δραστηριοτήτων που καλύπτουν όλη την έκταση της διδακτέας ύλης.

3^{ος} ερευνητικός άξονας : Μαθησιακά ερεθίσματα (Ερωτήσεις Γ1,Γ2)

1. Ποικιλία πληροφοριών

Πίνακας 81: 2^η έρευνα- Ποικιλία πληροφοριών

Πιστεύετε ότι το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» έχει ποικιλία

πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα της Ευρώπης;	
Σ1	Ναι θα λέγαμε ότι οι πληροφορίες που «ξεδιπλώνονται» είναι και οι απαραίτητες, όπως και ποικίλες. Ίσως θα αναμέναμε κι αυτό το κάτι παραπάνω που αγνοούμε ενδεχομένως ή θα μας προξενούσε την περιέργεια και έκπληξη στο άκουσμά του.
Σ2	Ναι έχει.
Σ3	Ναι, περιλαμβάνει όλες τις σημαντικές πληροφορίες για την ταυτότητα της Ευρώπης.
Σ4	Θεωρώ πως το ΕΥ έχει μια μεγάλη ποικιλία πληροφοριών δοσμένες μέσα από εικόνες, βίντεο, συνδυασμό εικόνας – κειμένου
Σ5	Το Ε.Υ παρέχει μεγάλη ποικιλία πληροφοριών, αφού πραγματικά παρουσιάζει την Ευρώπη από πολλές διαφορετικές οπτικές. Αναφέρει δηλαδή όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται κάποιος να γνωρίζει αλλά παρέχει και επιπλέον σημαντικές γνώσεις .
Σ6	Ναι, το υλικό περιλαμβάνει ποικίλες πληροφορίες για πολλά διαφορετικά στοιχεία της «ταυτότητας» της Ευρώπης.
Σ6	Ναι, σε πολύ καλό βαθμό.

Οι επτά συμμετέχοντες συμφωνούν ότι το ΕΥ παρέχει ποικιλία πληροφοριών.

2. Ποικιλία δραστηριοτήτων

Πίνακας 82: 2^η έρευνα- Ποικιλία δραστηριοτήτων

Θεωρείτε ότ το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» περιλαμβάνει ποικιλία δραστηριοτήτων;	
Σ1	Σίγουρα μπροστά στα μάτια μας ξεδιπλώνονται ποικίλες δραστηριότητες, άλλες αφορούν τον ατομικό έλεγχο των γνώσεων κι άλλες προάγουν την ομαδική συνεργασία.
Σ2	Φυσικά, υπάρχουν διαφορετικά είδη ασκήσεων.
Σ3	Ναι, περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων και καλύπτουν όλη την έκταση της ύλης.
Σ4	Στο συγκεκριμένο ΕΥ υπάρχει ποικιλία δραστηριοτήτων αφού σε κάθε

	διδασκτική ενότητα παρατήρησα την ύπαρξη διαφόρων ειδών εργασιών είτε ατομικών είτε ομαδικών.
Σ5	Περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων, όπως δραστηριότητες ομαδικές και αυτοαξιολόγησης καθεμία από τις οποίες είναι προσεκτικά σχεδιασμένη για να καλύψει τους στόχους της ενότητας.
Σ6	Ναι, καθώς υπάρχουν και δραστηριότητες ελέγχου γνώσεων (ατομικές) και ομαδικές που καλούν τους μαθητές να αναζητήσουν πληροφορίες.
Σ6	Ναι, σε πολύ καλό βαθμό.

Οι επτά συμμετέχοντες συμφωνούν ότι το ΕΥ παρέχει ποικιλία δραστηριοτήτων.

Σχολιασμός ευρημάτων 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Σχετικά με την ποικιλία των πληροφοριών, οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι το Ε.Υ παρέχει μεγάλη ποικιλία πληροφοριών, αφού πραγματικά παρουσιάζει την Ευρώπη από πολλές διαφορετικές οπτικές. Ακόμα πιστεύουν ότι το ΕΥ έχει μια μεγάλη ποικιλία πληροφοριών δοσμένες μέσα από εικόνες, βίντεο, συνδυασμό εικόνας – κειμένου. Ταυτόχρονα ένας (1) από τους συμμετέχοντες δηλώνει ότι «θα αναμέναμε κι αυτό το κάτι παραπάνω που αγνοούμε ενδεχομένως ή θα μας προξενούσε την περιέργεια και έκπληξη στο άκουσμά του». Επιπρόσθετα, δηλώνεται ότι υπάρχουν ποικίλες δραστηριότητες, άλλες αφορούν τον ατομικό έλεγχο των γνώσεων κι άλλες προάγουν την ομαδική συνεργασία και ότι περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων, όπως δραστηριότητες ομαδικές και αυτοαξιολόγησης καθεμία από τις οποίες είναι προσεκτικά σχεδιασμένη για να καλύψει τους στόχους της ενότητας.

4^{ος} ερευνητικός άξονας: Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού (Δ1)

1. Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού

Πίνακας 83: 2^η έρευνα- Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού

Πιστεύετε ότι το Ε.Υ παρέχει ή όχι τις απαραίτητες γνώσεις αναφορικά με την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» στους μαθητές; Εξηγήστε την άποψή σας.	
Σ1	Θεωρούμε ότι η ενότητα παρουσιάζεται με πλήρως κατανοητό τρόπο και

	εκτενώς. Άλλωστε, οι εκάστοτε πληροφορίες συνοδεύονται από τις αντίστοιχες εικόνες που «ζωντανεύουν» αυτό που διαβάζουμε και συμβάλλουν στην βαθύτερη κατανόηση. Οι γνώσεις που προσφέρονται είναι αυτές που πρέπει να είναι στα πλαίσια του μαθήματος και καλύπτονται άριστα.
Σ2	Πιστεύω ότι τις παρέχει σύντομα και ξεκάθαρα.
Σ3	Το ΕΥ περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τη συγκεκριμένη ενότητα του βιβλίου, μιας και δεν υπάρχει κάποια πληροφορία που να μην αναφέρεται.
Σ4	Πιστεύω πως παρέχει ακριβώς τις γνώσεις που πρέπει να έχει ένας μαθητής αυτής της ηλικίας αναφορικά με την ταυτότητα της Ευρώπης αφού στο ΕΥ υπάρχει μια σφαιρική προσέγγιση της ταυτότητάς της.
Σ5	Παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις που πρέπει να γνωρίζει κάποιος για την ενότητα αλλά μας δίνει και επιπλέον χρήσιμες πληροφορίες .
Σ6	Ναι οι γνώσεις είναι αρκετές και σωστά επιλεγμένες ώστε να μην «φορτώνονται» οι μαθητές με πληροφορίες που δεν είναι χρήσιμες.
Σ6	Ναι, σε πολύ καλό βαθμό.

Σχολιασμός ευρημάτων 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Σχετικά με την επάρκεια του ΕΥ οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι παρέχει ακριβώς τις γνώσεις που πρέπει να έχει ένας μαθητής αυτής της ηλικίας αναφορικά με την ταυτότητα της Ευρώπης αφού στο ΕΥ υπάρχει μια σφαιρική προσέγγιση της ταυτότητάς της. Ακόμα δηλώνουν ότι οι εκάστοτε πληροφορίες συνοδεύονται από τις αντίστοιχες εικόνες που «ζωντανεύουν» αυτό που διαβάζουμε και συμβάλλουν στην βαθύτερη κατανόηση. Οι γνώσεις που προσφέρονται είναι αυτές που πρέπει να είναι στα πλαίσια του μαθήματος και καλύπτονται άριστα.

5^{ος} ερευνητικός άξονας: Γενικές επισημάνσεις (E1, E2, E3)

1. Δυνατά σημεία ΕΥ

Πίνακας 84: 2^η έρευνα- Δυνατά σημεία ΕΥ

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) δυνατά στοιχεία του ΕΥ;	
Σ1	Περιλαμβάνονται ποικίλα μέσα, όπως βίντεο, διαδραστικές εικόνες και ασκήσεις, έλεγχος γνώσεων κ.ά. Υπάρχει ένας σταθερός ήρωας- πρόσωπο. Προτείνονται ομαδικές δραστηριότητες για σύσφιξη των ομάδων.
Σ2	Η αμεσότητα των πληροφοριών, η σύγχρονη παρουσίαση των πληροφοριών το βίντεο που έχει με το cartoon.
Σ3	Δεν είναι μονότονο. Δεν έχει μεγάλη έκταση και άρα δεν είναι κουραστικό. Περιέχει ωραίες δραστηριότητες.
Σ4	Σαφής καθορισμός στόχων Φιλικό προς το χρήστη Εύστοχη επιλογή εικόνων – βίντεο για την κατανόηση του περιεχομένου
Σ5	φιλικό ύφος προς τον εκπαιδευόμενο (χρήση άβαταρ) οπτικοποίηση των πληροφοριών(χάρτες,εικόνες) δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και ομαδοσυνεργατικές
Σ6	Τα δυνατά στοιχεία του υλικού είναι: - διαδραστικότητα - διαφορετικά μέσα (πολυμεσικό υλικό) όπως βίντεο, εικόνα κλπ. - κατάλληλη επιλογή πληροφοριών χωρίς να κουράζεται ο μαθητής – χρήστης
Σ6	Η ξεκάθαρη δομή του, το ότι είναι πολύ user-friendly και η ποικιλία δραστηριοτήτων.

2. Αδύνατα σημεία ΕΥ

Πίνακας 85: 2^η έρευνα- Αδύνατα σημεία ΕΥ

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) πιο αδύναμα στοιχεία του ΕΥ;	
Σ1	1. Τα περιεχόμενα δεν είναι πλήρως κατανοητά. 2. Θα ήταν ωφέλιμη και η επέκταση γνώσεων, τύπου «Το ήξερες

	αυτό;...»
	3. Μικρή γραμματοσειρά για μαθητές με προβλήματα όρασης.
Σ2	Λίγα βιντεάκια, πολλοί διδακτικοί στόχοι, η γραμματοσειρά.
Σ3	Δεν υπάρχει ηχογραφημένη αφήγηση σε όλες τις διαφάνειες. Δεν εντόπισα κάποιο άλλο αδύναμο σημείο.
Σ4	Δεν μπορώ να εντοπίσω κάποιο αδύναμο σημείο στο ΕΥ που μελέτησα. Μου άρεσε πάρα πολύ.
Σ5	Δεν έχω να παρατηρήσω κάποιο αδύναμο σημείο στο Ε.Υ.
Σ6	- Οι δραστηριότητες ελέγχου γνώσεων απαιτούν απλά αναπαραγωγή της πληροφορίας και όχι ουσιαστική αξιοποίησή της - Σύνδεση του περιεχομένου και με άλλα μαθήματα (πχ. ιστορία) - Οι ομαδικές δραστηριότητες να ξέφευγαν λίγο από το πλαίσιο αναζήτηση και παρουσίαση πληροφοριών
Σ6	Δεν διαπίστωσα αδυναμίες.

3. Προτεινόμενες αλλαγές

Πίνακας 86: 2^η έρευνα- Προτεινόμενες αλλαγές

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.	
Σ1	Ίσως να ενσωματωθεί και ακουστικό υλικό σε ενότητες, ώστε να καλυφθούν ποικίλοι τρόποι πρόσληψης της γνώσης των μαθητών.
Σ2	Λιγότεροι εκπαιδευτικοί στόχοι, περισσότερα χρώματα στο περιβάλλον , περισσότερα εκπαιδευτικά quiz.
Σ3	Καλό θα ήταν να υπήρχε το άβαταρ και μια ηχογραφημένη αφήγηση σε κάθε διαφάνεια του μαθήματος.
Σ4	Νομίζω δε θα πρότεινα καμία αλλαγή στο ΕΥ. Το θεωρώ άρτιο, εύχρηστο, αλληλεπιδραστικό και φιλικό προς τον χρήστη. Αν πρόσθετα κάτι ίσως θα ήταν κάποια δραστηριότητα παιχνιδιού π.χ. κάποιο ίσως παζλ, κάποιο κρυπτόλεξο...
Σ5	Μία αλλαγή μπορώ να προτείνω και σίγουρα είναι μία λεπτομέρεια,

	καθώς το υλικό σε γενικές γραμμές είναι άρτιο. Σε ορισμένα βίντεο κινουμένων σχεδίων υπάρχουν κάποιες παρεμβολές στον ήχο που δυσκολεύουν την ευχάριστη παρακολούθησή τους.
Σ6	- Να συνδεθεί το περιεχόμενο ή οι δραστηριότητες και με άλλα πεδία (πχ. ιστορία, τέχνες κλπ) - Οι δραστηριότητες (ατομικές – ομαδικές) να καλούν τους μαθητές να αναλύσουν – συνθέσουν τις πληροφορίες όχι τόσο να τις αναπαράγουν
Σ6	Δεν έχω προτάσεις, θεωρώ ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι υψηλής ποιότητας.

Σχολιασμός ευρημάτων 5^{ου} ερευνητικού άξονα

Ως δυνατά σημεία του ΕΥ αναφέρεται η ύπαρξη σταθερού ήρωα, ομαδικές δραστηριότητες για σύσφιξη των ομάδων, η αμεσότητα των πληροφοριών, τα βίντεο που έχει με το cartoon, το ότι δεν έχει μεγάλη έκταση ,περιέχει ωραίες δραστηριότητες. Ακόμα δηλώνουν ως δυνατά σημεία τον σαφή καθορισμό στόχων, το ότι είναι Φιλικό προς το χρήστη, την Εύστοχη επιλογή εικόνων – βίντεο και οπτικοποίηση των πληροφοριών(χάρτες,εικόνες) και ότι έχει δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης. Ως αδύναμα σημεία αναφέρουν ότι τα περιεχόμενα δεν είναι πλήρως κατανοητά ότι δεν γίνεται η επέκταση γνώσεων, μικρή γραμματοσειρά για μαθητές με προβλήματα όρασης. Ακόμα, δηλώνουν ότι δεν υπάρχει ηχογραφημένη αφήγηση σε όλες τις διαφάνειες και δεν γίνεται σύνδεση του περιεχομένου και με άλλα μαθήματα (πχ. ιστορία). Τέσσερις (4) από τους συμμετέχοντες δεν έχουν να παρατηρήσουν αδύναμα σημεία καθώς όπως αναφέρουν τους άρεσαν όλα. Σαν κύριες αλλαγές προτείνουν να υπάρχουν λιγότεροι εκπαιδευτικοί στόχοι, οι δραστηριότητες (ατομικές – ομαδικές) να καλούν τους μαθητές να αναλύσουν – συνθέσουν τις πληροφορίες όχι τόσο να τις αναπαράγουν και να συνδεθεί το περιεχόμενο ή οι δραστηριότητες και με άλλα πεδία (πχ. ιστορία, τέχνες κλπ). Ωστόσο τρεις (3) από τους συμμετέχοντες δηλώνουν ότι δεν θα πρότειναν καμία αλλαγή.

6. Συμπεράσματα, συζήτηση

Στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, σχεδιάστηκε και δημιουργήθηκε ΕΥ, το περιεχόμενο του οποίου εντάσσεται θεματικό πεδίο της Γεωγραφίας ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού και αφορά στην ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης». Για την αποτίμησή του, σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν δύο έρευνες, με διαφορετικούς σκοπούς, στόχους και ερευνητικά ερωτήματα. Η μεν πρώτη, είχε ως σκοπό τη διερεύνηση του κατά πόσο το ΕΥ που σχεδιάστηκε και δημιουργήθηκε είναι σύμφωνο με τη μεθοδολογία της ΕξΑΕ και τις αρχές σχεδιασμού ΕΥ, ενώ σκοπό της δεύτερης, αποτέλεσε η διερεύνηση τα ευχρηστίας του, της πληρότητας του διδακτικού του περιεχομένου και της δυνατότητάς του να χρησιμοποιηθεί ως συμπληρωματικό υλικό, για τη διδασκαλία της ενότητας που διαπραγματεύεται. Τα συμπεράσματα που παρουσιάζονται παρακάτω, όσον αφορά στην πρώτη έρευνα, προέκυψαν από τις απαντήσεις που δόθηκαν σε ερωτηματολόγιο σχεδιασμένο από το ΕΔΙΒΕΑ, ενώ αυτά της δεύτερης έρευνας προέκυψαν από απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο, που σχεδιάστηκε από τον ερευνητή. Δείγμα της πρώτης έρευνας αποτέλεσαν τρεις εκπαιδευτικοί – γνώστες της μεθοδολογίας της ΕξΑΕ και των αρχών σχεδιασμού ΕΥ, ενώ δείγμα της δεύτερης αποτέλεσαν πέντε επαγγελματίες εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται αρχικά παρουσίαση των συμπερασμάτων των δύο ερευνών, ακολουθεί η αναφορά στην συνεισφορά της εργασίας, στους περιορισμούς των ερευνών και τέλος, γίνονται προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

6.1 Συμπεράσματα πρώτης έρευνας

1ος Ερευνητικός άξονας: Επιστημονική συνοχή/ τεκμηρίωση ΕΥ

Γενική διαπίστωση των αξιολογητών είναι ότι το ΕΥ χαρακτηρίζεται από επιστημονική συνοχή και τεκμηρίωση. Σημειώνουν χαρακτηριστικά, πως οι πληροφορίες που παρατίθενται σε αυτό είναι βιβλιογραφικά τεκμηριωμένες και πολλές από αυτές προέρχονται από διαφορετικές πηγές πληροφοριών. Επίσης, επισημαίνουν πως χαρακτηριστικό του ΕΥ είναι η ερμηνεία και κριτική συζήτηση των πληροφοριών, ενώ τους παρέχεται και η δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη σε

διαφορετικές πηγές. Οι απόψεις των συμμετεχόντων συγκλίνουν στο ότι το ΕΥ δίνει τη δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

2ος Ερευνητικός άξονας: Απλή-κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικείμενου

Οι αξιολογητές εκφράζουν την άποψη πως το γνωστικό αντικείμενο που διαπραγματεύεται το ΕΥ, παρουσιάζεται με τρόπο απλό και κατανοητό. Συγκεκριμένα, αναφέρουν πως το ύφος γραφής του Ε.Υ είναι φιλικό προς τον αναγνώστη και έχει σαφής γραφή. Ακόμα παρατηρούν ότι δημιουργεί συνθήκες προφορικού λόγου και του δίνει μία οικειότητα.. Σημειώνουν, επίσης, ότι ο λόγος έχει μορφή προφορικότητας και καθομιλούμενης γλώσσας, ενώ σχετικά με την ύπαρξη προσωπικών αντωνυμιών ένας από τους συμμετέχοντες αναφέρει ότι δεν γίνεται χρήση προσωπικών αντωνυμιών, ένας σχολιάζει ότι δεν παρατήρησε και από τον 3^ο συμμετέχοντα αναφέρεται ότι γίνεται χρήση προσωπικών αντωνυμιών στα video. Τη γραφή του ΕΥ, την χαρακτηρίζουν ως ευανάγνωστη και έχουν θετική στάση απέναντι στις αντιθέσεις των χρωμάτων. Επισημαίνουν, πως οι πληροφορίες που εμπεριέχονται στο ΕΥ δεν είναι πυκνές και ταυτόχρονα παρουσιάζονται τμηματικά στην οθόνη. Τέλος, δηλώνουν ότι στο ΕΥ έχουν ενσωματωθεί εικόνες και βίντεο που σχετίζονται με το κείμενο διευκολύνοντας την πρόσληψη της γνώσης και ότι οι χρωματικές συνθέσεις που έχουν επιλεγεί είναι σωστά επιλεγμένες, ευχάριστες και συμβάλλουν στην άνετη και ευχάριστη αλληλεπίδραση του αναγνώστη με το υλικό.

3ος Ερευνητικός άξονας: Ευχρηστία

Οι αξιολογητές εκφράζουν την άποψη ότι το ΕΥ είναι εύχρηστο. Ειδικότερα αναφέρουν ότι η πλοήγηση σε αυτό είναι εύκολη, ενώ Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. είναι ευδιάκριτα και απόλυτα κατανοητά. Επιπλέον δίνεται και η απαραίτητη εξήγηση μέσα από το πρώτο video με συμβουλές μελέτης. Τέλος παρατηρείται ότι οι υπερσύνδεσμοι οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

4ος Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη - καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου

Εκτίμηση των αξιολογητών είναι πως παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό με ένα εισαγωγικό βίντεο σε κάθε ενότητα. Καθώς επίσης υπάρχει ενημέρωση για τον χρόνο μελέτης στα εισαγωγικά κάθε ενότητας. Τέλος, επισημαίνεται ότι ενυπάρχουν στο ΕΥ επεξηγηματικά σχόλια που υποστηρίζουν τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του.

5ος Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στην μελέτη του

Οι αξιολογητές εκτιμούν ότι στην πλειονότητά του το ΕΥ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο κατά τη μελέτη του. Σημειώνουν, πως δεν υπάρχουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους και να εκφράσει τις δικές του απόψεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα. Ακόμα, επισημαίνουν πως από αυτό απουσιάζουν οι δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώσει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

6ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατότητα αναστοχασμού αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου

Αποψη των αξιολογητών είναι ότι το ΕΥ παρέχει τη δυνατότητα αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο. Σημειώνουν στο σύνολό τους ότι το ΕΥ εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου. Επίσης, αναφέρουν ότι οι δραστηριότητες του ΕΥ, ενθαρρύνουν την ανάπτυξη κριτικής σκέψης, καθώς υπάρχουν δραστηριότητες όπου ο εκπαιδευόμενος καλείται να αναζητήσει επιπλέον πληροφορίες και να τις συνδυάσει με τις ήδη γνωστές, ώστε να μπορέσει να απαντήσει. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσεται η κριτική σκέψη του εκπαιδευόμενου.. Τέλος, εκτιμούν ότι το ΕΥ περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα, αλλά και να εφαρμόσει σε αυτήν, τη νέα γνώση.

7ος Ερευνητικός άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

Οι αξιολογητές επισημαίνουν ότι τόσο ο σκοπός, όσο και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν διατυπωθεί με σαφήνεια, σημειώνοντας μάλιστα, πως αυτά παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων. Τέλος, εκτιμούν πως ο εκπαιδευόμενος με βάση τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, είναι ικανός να ελέγξει την πρόοδό του.

8ος Ερευνητικός άξονας: Εφαρμογή αρχών της Πολυμεσικής Μάθησης

Οι αξιολογητές συμπεραίνουν ότι οι αρχές της Πολυμεσικής μάθησης εφαρμόζονται στο παρόν ΕΥ. Σχετικά με τη Πολυμεσική Αρχή αναφέρουν ότι υπάρχει συνδυασμός

κειμένων και εικόνων για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου, τονίζοντας πως οι πληροφορίες που δίνονται στο Ε.Υ. μέσα από το κείμενο, τις εικόνες, τους ήχους είναι όλα άμεσα συνδεδεμένα με το γνωστικό αντικείμενο. Η Αρχή της Τροπικότητας, η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη στοιχείων αφήγησης, έχει επίσης ληφθεί υπόψη όπως σημειώνουν οι αξιολογητές, με έναν μάλιστα εξ αυτών να αναφέρει ότι στο Ε.Υ. συναντάμε υπάρχουν στοιχεία αφήγησης, μέσα από ειδικά διαμορφωμένα video, αλλά και με τη βοήθεια ενός avatar το οποίο εξηγεί – συμπληρώνει – περιγράφει.. Πληροφορίες μη σχετικές με το γνωστικό αντικείμενο δεν συμπεριλαμβάνονται στο ΕΥ, σύμφωνα με τους αξιολογητές, γεγονός που πιστοποιεί την εναρμόνισή του με την Αρχή της Συνοχής. Η Αρχή της Προσωποποίησης έχει επίσης ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη του συγκεκριμένου ΕΥ, αφού σύμφωνα με τους αξιολογητές γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας δεύτερου ενικού προσώπου, ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου μέσα από πρωτότυπα βίντεο και τέλος, εμπεριέχονται σε αυτό διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. Η Αρχή της Φωνής ακολουθείται στο ΕΥ, όπως και η Αρχή της Εικόνας, αφού το ύφος της ηχητικής παρουσίασης κρίνεται φιλικό και οικείο και έχει ενσωματωθεί σε αυτό φιλικός χαρακτήρας (avatar), αντίστοιχα. Όσον αφορά στην Αρχή της Κατάταξης ένας από τους αξιολογητές σημειώνει πως εμφανίζονται μακροσκελή κείμενα μόνο όπου είναι απαραίτητο, ενώ οι άλλοι δυο υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν μακροσκελή κείμενα σε κανένα σημείο του Ε.Υ. Ωστόσο, και τρεις (3) συμφωνούν στο ότι η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου γίνεται τμηματικά. Οι αξιολογητές εκτιμούν πως το ΕΥ παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους και ότι σε αυτό υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης, ακολουθώντας τις υποδείξεις της Αρχής της Σηματοδότησης. Τέλος, κοινή διαπίστωση των αξιολογητών είναι πως δεν υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που να βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικείμενου.

9ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατά σημεία ΕΥ

Δυο από τους αξιολογητές θεωρούν δυνατό σημείο του ΕΥ το φιλικό ύφος. Ακόμα, 2 εξ αυτών τονίζουν την πολυμορφία του ΕΥ (όμορφα βοηθητικά βίντεο, σωστή χρήση εικόνων και κειμένων). Αναφέρονται ακόμα ως θετικά στοιχεία το ότι είναι ενδιαφέρον, περιεκτικό και πλούσιο. Τέλος, ένας από τους αξιολογητές το χαρακτηρίζει διασκεδαστικό.

10ος Ερευνητικός άξονας: Προτάσεις βελτίωσης ΕΥ

Δύο από τους αξιολογητές αναφέρουν ότι δεν έχουν να προτείνουν κάποια αλλαγή. Ένας εξ αυτών προτείνει την δημιουργία εισαγωγικών δραστηριοτήτων και την ερμηνεία των συμβόλων για το είδος των ασκήσεων.

6.2 Συμπεράσματα δεύτερης έρευνας

1^{ος} ερευνητικός άξονας: Γενική Εντύπωση

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται να έχουν θετική στάση απέναντι στο ΕΥ. Συγκεκριμένα το χαρακτηρίζουν πολυτροπικό, ευχάριστο και άρτια δομημένο. Ακόμα, θεωρούν ότι είναι φιλικό προς τον χρήστη πρωτότυπο, ενδιαφέρον και διασκεδαστικό. Τέλος, τονίζουν τη διαδραστικότητα του υλικού. Όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι θα χρησιμοποιούσαν το ΕΥ καθώς το θεωρούν εύχρηστο, σύγχρονο, ενδιαφέρον και πρωτότυπο. Ακόμα, αναφέρουν 'τοι θα το χρησιμοποιούσαν γιατί είναι ιδιαίτερα πλούσιο και βοηθάει τον εκπαιδευτικό στην οργάνωση του μαθήματός του και λόγω του ότι η πληροφορία δίνεται με διαφορετικούς τρόπους (εικόνα, βίντεο κλπ).

2^{ος} ερευνητικός άξονας: Ανταπόκριση στους στόχους του προγράμματος σπουδών

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα συμφωνούν με το γεγονός ότι το ΕΥ ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στην διδακτέα ύλη και καλύπτει τους στόχους που τίθενται στο Α.Π. της Γεωγραφίας. Ακόμα, αναφέρουν ότι παρουσιάζει το περιεχόμενο από τις ενότητες για την Ευρώπη από τη Γεωγραφία της ΣΤ με πολύ πιο εμπλουτισμένο και διαδραστικό τρόπο και περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που υπάρχουν στο σχολικό βιβλίο. Τέλος δηλώνουν ότι εμπεριέχονται ποικιλοτρόπως οι πληροφορίες του μαθήματος, καλύπτοντας το σύνολο των επιδιωκόμενων στόχων. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες οι μαθησιακές δραστηριότητες καλύπτουν τους στόχους που έχουν τεθεί για κάθε ενότητα και ανταποκρίνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα σε μεγάλο βαθμό. Συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν από τη δημιουργό του υλικού εξυπηρετούν σε πολύ μεγάλο βαθμό τους στόχους της διδακτικής ενότητας, χάρη στη διαδραστικότητα και την πολυμορφικότητά τους και ότι τα παιδιά στο τέλος της μελέτης του θα είναι σε θέση να γνωρίζουν όλα όσα είναι

απαραίτητα για την ταυτότητα της Ευρώπης. Τέλος πιστεύουν ότι υπάρχει ποικιλία και πληθώρα δραστηριοτήτων που καλύπτουν όλη την έκταση της διδακτέας ύλης.

3^{ος} ερευνητικός άξονας : Μαθησιακά ερεθίσματα

Σχετικά με την ποικιλία των πληροφοριών, οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι το Ε.Υ παρέχει μεγάλη ποικιλία πληροφοριών, αφού πραγματικά παρουσιάζει την Ευρώπη από πολλές διαφορετικές οπτικές. Ακόμα πιστεύουν ότι το ΕΥ έχει μια μεγάλη ποικιλία πληροφοριών δοσμένες μέσα από εικόνες, βίντεο, συνδυασμό εικόνας – κειμένου. Ταυτόχρονα ένας (1) από τους συμμετέχοντες δηλώνει ότι «θα αναμέναμε κι αυτό το κάτι παραπάνω που αγνοούμε ενδεχομένως ή θα μας προξενούσε την περιέργεια και έκπληξη στο άκουσμά του». Επιπρόσθετα, δηλώνεται ότι υπάρχουν ποικίλες δραστηριότητες, άλλες αφορούν τον ατομικό έλεγχο των γνώσεων κι άλλες προάγουν την ομαδική συνεργασία και ότι περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων, όπως δραστηριότητες ομαδικές και αυτοαξιολόγησης καθεμία από τις οποίες είναι προσεκτικά σχεδιασμένη για να καλύψει τους στόχους της ενότητας.

4^{ος} ερευνητικός άξονας: Επάρκεια εκπαιδευτικού υλικού

Σχετικά με την επάρκεια του ΕΥ οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι παρέχει ακριβώς τις γνώσεις που πρέπει να έχει ένας μαθητής αυτής της ηλικίας αναφορικά με την ταυτότητα της Ευρώπης αφού στο ΕΥ υπάρχει μια σφαιρική προσέγγιση της ταυτότητάς της. Ακόμα δηλώνουν ότι οι εκάστοτε πληροφορίες συνοδεύονται από τις αντίστοιχες εικόνες που «ζωντανεύουν» αυτό που διαβάζουμε και συμβάλλουν στην βαθύτερη κατανόηση. Οι γνώσεις που προσφέρονται είναι αυτές που πρέπει να είναι στα πλαίσια του μαθήματος και καλύπτονται άριστα.

5^{ος} ερευνητικός άξονας: Γενικές επισημάνσεις

Ως δυνατά σημεία του ΕΥ αναφέρεται η ύπαρξη σταθερού ήρωα, ομαδικές δραστηριότητες για σύσφιξη των ομάδων, η αμεσότητα των πληροφοριών, τα βίντεο που έχει με το cartoon, το ότι δεν έχει μεγάλη έκταση ,περιέχει ωραίες δραστηριότητες. Ακόμα δηλώνουν ως δυνατά σημεία τον σαφή καθορισμό στόχων, το ότι είναι Φιλικό προς το χρήστη, την Εύστοχη επιλογή εικόνων – βίντεο και οπτικοποίηση των πληροφοριών(χάρτες,εικόνες) και ότι έχει δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης. Ως αδύναμα σημεία αναφέρουν ότι τα περιεχόμενα δεν είναι

πλήρως κατανοητά ότι δεν γίνεται η επέκταση γνώσεων, μικρή γραμματοσειρά για μαθητές με προβλήματα όρασης. Ακόμα, δηλώνουν ότι δεν υπάρχει ηχογραφημένη αφήγηση σε όλες τις διαφάνειες και δεν γίνεται σύνδεση του περιεχομένου και με άλλα μαθήματα (πχ. ιστορία). Τρεις (3) από τους συμμετέχοντες δεν έχουν να παρατηρήσουν αδύναμα σημεία καθώς όπως αναφέρουν τους άρεσαν όλα. Σαν κύριες αλλαγές προτείνουν να υπάρχουν λιγότεροι εκπαιδευτικοί στόχοι, οι δραστηριότητες (ατομικές – ομαδικές) να καλούν τους μαθητές να αναλύσουν – συνθέσουν τις πληροφορίες όχι τόσο να τις αναπαράγουν και να συνδεθεί το περιεχόμενο ή οι δραστηριότητες και με άλλα πεδία (πχ. ιστορία, τέχνες κλπ). Ωστόσο δυο (2) από τους συμμετέχοντες δηλώνουν ότι δεν θα πρότειναν καμία αλλαγή.

6.3 Συνεισφορά της εργασίας

Η πανδημία της άνοιξης του 2020 και η διακοπή των δια ζώσης μαθημάτων στα σχολεία της χώρας, βρήκε απροετοίμαστη την εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία προέβη σε αναζήτηση μεθόδων και υλικού, προκειμένου να συνεχίσει το έργο της. Ωστόσο, όπως διαπιστώνει απουσίαζε έτοιμο υλικό, σχεδιασμένο σύμφωνα με τις αρχές της ΕΞΑΕ. Εκτός όμως από αυτό, η αναγκαιότητα της συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σε περιπτώσεις που οι μαθησιακές ανάγκες των μαθητών δεν καλύπτονται την ώρα του σχολείου, για λόγους προσωπικούς ή εκπαιδευτικούς, όπως επισημαίνουν στα συμπεράσματα έρευνάς τους οι Παπανικολάου και Μανούσου (2019), καθιστούν επιτακτική την ύπαρξη υλικού, που θα συμβάλλει στην αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος. Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω διαπιστώσεις, εκτιμάται ότι το ΕΥ που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από εκπαιδευτικούς, είτε συμπληρωματικά, είτε αποκλειστικά σε μια εξ αποστάσεως σχολική παρέμβαση, προκειμένου να διδάξουν το αντικείμενο που παρουσιάζεται από αυτό. Η χρήση του θα μπορούσε να γίνει και από μαθητές, προκειμένου, είτε να καλύψουν τα μαθησιακά κενά τους, είτε να διδαχθούν εξολοκλήρου την συγκεκριμένη ενότητα.

6.4 Περιορισμοί των ερευνών

Το ΕΥ που δημιουργήθηκε, αν και αΕΥθύνεται σε μαθητές δεν αποτέλεσε μέσο που χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο μια εκπαιδευτικής παρέμβασης. Το γεγονός αυτό αποτελεί, εκ των πραγμάτων, περιορισμό της έρευνας που διεξήχθη. Ως δεύτερος περιορισμός της έρευνας, θεωρείται το γεγονός ότι το δείγμα, τόσο της πρώτης έρευνας, όσο και της δεύτερης, ήταν απόρροια σκόπιμης δειγματοληψίας. Τέλος, το ότι εφαρμόστηκε διαμορφωτική αξιολόγηση αποτελεί ακόμα έναν περιορισμό, αφού στόχος της είναι η βελτίωση του υλικού και όχι η ανάδειξη ευρημάτων, τα οποία να μπορούν να γενικευτούν.

6.5 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η εφαρμογή του ΕΥ στο πλαίσιο μιας διδακτικής παρέμβασης, καθώς και η αποτίμησή του από τους μαθητές, θα παρουσίαζε ερευνητικό ενδιαφέρον. Επίσης, η αξιολόγηση των Ψηφιακών Αφηγήσεων που έχουν ενσωματωθεί και η διερεύνηση του βαθμού συμβολής τους στην καλύτερη κατανόηση των βασικών πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα της Ευρώπης από τους μαθητές, θα μπορούσε να αποτελέσει σκοπό άλλης έρευνας. Τέλος, ενδιαφέρον θα παρουσίαζε και η σύγκριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, που θα προέκυπταν από τη διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας, σε δύο ομάδες μαθητών (μία πειραματική ομάδα και μία ομάδα ελέγχου), όπου η μία θα διδάσκονταν το μάθημα με τον «παραδοσιακό» τρόπο και η άλλη με τη χρήση του ΕΥ που δημιουργήθηκε.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσση:

Chaney, B.(2007). *History, theory, and quality indicators of distance education: A literature review*. Ανακτήθηκε στις 27/03/22 από: https://creativity.a2hosted.com/masters/app/upload/users/3/3/my_files/1%CE%B7/WG4%20R%20distanceed.pdf

Cohen, L., & Manion, L. (1994) *Research Methods in Education* (4th ed.). London: Routledge

Ανακτήθηκε στις 15/05/2022 από : <https://gtu.ge/Agro-Lib/RESEARCH%20METHOD%20COHEN%20ok.pdf>

Holmberg, B. (1983). Guided didactic conversation in distance education. In D. Sewart, D. Keegan, and B. Holmberg (Eds.), *Distance education: International perspectives*, 114-122. London: Croom Helm. Ανακτήθηκε στις 27/03/22 από:

<http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/support/readings/holm83.pdf>

Freeman, R. (2005). *Creating learning materials for open and distance learning: a handbook for authors and instructional designers*. Commonwealth of Learning (COL).

Ανακτήθηκε στις 28/3/22 από :

<http://oasis.col.org/bitstream/handle/11599/43/odlinstdesignHB.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kirschner, P.A., Sweller, J., & Clark, R.E. (2006). *Why minimal guidance during instruction does not work: An analysis of the failure of constructivist discovery, problem-based, experiential, and inquiry-based teaching*. *Educational Psychologist* 41(2), 75-86.

Ανακτήθηκε στις 16/06/2022 από:

https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15326985ep4102_1

Lowther, D. L., Inan, F. A., Strahl, J. D. and Ross, S. M., (2008). Does technology integration work when key barriers are removed?. *Educational Media International*. vol. 45, pp.195-213.

Mayer, R. E. (2001). *Multimedia learning*. New York: Cambridge University Press.

Mena, M. (1992). *New pedagogical approaches to improve production of materials in distance education*. In International Journal of E-Learning & Distance Education, 7(3): 131-140. Ανακτήθηκε στις 27/03/22 από <http://www.ijede.ca/index.php/jde/article/view/510/673>

Moore, M. G. (1973). Toward a theory of independent learning and teaching. The Journal of Higher Education, 44(9), 661-679.

Wedemeyer, C. (1973). Characteristics of Open Learning Systems. *NAEB Conference, 13 November 1973*, New Orleans.

Ανακτήθηκε στις 27/03/22 από: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED099593.pdf>

Ελληνόγλωσση:

Αναστασιάδης, Π. & Σπαντιδάκης, Γ. (2007). Ζητήματα Σχεδιασμού Εκπαιδευτικού Υλικού σε Υπερμεσικά Περιβάλλοντα Μάθησης με έμφαση στην ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.) *Πρακτικά του 4ου Διεθνούς Συνεδρίου Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. 23-25 Νοεμβρίου 2007*. Αθήνα.

Αναστασιάδης, Π. (2009). Η παιδαγωγική αξιοποίηση της τηλεδιάσκεψης στο σύγχρονο σχολείο.

Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοικτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης». *Ανοικτή Εκπαίδευση: το*

περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 16(2), 20-48. Ανακτήθηκε στις 30/03/22 από:

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/openjournal/article/view/25506/21066>

<https://pekesexae2020.pdekritis.gr/anastasiadis/>

Γκιόσος, Ι., Κουτσούμπα, Μ. & Μαυροειδής, Η. (2009). Βασικές αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού στην εκπαίδευση από απόσταση: γενική θεώρηση. Στο Αργυρίου, Μ. & Καμπύλης, Π. (2009), *Η συμβολή του εκπαιδευτικού υλικού στη σχολική πράξη: θεωρία και εφαρμογή στη μουσική εκπαίδευση*. Πρακτικά 3ου Διεθνούς Συνεδρίου, 8-10 Μαΐου 2009, ΕΕΜΑΠΕ-ΕΙΝ. Αθήνα: ΕΕΜΑΠΕ.

Ανακτήθηκε στις 27/3/22 από :

http://mspv.primarymusic.gr/mspv/images/stories/Teyxos_7_8/giosos_koutsoumpa_mavroeidis_7-14.pdf

Ένωση Γεωγράφων Ελλάδας, 2019, Φυλλάδιο ΕΓΕΩ, έκδοση 1, 2019:2.

Ανακτήθηκε 30/03/2022 από:

<http://www.authorstream.com/Presentation/Geographers.gr-4041296/>

Θεοδωράκης, Μ., Μαραγκάκη, Κ., Δασκαλάκης, Χ. (2014). Κριτήρια επιλογής συστήματος διαχείρισης μάθησης. *Πρακτικά 7ου Συνεδρίου Διδακτική της Πληροφορικής*. 3-5 Οκτωβρίου 2014, Ρέθυμνο.

Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

Ανακτήθηκε

15/05/2022

από:

<http://hdl.handle.net/11419/5826>

Καβακλή, Β. & Μπακογιάννη, Σ. (2002). Αξιολόγηση Ευχρηστίας Δικτυακών Τόπων Μουσείων: Αποτελέσματα Έρευνας στους Φοιτητές του ΤΠΤΕ, Πρακτικά Επιστημονικής Δημερίδας του ΤΠΤΕ, «Μουσείο, Επικοινωνία και Νέες Τεχνολογίες», Μυτιλήνη. Π. Τ. Ε.. στο Μουσείο, Επικοινωνία και νέες Τεχνολογίες, Πρώτο διεθνές συνέδριο Μουσειολογίας, Μυτιλήνη, 31 Μαΐου–2 Ιουνίου 2002 (σσ. 141-153).

Ανακτήθηκε 27/3/22, από: <http://www.makebelieve.gr>

Λαμπρινός, Ν. 2001. *Διδακτική της Γεωγραφίας*. Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ., Υπηρεσία Δημοσιευμάτων.

Ανακτήθηκε στις 02/04/22 από: http://labrinos.webpages.auth.gr/digital_geography/enrol/index.php?id=5

Λεοντίδου, Λ., (2011). *Αγεωγράφητος Χώρα. Ελληνικά είδωλα στους επιστημολογικούς αναστοχασμούς της ευρωπαϊκής Γεωγραφίας*. Εκδόσεις: Πολιτεία

Λιοναράκης, Α. & Λυκουργιώτης, Α. (1998). 'Ανοικτή και παραδοσιακή εκπαίδευση'. Στο: Δ. Βεργίδης, Α. Λιοναράκης, Α. Λυκουργιώτης, Β. Μακράκης & Χ. Ματραλής, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θεσμοί και λειτουργίες*. Πάτρα: ΕΑΠ, σελ. 19-35. Λυκουργιώτης, Α. (1998). 'Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο'. Στο: Δ. Βεργίδης, Α. Λιοναράκης, Α.

Λιοναράκης, Α. & Παπαδημητρίου, Δ., (2002). Συγκριτική Μελέτη Ανοικτής εξ Αποστάσεως & Συμβατικής Εκπαίδευσης: Προκαταρκτικά Δεδομένα της Ποιότητας της Μαθησιακής Εμπειρίας. Στο «*Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*», Τόμος Β΄, Επιμ. Α. Δημητρακοπούλου, Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, 26-29/9/2002, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αθήνα, Καστανιώτης.

Λιοναράκης, Α. (2005). Ανοικτά Πανεπιστήμια και εξ Αποστάσεως Πανεπιστήμια στην Ευρώπη. Δύο διαφορετικές εκπαιδευτικές θεωρήσεις σε αναζήτηση ταυτότητας. Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση της Ελληνικής Εταιρείας Συγκριτικής Εκπαίδευσης, Τεύχος 5ο, 91 – 115. Αθήνα ISSN 1109- 8678.

Λιοναράκης, Α. (2006). Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης-Στοιχεία θεωρίας και πράξης*

Λυκουργιώτης, Β. Μακράκης & Χ. Ματραλής, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θεσμοί και λειτουργίες*. Πάτρα: ΕΑΠ, σελ. 125-142.

Μανούσου, Ε. (2008). *Προδιαγραφές παιδαγωγικού πλαισίου για την εφαρμογή πολυμορφικής, συμπληρωματικής εξ αποστάσεως περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, σε*

μαθητές πρωτοβάθμιας, ολιγοθέσιων και απομακρυσμένων σχολείων της Ελλάδας. (Διδακτορική διατριβή). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.). Πάτρα

Μανούσου, Ε. (2009). *Σχεδιασμός και Δημιουργία Παιδαγωγικού Υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση και Διαδραστικές Τηλεδιασκέψεις*. Στο Π. Πολίτης (επιμ.), Πρακτικά του 1ου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου για την «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία» ΕΤΠΕ - ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Βόλος, 24-26 Απριλίου 2009.

Ανακτήθηκε στις 27/3/22 από :

<https://docplayer.gr/12129008-Shediasmos-kai-dimioyrgia-paidagogikoy-ylikoy-gia-exapostaseos-ekpaideysi-kai-diadrastikes-tilediaskepseis.html>

Ματσαγγούρας, Η. (2007). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας. τ. Β΄. Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.

Ματσαγγούρας, Η. (2011). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας. Η προσωπική θεωρία ως πλαίσιο στοχαστικο-κριτικής ανάλυσης*. Αθήνα: Gutenberg.

Μίμινου, Α. & Σπανάκα, Α. (2013). Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Καταγραφή και συζήτηση μίας βιβλιογραφικής επισκόπησης. Στο Α. Λιοναράκης. (Επίμ.), *7ο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Μεθοδολογίες Μάθησης*. 8-10 Νοεμβρίου 2013 (σσ. 8-90). Αθήνα: ΕΑΠ.

Ανακτήθηκε στις 27/3/22 από : <http://dx.Doi.org/10.12681/icodl.580>

Μουζάκης Χ. (2006). *Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων - Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ).

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2003), Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, Αναλυτικό πρόγραμμα Σπουδών Γεωλογία – Γεωγραφία, ΦΕΚ 303Β/13-3/2003, ΦΕΚ 304Β/13-3-2003, ΦΕΚ 1196Β/26-8-2003

Παπασταματίου, Ν. (2014). *Τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας στην εκπαίδευση. Ο ρόλος των ΤΠΕ στη δόμηση της κοινωνίας της γνώσης*.

Ανακτήθηκε στις 01/04/22 από : <http://nikosictedu.blogspot.com/>

Ραλλιάς, Δ., & Αναστασιάδης, Π. (2015). Δημιουργία διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(3Α).

Σοφός, Α. & Kron, F. (2010). *Αποδοτική Διδασκαλία με Χρήση Μέσων. Από τα πρωτογενή και προσωπικά στα τεταρτογενή και ψηφιακά Μέσα*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Σπανακά, & Λιοναράκης (2017). Οι Επτά Αρχές Δημιουργίας Εκπαιδευτικού Υλικού. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(6B), 121- 123.

Ανακτήθηκε στις 27/3/22 από:
<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/1363/1>

Φαρμάκης, Ν. (2015). *Δειγματοληψία και εφαρμογές* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

Ανακτήθηκε στις 15/05/2022 από:
<http://hdl.handle.net/11419/4840>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α : ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Της 1^{ΗΣ} ΕΡΕΥΝΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της
Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των
ΤΠΕ
(e-Learning)».

«Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικής παρέμβασης συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

Υπεύθυνη Έρευνας: **Θεοδοσούλη Μαρία**

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι διττός. Αφενός διερευνάται εάν το υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αφετέρου αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας.

Θεοδοσούλη Μαρία, «Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής
εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας:
Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της
στατιστικής επεξεργασίας.

Ο Υπεύθυνος Έρευνας: Θεοδοσούλη Μαρία

Υπογραφή

Δημογραφικά στοιχεία

(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)

1. Γράψτε το φύλο σας;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

2. Ποια είναι η ηλικία σας;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

3. Πόσα χρόνια εργάζεστε στη Δημόσια Εκπαίδευση;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

4. Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ);

Παρατηρήσεις / Σχόλια

5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

6. Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ;

Παρατηρήσεις / Σχόλια

7. Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ);

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Θεοδοσούλη Μαρία, «Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

Ερευνητικό ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό με τίτλο: «Η ταυτότητα της Ευρώπης» ;

Α.ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΤΥΠΩΣΗ (ΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΕΥ)

A1. Με ποιες τρεις λέξεις μπορείτε να περιγράψετε καλύτερα το εκπαιδευτικό υλικό;

A2. Με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιούσατε εσείς το εκπαιδευτικό υλικό στην τάξη σας; Εξηγήστε την άποψή σας.

B. ΕΥΧΡΗΣΤΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

B1. Κατά την πλοήγησή σας στο εκπαιδευτικό υλικό τι σας δυσκόλεψε περισσότερο; Εξηγήστε την άποψή σας.

Θεοδοσούλη Μαρία, «Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

B2. Με βάση την εμπειρία σας, πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι το ΕΥ για τους μαθητές; Εξηγήστε την άποψή σας.

Γ. ΑΠΛΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΤΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ1. Πώς θα χαρακτήριζες το ύφος γραφής για τον αναγνώστη; Εξηγήστε την άποψή σας.

Γ2. Σε ποιο βαθμό κατά την άποψή σας, γίνεται χρήση της καθομιλουμένης γλώσσας στο εκπαιδευτικό υλικό; Εξηγήστε την άποψή σας.

Γ3. Πώς κρίνετε την πυκνότητα και την ποσότητα των πληροφοριών που δίνονται; Εξηγήστε την άποψή σας.

Θεοδοσούλη Μαρία, «Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

Γ4. Κατά τη γνώμη σας, σε ποιο βαθμό έγινε χρήση διαφορετικών μέσων παρουσίασης της πληροφορίας (κείμενο, εικόνα, βίντεο κλπ); Εξηγήστε την άποψή σας.

Δ. ΤΟ Ε.Υ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ - ΚΑΘΟΔΗΓΕΙ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ

Δ1. Κατά τη γνώμη σας επαρκούν οι συμβουλές που παρέχονται για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό; Εξηγήστε την άποψή σας.

Δ2. Με ποιους τρόπους δίνεται έμφαση, κατά την άποψή σας, στα σημαντικά σημεία του εκπαιδευτικού υλικού;

Ε.ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Ε1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) δυνατά στοιχεία του ΕΥ;

Ε2. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) πιο αδύναμα στοιχεία του ΕΥ;

Ε3. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 2^{ΗΣ} ΕΡΕΥΝΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της
Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των
ΤΠΕ
(e-Learning)».

«Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικής παρέμβασης συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

Υπεύθυνη Έρευνας: **Θεοδοσούλη Μαρία**

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, διασφαλίζεται το απόρρητο των απαντήσεών σας.

Ο Υπεύθυνος Έρευνας: Θεοδοσούλη Μαρία

Υπογραφή

Δημογραφικά στοιχεία

(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)

1. Φύλο (Κυκλώστε) Άντρας Γυναίκα

2. Ηλικία (Κυκλώστε) 22 – 30 31 – 40 41 -50 >51

3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε) 0 -4 5-10 11-20
>20

4. Πόσο εξοικειωμένοι είστε με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

1

2

3

4

5

(όπου το 1 = Καθόλου, το 2 = Λίγο, το 3 = Μέτρια, 4 = Πολύ, 5 = Πάρα πολύ)

5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας(ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη;

☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

(όπου το 1 = Καθόλου, το 2 = Λίγο, το 3 = Μέτρια, 4 = Πολύ, 5 = Πάρα πολύ)

A1. Με ποιες τρεις λέξεις μπορείτε να περιγράψετε καλύτερα το εκπαιδευτικό υλικό;

A2. Θα χρησιμοποιούσατε το εκπαιδευτικό υλικό στην τάξη σας; Εξηγήστε την άποψή σας.

B1. Σύμφωνα με την άποψή σας σε ποιο βαθμό το εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνεται στη διδακτέα ύλη; Εξηγήστε την άποψή σας.

Θεοδοσούλη Μαρία, «Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»

Β2. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι μαθησιακές δραστηριότητες που εμπεριέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνονται στους στόχους της διδακτικής ενότητας σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα; Εξηγήστε την άποψή σας.

Γ1. Πιστεύετε ότι το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» έχει ποικιλία πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα της Ευρώπης;

Γ2. Θεωρείτε ότι το Ε.Υ για την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» περιλαμβάνει ποικιλία δραστηριοτήτων;

Δ1. Πιστεύετε ότι το Ε.Υ παρέχει ή όχι τις απαραίτητες γνώσεις αναφορικά με την ενότητα «Η ταυτότητα της Ευρώπης» στους μαθητές; Εξηγήστε την άποψή σας.

E1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) δυνατά στοιχεία του ΕΥ;

E2. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία (3) πιο αδύναμα στοιχεία του ΕΥ;

E3. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Ευχαριστώ πολύ για την συνεργασία σας!!

Θεοδοσούλη Μαρία, «Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού στο πλαίσιο του μαθήματος της Γεωγραφίας: Η περίπτωση της θεματικής ενότητας : «Η ταυτότητα της Ευρώπης»